National Library
Bibliothèque Nationale
MAY MAI 13 1974
Newspaper Section
Section des journaux

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

18. NR. SESTDIENA 1974. GADA 4. MAIJS 24. GADS

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 1063; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

SATURDAY, MAY 4, 1974.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Mūsu draudžu problēmas

SARUNA AR ARCHIBĪSKAPU A. LŪSI PIRMS DOŠANĀS UZ EIROPU

Archibīskaps Arnolds Lūsis maija sākumā paredzējis doties uz Eiropu, lai piedalītos latviešu ev. lut. draudžu mācītāju un delegātu konferencē Eslingenā, noturētu Eiropā esošo Baznīcas virsvaldes locekļu apspriedi un apmeklētu dažas latviešu draudzes. Pirms došanās ceļā archibīskaps mūsu laikraksta līdzstrādniekam sniedza atbildi uz dažiem jautājumiem, kas saistās ar baznīcas darbu un iecerēm.

Jautājums: Kādas pēc jūsu ieskatiem, nākotnē raugoties, būtu mūsu baznīcas prioritātes?

Atbilde: Baznīcas darba prioritātes vienmēr jāatvasina no Kristus evanģelija sludināšanas. Lai to veiktu, mums vispirms jādomā par garīgās aprūpes problēmu atrisināšanu. Nākotnē, jau pēc pieciem vai desmit gadiem, šis jautājums kļūs ļoti neatvairāms. Kur ņemsim mācītājus, garīgos darbiniekus? Teoloģijas studentu skaits pašreiz nav liels — tikai kādi pieci vai seši dažādu zemju mācības iestādēs. Ja mums pašiem būtu jāsedz visi studiju izdevumi — mēs taču nevaram gaidīt, lai citi sagatavo mācītājus latviešu draudzēm — tad līdz studiju beigām katram studentam vajadzēs atbalstu, pieticīgi aplēšot, vismaz 10.000 dol. Ar pašreizējām summām, kas ienākušas Baznīcas Rītdienas Fondā, mēs varētu palīdzēt kādiem četriem vai pieciem studentiem. Šis skaits, protams, ir pārāk mazs. Mums vajaga jauniešu, kas grib kalpot Kristum un latviešu baznīcai. Mums vajaga līdzekļu, joprojām gaidot uz lielāku ziedotāju atsaucību Baznīcas Rītdienas Fondam. Ir draudzes, kuŗas aicinājumam nemaz nav atsaukušās, vai arī devušas, salīdzinot ar draudžu locekļu skaitu, ļoti maz. Ir draudzes, piemēram, Melburnas latviešu draudze un Jāņa draudze Toronto, kas, veicot dažādus citus, ar lieliem izdevumiem saistītus pasākumus, tomēr ir atradušas iespēju Rītdienas Fondam ziedot lielas summas.

J.: Pēdējā laikā latviešu draudžu darbā pārnākuši vairāki latviešu tautības mācītāji no amerikāņu draudzēm? Vai šādu mācītāju skaits nevarētu būt vēl lielāks?

A.: Šo gados samērā jauno mācītāju iesaistīšanās darbā latviešu draudzēs ir priecīgākais notikums mūsu baznīcas pēdējā gada aprisēs. Cik zinu, tad vēl ir kādi 12 latviešu tautības mācītāji, kas strādā amerikāņu draudzēs, bet kam nav nekādu sakaru ar mūsu baznīcu un kas aicinājumam nav izrādījuši interesi šai virzienā. Cik zinu, tad dažiem esot grūtības ar sprediķošanu latviešu valodā. Domāju, ka dažiem mācītājiem, kas iekļaujas šai grupā, darbs latviešu draudzēs tomēr atradīsies. Iespējams gan, ka to darot, radīsies financiālas problēmas, īpaši, ja aprūpes darbs radīsies mazākās draudzēs. Te atkal palīdzīgu roku varētu sniegt Rītdienas Fonds. Bet — tikai Dievs var izmaksāt algu no tukša maisa... Archibīskaps vai Baznīcas virsvalde to nevar izdarīt.

J.: Kā virzās uz priekšu jautājums par mūsu baznīcas legālā stāvokļa izkārtošanu Savienotajās Valstīs? Vai doma par sinodes dibināšanu jāuzskata par noraidītu?

A.: Pieredze rāda, ka draudzēs nav intereses par latviešu ev. lut. sinodes radīšanu ASV un Kanadā. Gandrīz septiņus gadus mēs par šo jautājumu spriedām dažādās konferencēs, bet saskaņā ar ziņām, ko sniedza LELDAAs pārvaldes priekšnieks prāv. A. Veinbergs, līdz 1973. gada rudenim tikai 7 draudzes izteikušās par sinodes dibināšanu, pret bijušas 17, pārējās balsošanu nav izdarījušas. Arī LELDAAs pārvaldes izraudzītās subkomisijas izstrādātais projekts par LELDAAs pārveidošanu LELBĀ manuprāt lielu interesi nav modinājis. Rietumu apgabalā tas radis dzīvu atsaucību; nesen notikušā Vidienes apgabala mācītāju konferencē 12 mācītāji bijuši par šāda veida atrisinājumu, bet 6 atturējušies. 23. aprīlī Toronto notika 12 Kanadas latviešu draudžu mācītāju konference, kuŗā visi mācītāji vienprātīgi atzina, ka visām latviešu ev. lut. draudzēm ASV un Kanadā jācenšas apvienoties vienā baznīcā, lai visas draudzes būtu pakļautas vienai jurisdikcijai. Šī mērķa sasniegšanai, pēc Kanadas latviešu ev. lut. draudžu mācītāju domām, iniciātīva jāuzņemas Baznīcas virsvaldei ar neatkarīgām draudzēm, panākot baznīcas legālā stāvokļa izkārtošanu. Pēc tam sinodālās draudzes aicināmas atdalīties no savu līdzšinējo sinožu jurisdikcijas un pievienoties mūsu baznīcai. LELDAAs darbība turpināma tik ilgi, kamēr 80—80% latviešu draudžu locekļu būs pievienojušies mūsu baznīcai ASV un Kanadā. Uz šādu iespēju jau arī agrāk norādīju mācītāju un draudžu darbinieku konferencēs. Tas būtu vienkāršākais atrisinājums, bet padarītu apvienošanās procesu ilgstošāku un varbūt nemaz nesasniegs iecerēto mērķi, ko sākām auklēt, cerot, ka visas latviešu draudzes ar lielu entuziasmu centīsies apvienoties vienā juridiskā vienībā. Tomēr bija arī zīmes, kas liecina, ka draudzēs varētu rasties šķelšanās, daļai draudžu locekļu vēloties palikt pie amerikāņu sinodēm. Tāda šķelšanās būtu jānovērš. Protams, var pienākt laiks, kad vietējās sinodes pašas latviešu sinodālām draudzēm liek izšķirties, ierobežojot šo draudžu darbību ar mūsu veidotiem kopdarbības iestādījumiem — LELDu vai Baznīcas virsvaldi. Tad, es ceru, latviešu draudzes parādīs mūsu likteņa vienības apziņai atbilstošu stāju. Katrā ziņā šim jautājumam jāpanāk kāds atrisinājums. Ilgāk vilcināties nav nozīmes. LELDAAs pārvalde mācītāju un draudžu priekšnieku atbildi gaida līdz 1. jūlijam.

J.: Kā raugāties uz pāvesta rīcību, atbrīvojot kardinālu Mindcentiju no Ungārijas primata amata?

A.: Mindcentijs ir izcila personība un viņa atbrīvošana ir liela kļūda politisko aplēsumu aprisēs. Bet pēdējos gados jau samērā bieži baznīcas ir vadījušās no politiskiem apsvērumiem. Atcerēsimies, piemēram, kaut vai Luterāņu pasaules federācijas nostāju pret mūsu baznīcu. 1947. gadā mūsu archibīskaps T. Grīnbergs Lundā piedalījās Federācijas dibināšanā, tika ievēlēts pirmā eksekūtīvā komitejā, ar piecelšanos viņu godināja kā vajātas baznīcas likumīgo reprezentētāju. Jau dažus gadus vēlāk, politisku apsvērumu dēļ, aina krasi mainījās. Ienaidnieki gribēja mūs iznīcināt, draugi asimilēt. Tagad mūs dēvē par Latvijas *baznīcu eksilā, un es esmu* lepns uz šo vārdu „eksilā". Tas ir goda kronis mūsu trimdas baznīcai, jo tas liecina, ka par spīti tirgošanās garam, kāds valda pasaulē, mēs vēl joprojām ticam un cīnāmies par tiem taisnības un brīvības ideāliem, kādus Kristus atstājis saviem sekotājiem. Mēs neesam nopērkami un negribam kapitulēt. Attieksmē uz pāvesta Paula nostāju, jāsaka, ka tā mums ir labvēlīga. Spriežot pēc pēdējā laikā redzētiem foto uzņēmumiem, liekas, ka pāvests tagad valkā gredzenu, ko viņam dāvināju pagājušā gadā, kad viesojos Romā un nodevu viņam Pasaules brīvo latviešu apvienības iesniegumu Eiropas drošības konferencē.

Intervijas nobeigumā archibīskaps salīdzināja mūsu trimdā veidoto baznīcu ar bērnu, kas „piedzimis ar kuprīti". Tā nav bērniņa vaina, ka viņš tāds ir piedzimis. Mēs neesam svešumā tāpēc, ka mēs to būtu gribējuši. Mūsu brīvību un tēvzemi mums nolaupīja. Bet tādu bērniņu vajaga mīlēt ar vēl lielāku mīlestību. Mēs bez šādas mīlestības nekad nespēsim atrisināt visas mūsu daudzu zemju robežās izkaisītās draudžu problēmas, redzēsim tikai trūkumus, kļūdas, nepilnības. Vienība Kristū ir svarīgāka par visām citām problēmām, — uzsvēra archibīskaps. —al—

Kanadas apgabala mācītāju konferences dalībnieki Toronto. Pirmā rindā no kreisās: Ed. Pavasars, I. Gaide, prof. E. Leimanis, archib. A. Lūsis, apgabala prāv. V. Šēfers, Ā. Čops; otrā rindā: A. Voitkus, Ed. Lange, J. Prauliņš, A. Briedis, Ed. Ķerģis un J. Cālītis.

Foto: R. Šteinbergs

LNAK padomes sesijā Toronto archibīskaps A. Lūsis apliecināja, ka cīņā par taisnību vēlas iekļauties arī mūsu baznīca. Augšējā attēlā redzam archibīskapu, kas ir arī Baznīcas virsvaldes prezidents, sesijas laikā sarunājamies ar Baznīcas virsvaldes laicīgo locekli prof. Dr. E. Leimani (pa labi) no Vankuveras. Foto: J. Liģers

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 19474. GADA 4. MAIJS, 18. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

1970-1971

Māris Kaparnieks

Viņi nebija uzvarami

Gandrīz jau trīs gadu desmiti šķir mūs no laika, kad Kurzemes cietoksnī apklusa ieroči. 1945. gada astotais maijs gan vēstīja pasaulei mieru, bet tas bija tikai šķietams miers, jo kamēr pasauli tirannizēs austrumu vara un sarkanais imperiālisms ar saviem taustekļiem meklēs vēl vietas, kur tālāk izplesties, īsta miera nekad nebūs.

Tagad pasaule atkal stāv jaunu kara draudu priekšā. Bruņošanās kāpinās, neuzticība pret sarkano imperiju palielinās. Bailēs no militāras sadursmes notiek sadarbības meklēšana ar agresoru.

Viss tas mums sen jau zināms. Ja to atkal pieminam, tad ne tāpēc, lai pateiktu, ka rietumu pasaule savā nevarībā un stājas trūkumā pati iet pa bīstamu ceļu un valstis apdraudētas arī savā iekšējā dzīvē, bet varonīgo Kurzemes cīņu gaismā no jauna pārbaudītu paši savu stāju un vienmēr būtu nomodā par mūsu tautai atņemto tiesību atgūšanu.

Kā viņās cīņu dienās mūsu skati vērsās uz degošo Kurzemes krastu, kas bija mūsu vienīgā cerība Latvijas dzīvošanai, tā tagad mūsu apspiestā tauta raugās uz rietumiem, gaidot, ka viņas postam pienāks gals. Mēs šeit esam savas tautas dzīvie liecinieki, cīnītāji un tiesību prasītāji, brīvās pasaules brīdinātāji.

Ienaidnieka pārspēka priekšā latviešu cīnītāji Kurzemes cietoksnī palika neuzvarēti. Tie pēc Vācijas kapitulācijas nenolika ieročus, bet patvērās mežos, lai spītētu liktenim un nežēlīgajam ienaidniekam. Daļai izdevās nokļūt Zviedrijas krastā, citus nevienādā cīņā iznīcināja čekistu lodes, daudzus aizsūtīja uz Sibirijas vergu darbu nometnēm, bet vīru spīts un ticība Latvijas brīvībai palika.

Pārbaudot par jaunu savu stāju Kurzemes cīņu gaismā, šodien varam liecināt, ka mūsu apņemšanās un morālais spēks garajā laika posmā, kas mūs tagad šķir no šīm vienreizējām cīņām, pieaudzis. Cīņā par savas tēvzemes brīvību stājusies arī mūsu jaunā audze svešumā, turpinot staigāt tēvu pēdās. Mūsu centrālajās organizācijās tagad darbojas tēvi un dēli, kas droši nesīs tālāk mūsu brīvības karogus. Mūsu jaunatne noraizējusies par latviešu tautas skaitlisko samazināšanos okupētajā tēvzemē, kur to vēl apdraud pārkrievināšanas politika, morāliskie un ekonomiskie spaidi.

Latviešu trimdas jaunatne tagad atrodas priekštilta pozicijās. Tas ir mūsu jaunais avangards, kas apņēmies cīņu par savas tautas tiesībām turpināt vecās paaudzes vietā, no kuras nāca latviešu 19. divīzijas un citu vienību vīri, kas Kurzemes cietoksnī palika neuzvarēti.

Ja mēs katru gadu pieminam šīs cīņas, tad tā nav tikai mūsu goddevība kritušajiem, nogalinātajiem un vergu darbos izsūtītajiem varoņiem, bet mūsu stājas un gribas jauns pārbaudījums, uzticības apliecinājums mūsu cīņas karogiem. Uz to mūs aicina sāpēs šaustā Latvija un mudina mūsu varoņu kapi dzimtenē un Sibirijas klajumos.

Astotais maijs nav mūsu kapitulācijas diena, bet iezīmējis sākumu jaunai cīņai, kas turpināsies līdz brīvības atgūšanai tautai, līdz Latvijas patstāvības atjaunošanai.

„Laiks izdalīt sarausto peļņu īstajiem nabagiem!"

Dadža karikatūra

Lasītāju vēstules

LATVIEŠU VALODA TRIMDĀ

Priekš kādiem 25 gadiem mēs ieradāmies šajā krastā un saskarē ar veclatviešiem dažkārt vīpsnājām par viņu īpatnējo latviešu valodu un domājām, ka ar mums tā nekad nevarētu notikt.

Tagad laikrakstos un pat uz izdevumu vākiem lasām vārdus: kristalls, metalls, Kanada u.t.t. — tāpat kā tas redzams vecos Latvijas neatkarības laika izdevumos pirms 1934. gada, piemēram, Jāņa Vidiņa Svešvārdu grāmata, Valters un Rapa, 1933. g. Rīgā (190. lp. — Kristalls; 239. lp. — Metalls; 112. lp. — Ģimnazija) — kaut arī līdz 1939. gadam latviešu valodu iztīrīja no nelatviskā.

Vēl viens piemērs: Latviešu konversācijas vārdnīca, A. Gulbja apgādā Rīgā, 1932./33. g. — 8. sējuma 15311 lp. lasām — Kanada, Ģimnazijas ģeografijas grāmatās turpretim bija Kanāda; tad arī teicām „konverzācijas vārdnīca".

Visi mani skolotāju institūta un ģimnazijas laika draugi vēl tagad atceras to pašu. Mēs teicām: kristāls, metāls, ģimnāzija, Kanāda, konverzācija, vārdnica u.t.t.

Kas noticis ar mūsu laikrakstiem un citiem izdevumiem? Mūsu godājamie redaktori un korektori uzspiež mums un mūsu jaunajai audzei veclaicīgo un svešvalodām pieskaņoto latviešu valodu ar visām nelatviskām un latviešu valodai svešām piedevām.

Metimne Toronto

Redakcijas piezīme: Pareizrakstībā nevaram padoties patvaļai. Vēl vienmēr mūsu lielākā autoritāte ir prof. Jānis Endzelīns, kas tīrīja mūsu valodu no dažādām svešām ietekmēm, tāpēc arī lietojam J. Ozoliņa sakārtoto un prof. J. Endzelīna rediģēto svešvārdu vārdnīcu, kas iznāca Rīgā 1926. gadā, otrs papildināts izdevums 1934. gadā, bet Vācijā vārdnīca pārspiesta 1958. gadā. Ortografijas komisija, nosakot svešvārdu rakstību, mēģināja restaurēt izrunas garumu, kāds tas oriģinālvalodai. Daudzi no svešvārdiem mūsu valodā pārņemti no krievu un vācu valodas. Ja kādu vārdu izruna bija tautā pārāk iesakņojusies, no oriģinālvalodas izrunas principa bija jāatkāpjas, piem., bībele; vācu Bibel, grieķu biblos, latīņu biblia. Minēto vārdu rakstība atbilst oriģinālvalodai: metalls — grieķu metallon, kristalls — grieķu krystallos (ledus); konversācija — lat. conversātio (patīkama saruna). Latviešu valodā no līdzskaņiem dubulto l, m, n un r: lelle, kanna, summa, korrekts. Nevaram iedomāties, kurā skolā Latvijā būtu mācīta citāda svešvārdu izruna. Latviešu vārds — vārdnīca. Atvasinājumi ar -nīca ieskatāmi par aizgūtiem no krievu valodas. Ar šo izskaņu darina vietu vārdus no lietvārdiem: slimnīca, grāmatnīca, vārdnīca. Ja tautas mutē vārdiem garums zūd, atcerēsimies, ka valodā arī tiekšme ielikt i vārda beigās, starp r, l un s kakl(i)s; katr(i)s; ūdr(i)s Zinot pareizrakstības pamatelementus, zināsim arī pareizo rakstību. Runājot par veclatviešu valodu, tā bija piebārstīta ar ģermānismiem un rusismiem, ko mūsu brīvvalsts laikā ravēja no valodas druvas. Pievienojamies vēstules autoram tai ziņā, ka mūsu trimdas valoda sāk atšķirties, bet cita iemesla dēļ — mums nav vairs valodas sulīguma, izteiksmē tā kļūst nabadzīgāka.

PĀRCENŠANĀS

Nejauši saņēmu Vācijā izdoto Mūsu Laikmets 3. numuru no pagājušā gada. Saturs liek domāt, ka tas iznāk ar Maskavas svētību, jo komūnistu propagandas tajā netrūkst, pārspējot pat okupētajā Latvijā iespiestos propagandas izdevumus. Pirmajā lappusē ievietots uzņēmums no dziesmu svētkiem Rīgā. Tajā redzamas dziedātājas tautas tērpos, rotājušās ar sudraba saktām. Jāpabrīnās, kā šīs sudraba saktas saglabājušās no sarkanarmiešu laupīšanām pēc iebrukuma 2. pasaules kara laikā? Par Latvijas pārkrievināšanu šajā izdevumā nav ne vārda. Attēlos rādītas gan glītas dzīvojamās mājas, bet ne vārda par to, ka tās apdzīvo galvenokārt krievi un augstie partijas funkcionāri. Garš slavināšanas apraksts veltīts Brežņevam... No „tuvināšanās" aicinājumiem spriežams, ka, nesaņemot no Latvijas okupantu uzspiesto „kultūru", mēs te paliksim pavisam „nekultūrāli".

Roberts Apenītis, Mineapolē, ASV

VIENĪBA PASTĀV

Esmu no citas konfesijas, bet dzīvodams lielajā latviešu centrā Čikagā, kur pastāv četras ev. lut. draudzes, viena baptistu un viena katoļu draudze, vēroju, ka arī latviešu katoļu draudzes locekļi no savas mazās vienības aktīvi piedalās kopējos mūsu sabiedriskos pasākumos. Bez tam katoļu mācītājs jau vairākus gadus piedalās visu triju konfesiju rīkotos 14. jūnija un 18. novembra dievkalpojumos un svinīgajos aktos. Rosīgi darbojas arī katoļu studentu organizācija Dzintars. Visu konfesiju draudžu un organizāciju sadarbība vēršas plašumā. Pievienojos teicienam, ka vienībā ir spēks, un mūsu pilsētā tāda pastāv.

Lasītājs Čikagā

TUKŠUMI AIZPILDĀMI

Ap 75 proc. latviešu ASV dzīves un darba vietu atradušī lielākajās pilsētās, kur izveidojušies latviešu centri. Daudzās vietās latviešiem ir arī sabiedriskie nami, kas kalpo kultūras vajadzībām; trimdai turpinoties ceturtā gadu desmitā, šie centri paliks aizvien tukšāki, vecajiem apmeklētājiem aizejot mūžībā, bet jaunajiem klāt nenākot. Vai nebūtu laiks domāt, kā tukšās vietas aizpildīt? Bez sevišķi liekiem izdevumiem katrā kultūras centrā un biedrības mājā varētu jau tagad rast iespējas iekārtot divus līdz trīs dzīvokļus savas kolonijas veco ļaužu novietošanai. Pārbūvēm event. piebūvēm varētu izmantot arī Celsmē iekrātos līdzekļus. Vai lai gaidām, ka inflācija tos lēnām „sagrauž"?

J. Dimants sen., Aijovā, ASV

VAI NEAIZEJAM PAR TĀLU?

Jau labu laiku vērojama parādība, ka okupētās Latvijas dzejniekiem vairākos sarīkojumos ierādīta pirmā vieta, skandējot gandrīz vai vienīgi viņu darbus. Nav noliedzams, ka dzimtenes dzejnieku vidū ir arī daudz izcilu darbu, bet daudzreiz tie vairs netiek šķiroti, neatdalot graudus no sēnalām. Ar tādu rīcību viegli varam ieslīdēt komūnistu propagandas apkampienos.

V. Z. Grand Rapidos

L. Slaucītāja pēdējā grāmata

Kādreiz un tagad — stāstījumi par redzēto, sastapto, dzirdēto, 168 lp. Ziemeļblāzmas — Jāņa Abuča apgādā, 1973.

Profesors Dr. Leonīds Slaucītājs, ģeofiziķis, latvietis ar pasaules vārdu, aizgājā mūžībā pirms diviem gadiem. Skumji piedomājot, ka viņam bija jāaiziet īsi pirms tam, kad būtu tikusi pasniegta Tautas balva. Leonīda Slaucītāja kaps ir Austrālijā, kur dzīvo viņa mūža līdzgaitniece Milda un meita Tatjāna Brača ar ģimeni. Šis izcilais latviešu zinātnieks, kuŗa vārdu un darbus pazina pasaules universitātēs un pētniecības institūtos, bija dinamisks cilvēks, gaišu garu, daudzām interesēm un vienmēr ilgu pilns pēc labākā snieguma visās dzīves jomās. Blakus zinātnieka gradiem viņš bija ieguvis arī brīvmākslinieka gradu Latvijas konservātorijā. Viņš atstājis vairākas komponētas dziesmas un mūzikas gabalus. Arī rakstu lauks bija viņa interešu lokā. Zinātniskos darbus ir rakstījis arī vācu, angļu un spāņu valodā. Pēdējā gadu desmitā Leonīds Slaucītājs publicēja divas interesantas grāmatas, kas jau pazīstamas latviešu lasītājiem: Zinātnes darbā — draugos ar mākslu un Sešos kontinentos. Trešā grāmata — Kādreiz un tagad — bija palikusi rokrakstā, un tagad tā, Jāņa Abuča apgāda izdota, sasniegusi latviešu lasītājus.

Šī pēdējā grāmata — stāstījumi par redzēto, sastapto, dzirdēto — kā autors pats to apakšvirsrakstā izteicis, lasītājam liekas vēl siltāka, iekšķīgāka un ar Leonīda Slaucītāja redzīgo sniegšanos bagātāka nekā iepriekšējās. Grāmatas pirmo daļu, kas aptveŗ 36 lappuses, sauc Dzimtais stūris. Kad to lasām, ir sajūta, ka Leonīds Slaucītājs ir vēlējies vēl uzkāpt pie Apukalna baznīcas, aiziet un pabūt Majorskolā un no Dēliņkalna galotnes pavērot visu dzimto stūri, visu apskaut un noglāstīt. Varbūt tās bijušas tuvas aiziešanas nojautas un viņš vissam un visiem, kas tuvi un mīļi bijuši, ir gribējis teikt labdienas un ardievas? Bez sava dzimtā stūŗa apraksta viņš interesanti izstāsta sava apgabala ģeoloģisko pagātni, senvēsturi, vēsturi, par Alūksnes mācītāju, bībeles tulkotāju Ernestu Gliku, par krievu laiku sākumu un arī par brīvās Latvijas gadiem.

Nākamās nodaļas nosaukums — Satikšanās. Šeit Leonīds Slaucītājs saistīgi un ļoti informātīvi pastāsta par latviešiem, kuŗi ar saviem darbiem zinātnē, mākslā vai rakstos kļuvuši pazīstami ārpus latviešu tautas. Interesanti ir lasīt arī par citu tautu māksliniekiem un zinātniekiem, ar kuŗiem viņam ir bijusi pazīšanās un kopējas gaitas. No sveštautiešiem satiekamies ar angļu astrofiziķi Sidneju Čapmani, krievu skaņradi Aleksandru Glazunovu, vācu pianistu Valteru Gīzekingu, amerikāņu admirāli, ģeofiziķi Čarlu Tomasu. Pasaulē ievērotie latvieši zinātnē un mākslā: ģenerālis, topografs, militārais zinātnieks Andrejs Auzāns, aeronautikas profesors Jānis Akermanis, ķīmiķis Mārtiņš Strautmanis, ģeologs Aleksis Dreimanis, bioķīmiķis un fiziologs Ojārs Lucis, pirmais latviešu admirālis Teodors Spāde, rakstniece, Tautas balvas laureāte Zenta Mauriņa, skaņradis Tālivaldis Ķeniņš, čellists Atis Teichmanis, pianiste Mirdza Stūre, dejotāja, Latvijas nacionālās operas balerīna Mirdza Griķe-Damberga, diriģents Arvīds Jansons, pianists Arturs Ozoliņš, gleznotājs Reinis Zusters. Nodaļas ievadā autors saka, ka viņam nav bijis iespējams apcerēt visus pasaulei pazīstamos latviešu zinātniekus un māksliniekus. Viņš rakstījis tikai par tiem, kuŗus pats sastapis, tuvāk pazinis un par kuŗiem bijusi pieejama pilnīgāka informācija.

Pēdējā nodaļa ir — Kādreiz redzēts — dzirdēts. Tanī ir īsas atmiņu skices par piedzīvotiem, redzētiem un dzirdētiem, nopietniem un jautriem gadījumiem. Lasām interesantus epizodus latviešu zinātnieku un mākslinieku sabiedrībā un paša Leonīda Slaucītāja pārdomas un prātulas.

Šo silto, cilvēcīga gaišuma pilno grāmatu Jānis Abučs izdevis pievilcīgā apdarē un ar Leonīda Slaucītāja rokrakstā rakstītu vārdu uz vāka.

Jānis Klīdzējs

Ilze Liepiņa

PAVASARIS ATNĀCIS

Ar ziliem vējiem, brūniem pumpuriem un saules zeltu
Ir beidzot pavasaris atnācis.
Pie sētas pagalmā jau jasmīns plaucis
Un strazdu koŗi piešalc plašo āri.
Dūc bišu spiets un pilda medus kāri.
Sirds līksmē pateicas par gaismu Dieva dārzos smeltu.

Mākslinieks ar spāņu ievirzi

Gleznotāja Eduarda Vingŗa gleznu izstādi, kas turpinājās līdz 28. aprīlim, Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē Toronto pāri par 150 viņa mākslas cienītāju klātienē 19. aprīlī atklāja LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, raksturodams gleznotāja darbus un izglītības gaitas. E. Vingris mācījies gleznošanu 3 gadus Toronto, studējis 6 gadus Sanfernando akadēmijā Madridē un papildinājies Indonēzijā.

Pakavēdamies pie Eduarda Vingŗa mākslas, T. Kronbergs minēja, ka mākslinieks bieži „saliedējis dažādu kultūru gadsimtus, kas izpaužas viņa gleznās. Vairums darbu gleznoti pēc atmiņas viņa studijā, reālitātei ļaujot saaugt ar paša izjūtu. Iemīlot savus sižetus, mākslinieks tiem piešķiris ar savām krāsām jaunu dzīvību, tajā pašā laikā paužot savu personību. Gleznotājs apbrīno un izteic skaistumu ziedu gleznojumos, „klusajās dabās, portretos, kur ar lielu rūpību un mīlestību pauž paļāvību savam darbam, maigumu un oriģinālitāti. E. Vingris savā mākslā meklē ritma noslēpumu, universālo, mūžīgo, klasisko," nobeidza T. Kronbergs savu apskatu angļu valodā, latviešu publikai atvainodamies, ka apmeklētāju vidū ir daudz kanadiešu, kas citu valodu neprot.

Bija izstādīti 32 darbi, to skaitā 6 portreti. Jau pirmajā vakarā apmeklētāji ieguva 10 darbus.

—ls—

Arī apdāvinātiem bērniem grūtības

Pēc Kanadas skolu sistēmas par pamatu klasē ņem vidēji apdāvinātos bērnus, bet parasti skolotāji spiesti mācīt skolēnus, kuŗu intelliģences pakāpe aptveŗ 85—140 punktu (vidējais — 100 p.). Tādā kārtā rodas problēmas, kā mācīt ļoti apdāvinātus bērnus un kā palīdzēt tiem, kas mazāk apdāvināti.

Par šo jautājumu laikrakstā The Toronto Star 16. aprīļa numurā izteikušies vairāki kanadiešu skolotāji. Korespondente Linda Hersta intervējusi arī latvieti Ilgu Salnāju, kas strādā par skolotāju 8. klasē Vinčestras pamatskolā, Toronto pilsētas centrā. Ilga Salnāja izteicās, ka pēc šīs sistēmas viņas darbs skolā ierobežots. „Mācīšanas veids piemērots vidēji apdāvinātiem skolēniem, mazāk apdāvinātiem bērniem ir grūtības sekot mācībām, lai sasniegtu klases caurmēra līmeni, bet apdāvinātie, kas spējīgi sekot mācību programmai bez īpašas skolotāja palīdzības, jūtas savā veidā kavēti un skolā garlaikojas." Viņa arī izteicās, ka pēdējā laikā pārrunājot ar citiem skolotājiem šīs problēmas, viņa atradusi domu biedrus, kā palīdzēt apdāvinātiem skolēniem, lai tanī pašā laikā neatstātu novārtā mazāk apdāvinātos.

Vairums ieinteresēto skolotāju atzīst, ka līdzšinējās klases vajadzētu vēl sīkāk sadalīt 3 grupās: maz apdāvinātos, vidēji un ļoti apdāvinātos skolēnos, bet tajā pašā laikā vairums skolotāju nav ieinteresēti mācīt tikai maz apdāvinātos vai ļoti apdāvinātos. Katrs labprāt vēlētos strādāt ar vidēji apdāvinātiem. Salnāja uzsveŗ, ka viņa vēlētos, lai skolēni klasēs caurmērā būtu uz viena spēju līmeņa. I. Salnāja mudina savus ļoti apdāvinātos skolēnus aizpildīt brīvo laiku, lasot grāmatas un izstrādājot projektus pēc pašiniciātīvas.

Iecerētas īpašas pēcpusdienas un sestdienas rīti apdāvinātiem skolēniem, lai tie kopā ar ieinteresētiem skolotājiem varētu iedziļināties priekšmetos, kas viņus sevišķi interesē. un kas nav regulārā ikdienas mācību plānā. Salnājas vienīgais iebildums pret šo propoziciju ir, ka pārējiem mazāk apdāvinātiem bērniem ir arī savas intereses, bet viņu labā līdz šim nekas netiek darīts. Apdāvinātiem skolēniem ir ļoti viegli palīdzēt regulārās mācības stundās, tāpēc vienīgais īstais atrisinājums būtu, ja skolēnu skaitu klasēs samazinātu, lai skolotāji varētu pievērst uzmanību katram skolēnam individuāli, uzsveŗ I. Salnāja.

—ls—

Ilga Salnāja

DV TEĀTRIS KANADĀ

Rokana Spilara

DZIESMU SPĒLE

Zaļā pļava

Režisors E. Jurševskis

sestdien, 4. maijā, pl. 14.30

un

svētdien, 5. maijā, pl. 18.00

Bickford Park vidusskolas zālē 777 Bloor St. W.

Ieeja $4.50, $3.50. Pensionāriem un skolēniem puscena.
Biļetes iepriekš pārdod DV grāmatnīcā.

Alģimants neatjāj

(Nobeigums)

Ja Rīdzinieks lugā liek Mārim pastāstīt, ka „nākotnē" (t.i. tagad!) „. . . ir meitas, dzied kā lakstīgalas; dažai vairāk prāta nekā vecam gudram vīram", tad varētu gandrīz secināt, ka pagātnē tās tādas nav bijušas, pat Nameja galmā ne. Skaidrs, ka tās nebija „augstās skolās gājušas", bet bez viņām mums nebūtu ne tautasdziesmu miljona, ne dziesmu svētku simtgades! Ko Guna īsti simbolizē Rīdzinieka lugā? Taču ne „Latviju pašu"? — Uz rotām un tērpiem mēs bijām gan, laikam, druscin par daudz metušies . . .

Rienis, izlūks, vismaz pirmizrādē, bija zemgalīgs un strups, kaut kas no lietaskoka, bet vai bija vietā viņam kā pretstatu atkal nolikt vienu Antiņu/Gatiņu, Rīdzinieka lugas dainotāju Gundaru? Šī loma dod lugai patīkamu mūzikālu iekrāsojumu ar dziedātām dainām (Rīdzinieka vārdi, Pāvila Johansona meldijas), bet pati loma ir šabloniska, grūti piepildāma ar loģisku pārdzīvojuma saturu (nekas nenorāda, ka Gundaram būtu kādas cerības iegūt Gunu par sievu, un tomēr viņš, iedzēries, Zāļu vakarā greizsirdībā noduŗ Māri, tātad — iznāk! — it kā atņemdams namejiešiem cerības uz nākotni!). Par šo lomu runājot, jājautā, vai ir vietā turpināt rainisko „gatiņantiņošanu". Īstenībā mēs nemaz šā tipa sapņotāji neesam, katrā ziņā ne tādā mērā, lai latviešu lugas bez tādiem nevarētu iztikt.

Kalpone Maira, šķiet, iecerēta kā Gunas pretstats, draiska un pilnasinīga, kam valoda šaudās kā atspole — viņa un Rienis tad nu beigās arī paliek, kaut nepateikti, kā vienīgā Zemgales cerība. Un pa vidu jaucas Aukle, reizē pašpārliecināta, reizē aizvainota intrigante un aizdomu sējēja, spēks, kas stājas ceļā visam jaunam, pārvērtējošam — ar nelaimes vārdu uz mēles kā rītā, tā vakarā: „Uz ļaunu, uz ļaunu . . . Es jau paredzēju . . ."

Uzmanīgam lasītājam vajadzētu pamanīt, ka visas šīs pagarās kritiskās piezīmes ir tāda „utīšu kaušana" lugas tekstā un iecerē, bet ka aiz tām slēpjas patiess prieks par lugu, kas tiecas dziļāk un analizē būtiskas problēmas, kas atsedz mūsu šāsdienas reālistiskos slāņus, bet dara to svaigi, nekonvencionāli, iecerē pat pavisam neparasti (mūsu „senatnes atainojumi" tik bieži apstājušies pie „tur zaigo un laistās"!).

„. . . nacionālais romantisms daudz palīdzējis tautas apziņas veidošana," programmas burtnīciņā (kas īstenībā ir literārs „minialmanachs" — ar rakstiem un dzejoļiem) saka lugas autors. Bet man tad to gribētos dēvēt par atromantizētu nacionālromantismu, jo Rīdzinieka „Nameja galma" traktējums ir labsirdīgi ironisks, leģenda tajā ir atvilkta atpakaļ tuvāk pie zemes, īstenības. Zemgales atkaŗošanas diženais plāns spoguļojas vienkāršajā faktā, ka Nameja zemgaļu „armija" sastāv no viena paša — Rieņa . . .

Traģiski? Varbūt. Bet arī cilvēciski. Vai kaut kam tik cilvēciskam ir vieta tipiskā nacionālromantismā?

Bet lugā replika pēc replikas urbjas mūsos pašos — šodien. Urbjas līdz kaulam, nervos.

Jo arī mēs jau kuŗo gadu gaidām uz kādu Alģimantu . . .

Gunars Irbe

Britu komūnistu taktika

Komūnistu partijas biedru skaits Lielbritanijā pašreiz ir tikai apm. 30.000 un nekad nav pārsniedzis 60.000. Vispārējās vēlēšanās sarkanie nekad nav ieguvuši vairāk par 103.000 balsīm jeb caurmērā vienu balsi starp tūkstoš balsīm, un britu parlamentā nekad nav ievēlēts atklāts komūnistu kandidāts. Sarkanie to zina ļoti labi, ka atklātās demokratiskās vēlēšanās viņiem nebūs nekādu panākumu, tāpēc viņi koncentrējas uz arodbiedrībām un iefiltrējas strādnieku partijā. Tā, piemēram, inženierstrādnieku AUEW arodbiedrībā, kaut gan uz katriem 440 biedriem tur tikai viens komūnists, tomēr no 160 atalgotiem pilna laika pārstāvjiem ne mazāk kā 50 ir komūnisti. Kā viņi to panākuši?

Atbilde — izmantojot vispārējo apatiju un intereses trūkumu starp arodbiedrību biedriem, jo sevišķi pārstāvju vēlēšanās. Arodbiedrību sapulcēs parasti ierodas ļoti maz biedru, bet sarkanie un kreisie tur ir vienmēr, un vēlēšanu gadījumā ievēl komūnistus par saviem pārstāvjiem. Komūnisti, izlikdamies, ka aizstāv strādnieku intereses, būtībā prāto, kā nodarīt postu valsts ekonomijā, gāzt pastāvošo valdību, kā atklāti izteicās ogļraču arodbiedrības NUM priekšsēža vietnieks komūnists M. Mekgahijs, vai arī streiku rezultātā panākt jaunas vēlēšanas, kā tas noticis tagad pēc ogļraču streika. Ogļraču lēnā darba tempa dēļ un arī tāpēc, ka tie nestrādā virsstundas, vairums fabriku visā Britanijā jau kopš Ziemsvētkiem strādāja tikai 3 dienas nedēļā.

Konservātīvo valdība 3. fazes ogļračiem piedāvāja 16½% algu pielikumu, bet NUM arodbiedrības t. s. izpildvara, kurā bez Mekgahija ir vismaz 5 citi komūnisti, to stūrgalvīgi noraidīja. Ogļraču arodbiedrības vadība panāca vispārēju ogļraču streiku. Izdarītajā balsošanā uz balsošanas zīmēm ogļrači netika aicināti balsot, vai viņi pieņem valdības piedāvāto pielikumu vai noraida, bet gan ar viltīgu politisku manevru tos aicināja balsot par uzticību arodbiedrības solidāritātei. Ogļrači, vienmēr būdami lieli arodbiedrības atbalstītāji, 81% nobalsoja par tiesībām vadībai izsludināt streiku. Desmit tūkstoši nemaz nebalsoja, un tā patiesībā tikai 67% nobalsoja par streiku, un trešā daļa to neatbalstīja.

Cik viltus pilna ir komūnistu taktika, norāda fakts, ka, lai gan izsludinātā streika rezultātā arodbiedrība panāca valdības atkāpšanos un jaunas vēlēšanas, tomēr arodbiedrība atteicās streiku atsaukt līdz jaunas valdības ievēlēšanai, jo tikai tad iespējams panākt vienošanos. Tādā kārtā arodbiedrība ne tikai par velti lika saviem biedriem streikot, zaudējot algas, bet nodara arī lielu zaudējumu daudziem citiem strādniekiem, kam bija jāstrādā fabrikās tikai 3 dienas, tāpat arī lielu postu visai valstij.

To zina arī liels daudzums britu, kā noprotams ne tikai pēc daudzajiem rakstiem, bet arī no sašutuma pilnajām lasītāju vēestulēm presē. Komūnistu izrīcības nosodīja britu politiķi, žurnālisti, mērenie arodbiedrību vadītāji un citas ievērojamas personas, norādot, ka streika mērķis nebija panākt labāku financiālo stāvokli strādniekiem, bet gan konservātīvo valdības gāšanu un ilgākā laika sprīdī iznīcināt demokratiju un uz brīvu (ko viņi sauc par „kapitālistu") tirdzniecību bazētu ekonomiju.

Kā jau sākumā minēju, britu komūnistu skaits nav liels, bet cik liels bija boļševiku skaits Ļeņina rīcībā, kad tas 1917. gada novembrī izdarīja apvērsumu? Pēc paša Ļeņina un Zinovjeva ziņām viņu skaits bija starp 1700 un 4000. Tas bija pietiekams, lai, pierunājot citus, pārņemtu milzīgo cara impēriju. Bet šie komūnistu kadri, līdzīgi britu komūnistu partijai, bija „profesionāli revolūcionāri, kuŗi jau vairākus gadus iepriekš mācījās, kā visu sagatavot, organizēt un īstenot cīņu par revolūciju. Līdzīgā kārtā strādā britu komūnistu partija, radot plaisas sabiedrībā, sabotējot ekonomiju.

Otrā komūnistu partiju pasaules kongresā Maskavā 1920. gada jaunformētās britu komūnistu partijas delegātus uzrunāja Ļeņins (angliski, jo, kādu laiku dzīvojot Londonā, viņš angliski runāja tīri labi), mēģinot pārliecināt britu biedrus atturēties no mēģinājuma sacensties ar demokratiskajām masu partijām valsts mērogā izdarītajās vēlēšanās. Ļeņins zināja, ka britu strādnieku partijas biedri, sevišķi toreiz, tāpat kā tagad, nav politiski noskaņoti. Viņš atzina, ka tā drīzāk bija paplašināts palīgiestādījums arodbiedrību uzskatu izpausmei. Ļeņins aicināja britu komūnistu kadrus pievienoties arodbiedrībām un ar sistēmatisku darbu tās izveidot par savu cīņas fronti. Turpmāk viņi varēs caur arodbiedrībām noteikt strādnieku partijas politiku.

Britu komūnistu partija jo pilnīgi izmanto pašreizējo pašu radīto industrijas krizi un pastiprināti mēģina diktēt strādnieku partijas politiku, atklāti deklarējot, ka viņi valdībā pie varas vēlas „kreisi noskaņotu strādnieku partiju".

Liela nozīme komūnistiem ir divās lielākās arodbiedrībās — Transporta un vispārējo strādnieku arodbiedrībā (TCWU) un Apvienotā inženierstrādnieku arodbiedrībā (AUEW), kuŗas visas kopā gandrīz dominē gadskārtējā strādnieku partijas konferencē ar 40% balsīm. Kāds bijušais strādnieku partijas organizātors nesen izteicās: „Komūnistiem atliek tikai pakļaut savā virskundzībā vēl vienu lielu arodbiedrību, tad viņi būs sasnieguši savus nodomus.

J. Rolavs

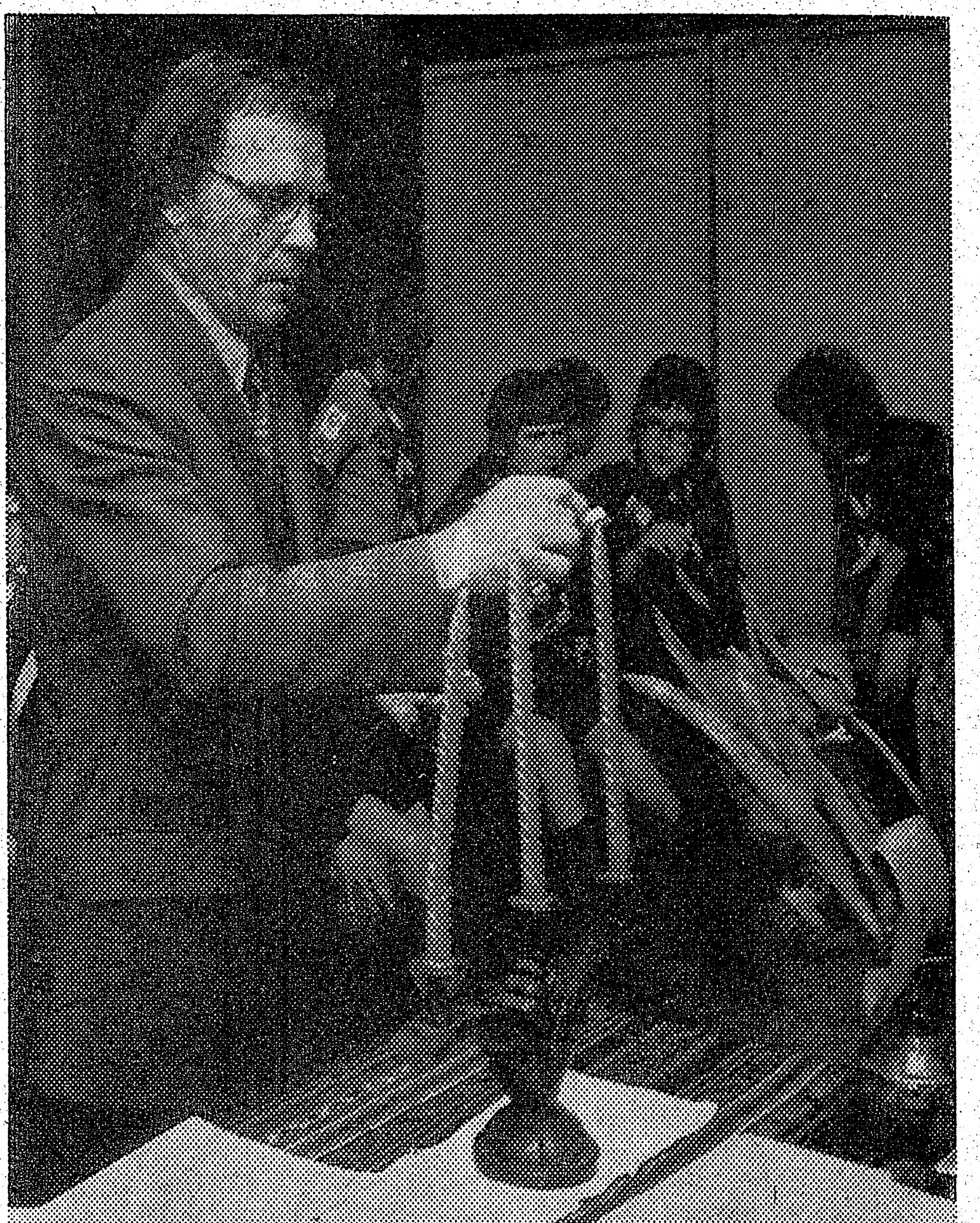

Tērvetes (19.) skautu vienības vecāku padomes priekšsēdis Vismonds Eglīte ievada vienības gada svētkus ar sveču aizdedzināšanu. Foto: J. Liģers

Vecais ratiņš atkal modē

Vecākajai paaudzei būs vēl labā atmiņā tie laiki, kad vēlās vakara stundās vakarējot un strādājot rokdarbus cauri valodām bija sadzirdama arī vērpjamo ratiņu rūkoņa. Taču līdz ar pēdējiem brīvās Latvijas gadiem ratiņš sāka dūkt klusāk un klusāk, audumu rūpniecībai un vilnas izstrādājumiem modernizējoties un gandrīz apklusa pavisam, izņemot vecās māmuļas lauku sētās.

Okupācijas varām mainoties un rūpniecības līmenim pazeminoties, ratiņi atkal sāka darba dziesmu, līdz pienāca laiks bēgļu gaitām, kad, ņemot līdz tikai nepieciešamo, ratiņš palika dzimtenē. Bēgļu gaitās un izceļošanas viļņiem veļoties pretim jaunajam krastam un audumu bagātība jaunajās dzīves vietās lika ratiņu aizmirst pavisam.

Sākot ar 1970. gadu, vai nu modes ietekmē vai roku darinātiem rupjiem adījumiem parādoties arvien vairāk, radās atkal pieprasījumi pēc vērpjamiem ratiņiem. Bet nu sākās „posta dienas" — kur ņemt ratiņus? Vienam otram no tiem, kas saglabājušies kādā latviešu ģimenē, parasti vairs ir tikai „mūžīgā vērtība". Te nu būtu darba lauks latviešu amatniekiem, kam ir piemērotas mašīnas ratiņu daļu izvirpošanai un gatavošanai.

Ne jau latvieši vien, bet arī kanadieši, sevišķi daiļamatnieku klubu locekļi un rokdarbu cienītāji, meklē ratiņus, bet tos tirgū grūti sameklēt. Piemēram, ir zināms kāds kanadietis — vērpjamo ratiņu gatavotājs Strītsvillē, Toronto tuvumā, kas pārdod ratiņus par 150 dol. gabalā, bet uz pasūtinājumu jāgaida vismaz 6 mēneši. Tā, lūk, šodien pie vecā ratiņa piekļūt nav nemaz tik viegli.

J. L.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRIS

Vašingtonas ansamblis —

Gunāra Griezes komēdija

Bez siltām vakariņām

Režisors — Osvalds Uršteins.

Dekorātors: Laimons Eglītis.

Izrādē piedalās: Helga Gobzine, Hilda Prince, Anda Uršteina, Maija Lele, Kārlis Ģērmanis, Osvalds Uršteins, Kārlis Ķuzulis, Āŗijs Dubinskis, Mārtiņš Parņickis.

HAMILTONĀ:

Piektdien, 24. maijā pl. 8.00 vakarā, Dalewood School auditorium, 1150 Main St. West. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā pie E. Gulbja jaunkundzes, 136 Emerson St., Hamilton, Ont., L8S 2X9. Tel. (416) 529-2414.

TORONTO:

Sestdien. 25. maijā, pl. 2.00 dienā un pl. 6.30 vakarā, Bickford Park High School, 777 Bloor St. W. Ieejas kartes pasūtināmas pa pastu N. Krūmiņam, 70 Inwood Ave. Toronto 6, Ont., maksājot ar čeku vai naudas orderi, pievienojot sev adresētu aploksni, vai arī pērkamas sestdienās — 4., 11. un 18. maijā — no pl. 9—1 dienā, Toronto latviešu b-bas telpās, Latviešu nama 1. stāvā un izrādes dienā stundu pirms izrāžu sākuma pie ieejas.

MONTREALĀ:

Svētdien, 26. maijā, pl. 7.00 vakarā Westmount High School, 4350 St. Catharines St. W. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā pie Ainas Burtonas, tel. 273-3546 un Ērikas Vītiņas, tel. 482-4949.

Biļešu cenas (visās izrāžu vietās) 5 un 4 dol., pensionāriem un skolniekiem abās vietās 3 dol.

Četras atceres dienas

Takomas latviešu ev. lut. draudzes ilggadējam mācītājam Edmundam Mačam šis gads iezīmējās ar vairākām atceres dienām. Mācītājs un viņa laulātā draudzene Alma atskatījās uz laulības dzīvē aizvadītiem 40 gadiem, gada sākumā aprītēja 45 gadi kopš ordinēšanas mācītāja amatā, bet 9. aprīlī — 70 mūža gadi. Pēc ordinēšanas, tanī pašā gadā, E. Mačs uzņēmās mācītāja pienākumus Limbažu draudzē, kur līdz izceļošanai uz Vāciju nokalpoja 15 gadus. Šinī gadā piepildās arī 25 gadi, kopš māc. E. Mačs apkalpo Takomas draudzi.

Trimdas sākuma gados ASV māc. E. Mačs darbojās par amerikāņu draudžu misijas mācītāju, tāpēc viņam bieži nācās braukt uz Portlandi, Salemu un Judžīnu, Oregonas pavalstī, kā arī uz Viktoriju un Vankuveru. Vēlāk viņš pārcēlās uz Takomu un iekārtojās uz pastāvīgu dzīvi. Garš un grūts ceļš bija ejams, līdz tika nodibināta Takomas latviešu draudze, kurā viņš palika par mācītāju, kādu laiku apkopjot arī Vankuveras draudzi. Archibīskaps A. Lūsis 1972. g. apbalvoja māc. E. Maču ar nopelnu vainadziņu ap Kristus zīmi uz krusta.

Jubilārs vienmēr augsti vērtējis sadarbību ar Takomā esošām latviešu organizācijām, uzskatot, ka kalpošana Dievam un savai tautai ir neatvietojami faktori mūsu tautas saglabāšanai nākotnē. E. Mačs ir biedrs LBVŠ Takomas nodaļā un Ziemeļrietumu DV apvienībā. Par nopelniem DV organizācijas darbā apbalvots ar zelta nozīmi. Viņa dzīvesbiedre Alma ir rosīga darbiniece draudzes dāmu komitejā un pilda šīs komitejas priekšnieces vietnieces pienākumus vairāk nekā 20 gadus. Par ilgo kalpošanu draudzes palīdzības darbā viņai piešķirts Baznīcas virsvaldes pateicības raksts. Mācītāja ģimene svētīta diviem dēliem un divām meitām, kā arī 4 mazbērniem.

Māc. Edmunds Mačs

Visas māc. Edmunda Mača zīmīgās atceres dienas iekrīt ar nelielu starplaiku un tās Takomas draudze atzīmēja ar pateicības dievkalpojumu 21. aprīlī. Tanī pašā reizē draudzes ievēlētās amatpersonas un dāmu komitejas darbinieces nodeva altāra priekšā solījumu. Pateicības dievkalpojumu vadīja prāvests Roberts Āboliņš, piedaloties arī viesiem — mācītājiem.

P. M.

Enerģijas krize

Vasaras sezonai sākoties, uz ceļiem var redzēt lielu kustību. Nav vairs zirdziņa, bet zirgu spēks tomēr, un itin brangs, tevi nes uz priekšu. Cilvēki brauc. Satiksmes līdzekļi piekrauti mantām; tās uzsietas uz auto jumta, tās ved līdz piekabēs un kravas ratos.

Ja vajag degvielas un nevar dabūt, cik grib, iepilda „normētu" galonu skaitu. Pilsētā gadījies līdzīgi: taupi elektrību. Rīgā pazīstams bija sauklis: elektrība dara visu. Bet ja sāk trūkt strāvas un apdziest puspilsētas, ko tad? Ko darīt paredzamā enerģijas krizē? Ar to domāts dzinējspēks, elektrība, eļļa un gāze. Degvielas cenas ceļas, krājumi ierobežoti. Amerika varētu iztikt ar saviem avotiem un savām rezervēm, bet no tā pietiktu divām dekadām. No arabu zemēm negribas būt atkarīgiem. Ar komūnistiem līgst, aizmirstot, ka tas jau ir vājinājis tik spēcīgo kontinentu. Akmeņogļu esot diezgan, tās varot dedzināt, cik grib. Taču gaiss jau tā piesārņots. Ir vajadzīgas dārgas ierīces, lai industrijas un modernās dzīves apstākļus padarītu cilvēka veselībai nekaitīgus.

Enerģijas krize Dieva dotā pasaulē. Cilvēks, radīts pēc Dieva ģīmja un līdzības, dzīvojis un tērējis, attīstījis un arī izsmēlis; pametis tik daudz nelāga atlieku. Izskatās, ka Radītāja dotās pilnvaras notek. Vajadzība lielāka atbildība un visu spēku koncentrācija, lai krizi pārvarētu. Tas nav jādara gudrajiem vien, tas attiecas uz katru mazo un atsevišķo. Baznīca jūtas vainīga, ka nav sludinājusi spēcīgāk. Baznīca jūtas atbildīga modināt un mudināt, lai cilvēks neaizmirstu Radītāju, lai būtu tam tuvāks, lai paliktu pilnvarnieks un mantinieks. Par abstraktu? Tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka devis savu vienpiedzimušo Dēlu, lai ikviens, kas viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgu dzīvību. Varbūt tā iznāk vienkāršāk un vieglāk — ar tik tuvu starpnieku dzīvot labāk un ilgāk.

Kāpēc vasarā ceļi pilni? Atvaļinājumu laiks. Cilvēki brauc savā brīvlaikā atpūsties, izklaidēties, paciemoties, atgūt spēkus. Arī viņus skārusi enerģijas krize, šoreiz garīgā nozīmē. Pēc katras dienas nāk nakts. Katru gadu tev pienākas atvaļinājums. Pēc mūža darba tu gaidi un saņem pensiju. Tu esi no sevis ko devis, tev vajag atgūties; tev pienākas gandarījums un jauni spēki, lai varētu izturēt un dot atkal. „Spēks, spēks, kur tu esi palicis?" par to mazā Annele Brigaderes grāmatā brīnījās, dzirdot vecmāmiņu raizējamies. Tagad var brīnīties, kāpēc jaunieši tik agri jūtas dragāta paaudze, kāpēc viņiem vajadzīgas zāles, lai atdzīvotos? Rīgā gan arī pazina „vienaldzīgos", kam dzīve bija pagājusi garām. Ņem kā gribi — enerģijas krize.

Ja krize vien, būtu jāmēģina pārvarēt. Kaut vēl kavētos vācu filozofa Osvalda Špenglera Vakareiropas bojā ejas paregojums. Viņš to rakstīja tai gadā, kad Latviju pasludināja par neatkarīgu valsti. Vēl turamies. Bet arī angļu vēstures filozofs Arnolds Toinbijs rakstījis par kultūru uzplaukšanu, ziedēšanu un norietu. Teologi runā par pēckristīgo ēru. Analizes un secinājumi var padarīt prātu visai drūmu. *Nebūsim vieglprātīgi, būsim* nopietni. Pasaule ir bez illūzijām, tā var būt pesimistiska un pat ciniska. Bet varbūt arī esam novesti pie stāvokļa, kad atkal jāpiesauc Dievs: lai nāk Meistars un saved lietas kārtībā. Dievs reiz teica: lai top! Tad Viņš sūtīja savu Dēlu, kas apliecināja, ka Dievs ir mīlestība. Un mums paredzēta pestīšana. Pieaugsim dievatziņā, gādāsim, lai vairojas ticība, ar ko pārvarēt enerģijas krizi.

R. Z.

Etniskās preses spēks un nozīme

Ontario etniskās preses apvienības 17. aprīlī rīkotā pavasara sanāksmē Ukraiņu kultūras centrā Toronto piedalījās 23 etniskās preses pārstāvji. Apvienības prezidents V. Mauko informēja par apvienības darbību pagājušā gadā un nākotnes iecerēm. Federālā valdība šā gada sludinājumiem etniskajā presē atvēlējuši 200.000 dolaru visā Kanadā, bet Ontario province — 83.000 dol. Etniskiem nedēļas laikrakstiem paredzēti 12 valdības sludinājumi, bet laikrakstiem, kas iznāk retāk nekā reizi nedēļā, 6 sludinājumus gadā.

Sanāksmē bija ieradies arī Ontario valdības dabas bagātību izmantošanas ministrs A. Grosmans, kas pārzina arī vairākus citus resorus, kuros ietelp arī tūrisma lietu pārzināšana. Ministrs savā runā sacīja, ka 14 gados, kamēr viņš atrodas valdības dienestā, vērojamas daudzas pārmaiņas, it sevišķi attieksmē pret cilvēkiem, kas vairs nerespektē amatus. Tāpēc etniskais gars tagad ir vajadzīgs vairāk ka jebkad. Universitāšu profesori, kas šeit dzimuši un izglītojušies, atrodas šaurā dzīves lokā. Lielai daļai arī maldīgi ieskati par Pad. savienību. Ministra dēls, kas izstudējis par juristu un kopā ar citiem dzimušajiem kanadiešiem apmeklējis hokejspēļu sacensības Pad. savienībā, atgriežoties izteicies, ka tā ir „briesmīga zeme". Klausoties lekcijas par Pad. savienību nav tas pats kā paša pieredze.

Par etnisko presi ministrs izteicās, ka federālā valdība turpinās atbalstīt etniskos laikrakstus ar sludinājumiem. Lai gan etniskajai presei nav plašs lasītāju kontingents, tās lasītāji tomēr izlasa savu laikrakstu no pirmās līdz pēdējai lappusei, kā to darījis arī ministra tēvs. Tāpēc sludinājumiem šajos laikrakstos ir lielāka vērtība un tos vērts šādā veidā atbalstīt, jo ieguvums ir abpusējs.

Toronto tagad bieži dzirdamas etniskās valodas, kas pirms 25 gadiem, kad publiskās vietās, dzirdot svešu valodu, runātāju nopētīja naida pilnas acis. Bija laiks, kad Etniskās preses apvienības sanāksmēs no viena laikraksta piedalījās divi līdz trīs pārstāvji, tagad labi, ja viens.

Ministra runai sekoja diskusijas. Italiešu preses pārstāvji jautāja, kāpēc piešķīrumus daudzkultūrai nevarētu attiecināt arī uz etniskajiem laikrakstiem, kas uztur etnisko kultūru un atbalsta to vairāk „nekā balalaiku orķestri vai tautas tērpu gatavotāji, kas nav tik svarīgi kā laikraksti?" Italieši arī informēja, ka vairāki etniskie laikraksti spiesti piemaksāt līdz 10.000 dolaru gadā, lai pastāvētu. Par etnisko laikrakstu atbalstīšanu izteicās arī vairāki citi runātāji.

Ministrs A. Grosmans atbildēja, ka valdība etniskajiem laikrakstiem nav paredzējusi piešķīrumus, bet gan sludinājumus, pie kam tos nesaņems mēnešraksti. Ontario valdība šogad paredzējusi vairāk nekā 80.000 dol. saviem sludinājumiem etniskajos laikrakstos.

Pēc debatēm ministrs vēl brīdi pakavējās etniskās preses ļaužu vidū pie atspirdzinājumiem, atsevišķi ar tiem aprunājoties.

—ls—

Etniskās preses mozaīka

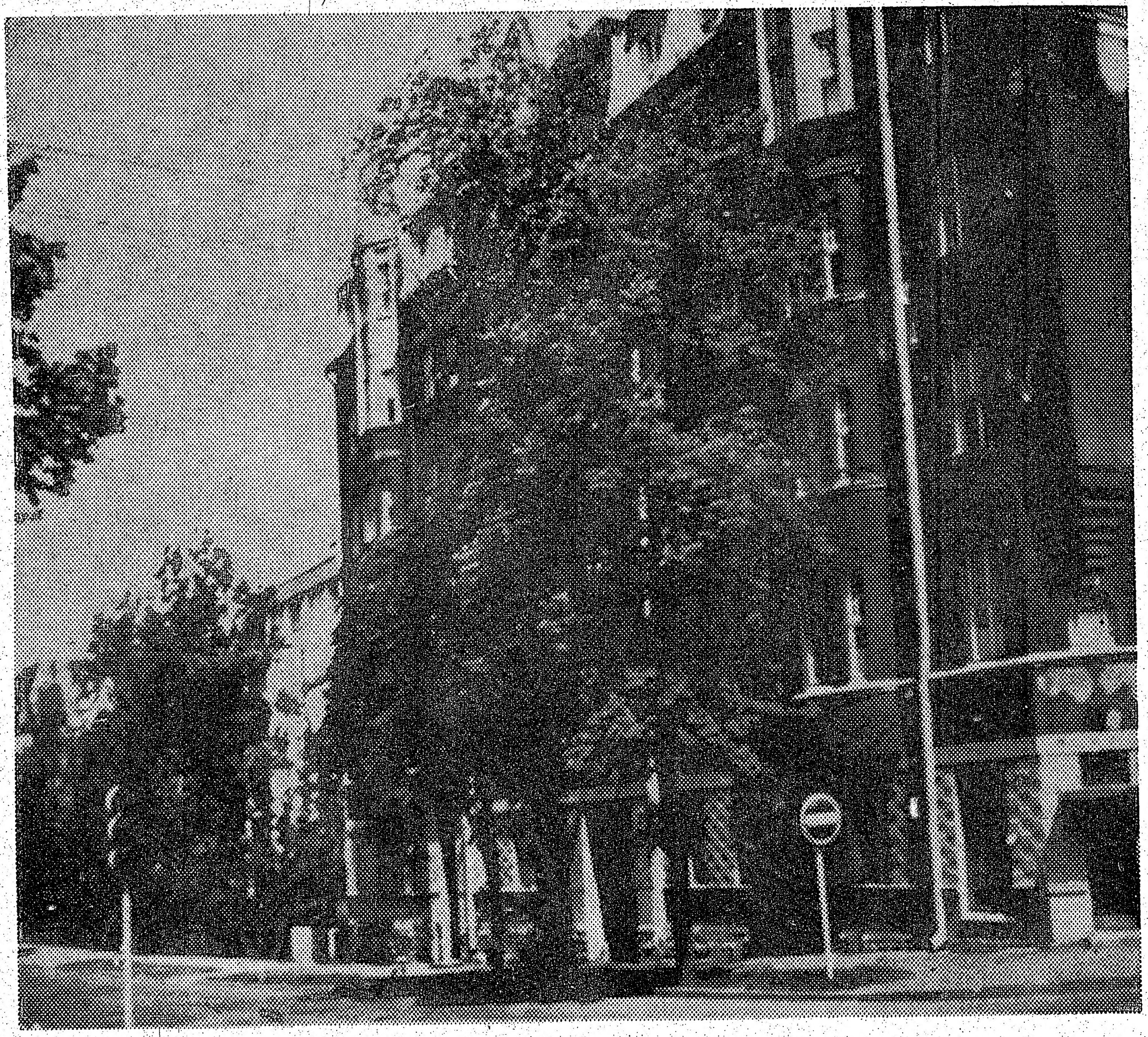

Valdemāra (tagad Gorkija) un Sporta ielas stūris Rīgā. Satiksmes zīme norāda, ka Sporta iela satiksmei slēgta. Neredz šeit arī neviena gājēja. Iemesls saprotams: tur dzīvo tagadējie Latvijas lielkungi, kā Voss, Rubenis u.c. Tuvumā šīs ēkas nav ieteicams fotografēt. (Latvija šodien)

Kanadas apgabala mācītāju konference

Kanadas apgabala mācītāju konferenci 23. aprīlī Sv. Jāņa baznīcā, Toronto, atklāja ar apgabala vadītāja prāv. V. Šēfera svētbrīdi. Pēc māc. Gaides vadītās bībeles stundas sekoja prof. Leimaņa ievads par LELBA projektu, rakstu-rojot iemeslus, kāpēc tā dibināma pašreizējās apvienības (LELDAA) vietā. Projekta apskatīšana prasīja daudz vairāk laika nekā konferences programmā paredzēts.

Māc. Ķerģis un Voitkus ieteica t. s. „neatkarīgām" draudzēm dibināt jauno baznīcu, lai pārējām būtu iespējams tai pievienoties pakāpeniski. Šķēršļi, kas neļauj „sinodiālām" draudzēm piedalīties dibināšanā, vēl nav pārvarēti. Māc. Gaide atzina, ka neredzam nākotnei nepieciešamo vienošanās ceļu. Archibīskaps A. Lūsis paskaidroja, ka ar LELBA projektu ir mēģināts „uzcelt kaut ko lielāku un plašāku" nekā tikai „neatkarīgo" draudžu apvienošanu. Māc. Cālītis domāja, ka vēl nav vajadzīgās skaidrības par projekta dziļākiem mērķiem, un ieteica iedziļināties mūsu baznīcas uzdevumu izprašanā.

Pēc pārrunām konference ar visām balsīm pieņēma šādu rezolūciju:

1. Latviešu ev. lut. draudzēm Amerikā un Kanadā jācenšas apvienoties vienā baznīcā, lai visas draudzes būtu pakļautas vienai jurisdikcijai.

2. Šī mērķa sasniegšanai iniciātīvu uzņemas Baznīcas valde ar neatkarīgām latviešu draudzēm, panākot mūsu baznīcas legālā stāvokļa izkārtošanu.

3. Pēc šī jautājuma nokārtošanas sinodālās draudzes skubināmas atraisīties no savām sinodēm un pievienoties šādā veidā nostiprinātai neatkarīgai latviešu ev. lut. baznīcai Amerikā (LELBA).

4. LELDAA darbība turpināma tik ilgi, kamēr 80 līdz 90 proc. latviešu draudžu locekļu nebūs pievienojušies latviešu ev. lut. baznīcai Amerikā (LELBA).

Konferences turpinājumā mācītājs J. Cālītis referēja par „Augšāmcelto Kristu mūsu funerāliju atspoguļojumā", norādot uz pretrunām ar mūsu ticību, kas bieži sastopamas bēru dievkalpojumos lietotās dziesmās. Savā ziņojumā archibīskaps Lūsis raksturoja lielās pārmaiņas, kas notiek eukūmenisko baznīcu vadībā un arī atgādināja, cik derīgi būtu izmantot daudzās konferences, ja vien līdzekļi atļautu mums piedalīties. „Mums vienmēr par jaunu jāatceras mūsu baznīcas uzdevums liecināt patiesību, kaut arī citi to nevēlas dzirdēt," teica archibīskaps. Pēc dažādiem ziņojumiem un jautājumiem konference beidzās plkst. 5 vakarā. Apgabala draudžu darbinieku, mācītāju un dāmu komiteju konference notiks 26. oktobrī. Otavas draudze lūgta pārspriest, vai šo konferenci tai būtu iespējams uzņemt.

J. C.

Pošas lidojumam uz Austrāliju

SKAUTU UN GAIDU KONFERENCE ČIKAGĀ

Kanadas un ASV skautu un gaidu jendu vadītāju un vietnieku konferenci no 20. līdz 21. aprīlim Čikagas Latviešu biedrības namā ievadīja ar simbolisku sveču iededzināšanu katrai darbības nozarei. Konferences dalībniekus sveica ASV jendu priekšnieki Baiba Dumpe un Raimunds Čaks. Uzrunu teica arī Latviešu gaidu priekšniece Z. Gaujeniece un skautu pilnvarnieku padomes priekšsēdis A. Gaujenieks. Konferencē bija ieradušies arī divi skautu vadītāji no latviešu skautu kustības sākuma — P. Vilips un K. Dzirkalis. Rakstveida sveicieni bija saņemti arī no bij. Latvijas gaidu priekšnieces V. Vilkas un Austrālijas jendām.

Konferences atklāšanai sekoja skautu un gaidu vadītāju atsevišķas konferences. Gaidu konferenci vadīja I. Šmidchene un protokolēja I. Kalniņa un I. Sakša. Bija vadības amatpersonu ziņojumi un pārrunas par turpmāko darbību. Ar pateicību tika saņemts paziņojums, ka vadītāja E. Laufere ziedojusi 500 dol. gaidu un skautu archīva iekārtošanai.

No 27. līdz 29. jūlijam ASV notiks internacionāla gaidu nometne, kurā piedalīsies latviešu gaidu priekšniece Z. Gaujeniece ar 9 latviešu gaidām. Dzīvas pārrunas bija par gaidu noteikumu un programmas papildinājumiem, kā arī gaidu formas tērpu maiņām. Notika arī atsevišķas vadītāju apspriedes un paraugnodarbības. Gaidu konferences nobeigumā M. Vilka ziņoja par gaidu vadītāju augstākiem (Āboliņa lapiņas) kursiem. Tika paziņota arī jaunievēlētā ASV gaidu jendas vadība: jendas priekšniece B. Dumpe, viņas vietniece I. Pukīte, guntiņu vecākā A. Briede, gaidu vecākā A. Pūliņa, lielgaidu vecākā Z. Mačiulaite un kasiere G. Augenšteina.

Skautu konferenci vadīja E. Dāvidsons un protokolēja M. Kildiša un J. Ozols. Līdzīgi gaidām, bija centra amatpersonu ziņojumi. Sevišķi dzīvas debates bija par ieilgušo latvisko pārbaudījumu noteikumu pārstrādāšanu. Tika pieņemtas vairākas rezolūcijas un doti ieteikumi organizācijas turpmākai darbībai. Bija arī atsevišķas vadītāju apspriedes pa darbības nozarēm.

Nolēma paaugstināt vadītāju dalības maksu no 5 uz 6 dol. un skautu — no 1 uz 2 dol. gadā ASV un Kanadas jendās, sākot ar 1974. gada 1. oktobri. A. Artmanis un Edm. Ozols ziņoja par iespējām sarīkot starptautiski atzītos augstākos (Gilvela) vadītāju kursus. Vispirms apzinās eventuālo kursantu skaitu.

Konferences pirmo dienu beidza ar kopēju mītnes vakaru un vadītāju solījumu. Skautu vadītāju solījumu deva un tika paaugstināti par vadītājiem I. Ķipis, J. Pūliņš, U. Rozenbergs, P. Skujiņš un G. Mastiņš. Gaidu vadītāju solījumu deva B. Bēdele, R. Siliņa un I. Prikule.

Ar skautu Baltās lilijas ordeni apbalvoti vad. J. Apsīte, V. Dātavs, V. Klingberga un I. Strautmanis. Pelēkā vilka ordenis piešķirts vad. J. Zaļumam un E. Priedītim.

Konferences otro dienu ar svētbrīdi ievadīja māc. V. Vārsbergs, kam sekoja skautu un gaidu vadītāju kopēja konference. Par komūnisma propagandēto „pasaules miera ideju" referēja vad. A. Raiskums.

M. Vilka un F. Sīpols ziņoja par šoruden paredzēto roveru un lielgaidu nometni „Zvejniekciems", kura notiks Masačuzetā, ASV, Cape Cod. Nodarbības paredzētas par jūru, piejūras cilvēkiem, zvejniecību, kā arī ekskursija un dziļjūras zvejošana. Nometnes maksa 35 dol. J. Šķiņķis ziņoja par priekšdarbiem 3. Lielai nometnei Katskiļu kalnos, kurus veic Ņujorkas skauti un gaidas, pieaicinot technisko darbu veikšanā pēc iespējas vairāk privātpersonas.

Par skautu organizēto lidojumu uz „Radu cilts" nometni Austrālijā ziņoja vad. G. Kārkliņš un E. Priedītis. Brauciens izmaksās krietni lētāk nekā parastā maksa; vēl ir brīvas vietas. Austrālijas jendas skauti un gaidas apsolījuši lielāko viesmīlību. Bez vadītāju rakstu krājuma „Ķegums" vēl pārrunāja iespējas latviešu skautisma un gaidisma vēstures izdošanai angļu valodā. Šo jautājumu pētīt uzņēmās vad. A. Budrēvics Kanadā.

Notika arī sekmīgāko gaidu un skautu vienību apbalvošana. V. Vilkas ceļojošo balvu trešo reizi ieguvusi Tālavas (15.) gaidu vienība Milvokos, paturot to savā īpašumā. Skautu ceļojošo vairogu ieguvusi Rīgas (90.) skautu vienība Ņujorkā.

Nākošo Kanadas un ASV jendu vadītāju konferenci nolēma rīkot 1975. gada 11. un 12. oktobrī Katskiļos. Pēc latviešu gaidu priekšnieces Z. Gaujenieces un skautu priekšnieka F. Sīpola pateicības vārdiem konferences saimniekiem — Čikagas gaidu un skautu vienībām, to vecāku padomes priekšsēdis I. Dumpis no gaidām saņēma ziedus. Konferenci beidza ar dziesmu Daugav's abas malas.

Konferencē piedalījās 63 skautu un 34 gaidu vadītājas.

E. O.

METRO INTERNATIONAL

CARAVAN 74

no 22. jūnija — 1. jūlijam

Pases pieprasāmas

Pa pastu:

D. Kivlenieks
104 Madawaska Ave.
Willowdale, Ont.
M2M 2R4

E. Kalviņš
745 Coxwell Ave.
Toronto, Ont.
M4C 3C5

Personīgi:

Daugavas Vanagu klubā
125 Broadview Ave.
Latviešu kreditsabiedrībā
491 College St.

Kalupe Jewellers
964½ Bloor St. W.

Cena: 3 dol. līdz 15. jūnijam, 4 dol. pēc tam.

Toronto latviešu kreditsabiedrība
491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T8

MAKSĀ
6% par noguldījumiem
7% par 1 gada ilgtermiņa noguldījumiem
8% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem
9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

IZSNIEDZ
apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.
Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Hamiltonas birojs atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.
Tālrunis 529-7939

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri pērkami HAMILTONĀ
Northland Grocery
173 Glendale Ave. North

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

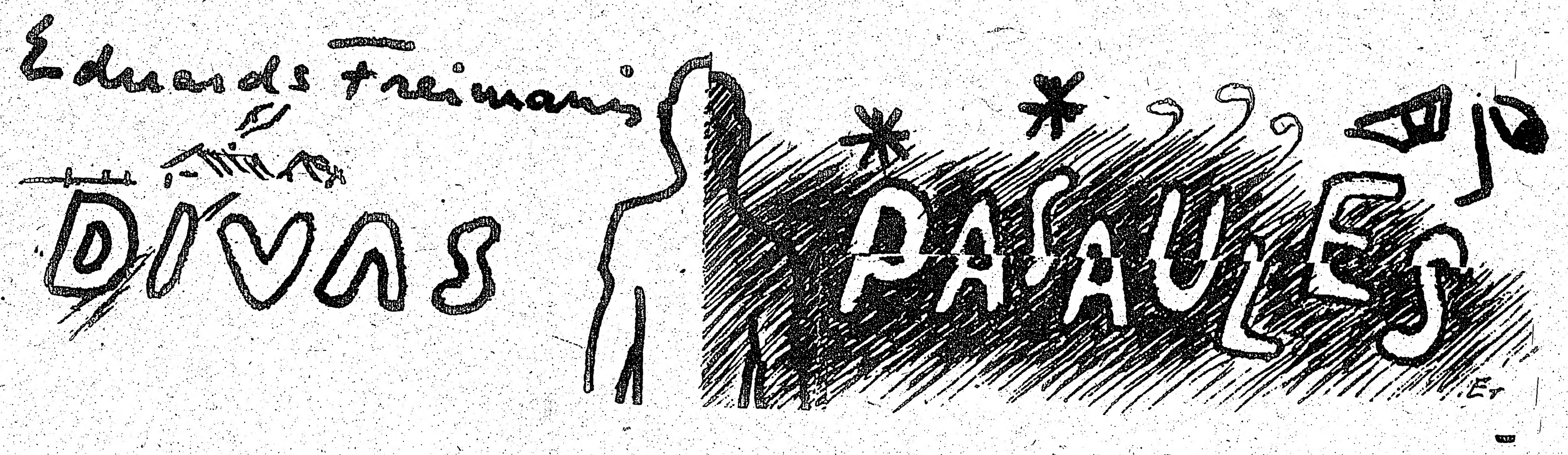

romāns

(32. turpinājums)

Bet kādreiz vajadzēja parunāt. Tikai kaut ko pavaicāt Lavīze gribēja — tā Biruta aizvien atgādināja. Tomēr ar katru atgādinājumu kļuvu jo spītīgāks.

Pavasarī Jāņu kalnā atradu pārsteigumu: Lavīze pastaigājās kopā ar Herbertu Bēdeli. Apstājos, lai būtu ērtāka brīnīšanās. Iejaucu smaidā tādu ironiju, ka iznāca smīns.

Bēdeļa tuvumā es aizvien saraucu degunu. Viņš bija nervozs kā dzīvsudrabs; ar skaļu, pārdrošu valodu centās palīdzēt savam auguma sīkumam. No mākslinieka viņā nebija ne ēnas, bet audzēja matus tik garus cik vien atļāva skolas noteikumi. Bēdelim bija glītākas sprogas nekā visrūpīgāk koptajam sugas pūdelim; biju pārliecināts, ka matus viņš mākslīgi ievilņo. Tādas izdarības Bēdeli padarīja par klaunu, ķēmu, Jeffiņu; manuprāt viņš bija apsmiekls puisietībai.

Kopš satikšanās Jāņu kalnā Bēdeļu Herberts mani nievāja, kaut gan nekad nekā nesacīja. Lavīze nu gāja garām stīvu kaklu un šaurām, cietām lūpām.

Cik daudz muļķības var būt vienā smīnā! Ātri var skabargu iedurt — lēni un grūti tā izvelkama. Kamēr gudroju, kā kļūdu izlabot, Lavīzi norija preču vilciena nezvērs un drausmīgajā jūnija naktī aizvilka tālumā.

Pazuda Ārijs. Padzirdēju vēlāk, ka viņš vienatnē klīdis uz austrumiem — maizes kulīti mugurā, spieķi rokā. Mēģinājis ielīst kādā vilcienā; tad viņu noķēruši vācu karavīri. Pārbaudījuši, izmeklējuši un apģērbuši par savējo. Ārijs aizgājis līdzi viņu rindām.

Mājās viņš atgriezās nākošajā pavasarī — pievienojies tam pulkam, kurā viņu sagaidīja Beno, Paula, Ciziķis, Lavīze un Herberts. Jā, arī Herberts.

Pēdējais ir Arvīds, kas uzņemts viņu vienotnē.

Klases biedrus pieminot, viņi atsaucas — atnāk.

Nakts vidus — telpas pustumsā — sargi snauž un sapņo par nomaļo ielu dēkām.

Izliekos, ka ielienu gultā, bet pieceļos, aizzogos gaiteņa tālākajā, tumšajā galā, apsēžos uz klona saņemt ciemiņus.

„Apmeties, Herbert, tepat gaitenī — sen neesam pļāpājuši," es aicinu. „Taču neesi vairs nīgrs? — Zini, esmu pieaudzis — nesmīnu vairs."

„Vai Lavīzei nākt līdzi?" viņš atsaucas no tāluma.

„Lai nāk — protams, lai nāk! Arī tu, Beno — tev joki padodas — un Paula, kas prot klausīties, kad citi valodās aizdegas. Lai nāk Ciziķis, Arvīds, Ārijs — visi, visi man šonakt draugi, tuvinieki."

„Šonakt, Herbert, tava reize stāstīt," saka Arvīds, kad visi sasēdušies ap mani.

„Stāsti, stāsti savu stāstu," mudina Lavīze. „Tas lai mūsu šīs nakts grēksūdze, atklāsme, šķīstīšanās."

„Visi to zina," Herberts atrunājas.

„Nezinu vis," es atzīstos.

„Tad tev pastāstīšu, Gunti," Herberts aizsāk vieglu balsi, kā cilvēks, kam viss piedots. „Mans vēstījums tev palīdzēs pieaugt mūžībai pretī — savas atlikušās dienas grodāk savērpt, jo par visas pasaules ļaundariem nežēlīgākais esmu bijis es — nogrimu tādā ļaunumā, kādu var izaudzināt tikai mīlestība, ja tā atriebjama — ja cilvēkam, kas vēl dzīvo miesā un asinīs, jāatriebj miesas mīlestība."

„Manis dēļ tu kļuvi tik ļauns," Lavīze čukst.

„Nē, manas vainas dēļ," Paula atbalso.

„Arī manas apsēstības dēļ," Ciziķis nožēlo.

„Pasaules muļķības dēļ," Beno mierina.

„Varbūt tu, Beno, esi vistuvāk taisnībai," Herberts atsāk. „Bija samudžinājusies mīlestība ar atriebību, varonība ar gļēvulību, ideāli ar zemiskumu. Vai ideālu dēļ Paula sūtīja Lavīzi uz vergu nometni — vai tas bija zemiskums?"

„Zemiskums," Paula raud.

„Ideālisms," Lavīze mierina.

Herberts turpina: „Vai tā bija varonība, kas lika Arvīdam vajāt Ciziķi, vai gļēvulība?"

„Gļēvulība," Arvīds atzīstas.

„Varonība," Ciziķis cildina.

Apklustam un domājam vienas domas. Vārdi nav vairs jācilā; nav ko sevi apsūdzēt un citus atvainot. Velns ir spēlējies ar mums visiem; esam bijuši locekļi lielā muļķību un ļaunprātību ķēdē. Varbūt tā bijusi Dieva griba, lai cilvēks mācītos atzīt, cik viņa vērtējums akls, cik viņš nevarīgs sava likteņa nesējs?

„Kopš jums vairs nav tādu sāpju, mīlestības, naida, prieka un bēdu, ko izaudzina miesa, jūs esat viens otram visu piedevuši," saku skaudīgi.

„Aizkaps brīvs no zemes sīkumiem," kāds atbild.

„Dvēseļu dzīvē naids nav iespējams," cits piebalso.

„Tagad mums patiesība noskaidrojusies — ikviens redz savu ačgārnību — tagad apjēdzam, kādas raustāmas lelles esam bijuši tai teātrī, ko sauc par karu — kā troļļi, politiķu, atpestītāju un praviešu maskās, mūs gribējuši pazudināt, piemānot ar viltotiem ideāliem apgānītu brīvību, slimīgu progresu," tā draugi čukst cits caur citu. Klausos un mācos. Nav šaubu: viņi ir mani aizkapa zintenieki, kuriem var ticēt — veļu draugi mani nemānīs.

„Man vēl jādzīvo ačgārnību un viltojumu pasaulē," saku pēc brīža.

„Mums tevis žēl," sadzirdu klusumā.

„Ar varu vai glāstīšanu tevi vēl uzbaro ar mācībām kā tītaru ar stērķeli, kad svētki pie durvīm."

„Apmātie vēl ik dienas viens otru nīst."

„Svešinieks kauj svešinieku, paslēpies aiz kaut kāda pavēles vairoga — mānekli nedrīkst vai nejēdz nomest, lai patiesība viņu atpestītu."

„Kaut arī reizē ar atpestīšanu kāvējs pats pārkāptu mūžības slieksni."

„Miesai no mūžības bail, miesa neļauj dvēselei runāt mūžības valodu, miesa apsēsta ar zemes stulbumu, miesa virpuļo kā vilciņš, nespēj norimt un ieklausīties dvēseles valodā."

„Vilciņš griezdamies dzird tikai taures un izkliegtas pavēlēs. Kā lai apskurbumā pamana, ka pavēles devējs stāv ačgārni, sapinies nejēdzībās?"

„Tādam kliedzējam ērmam nedrīkst nekā vaicāt, nedrīkst nevienu savu domu drusku piedāvāt."

„Kliedzējā ir kaut kas no spoka, viņam patīk izģērbties par krāsainu vadoni, ģenerāli, atpestītāju."

„Kalējs un šuvēja, arājs un kalpone, skolnieks un māceklis apreibst no saukļiem, kļūst akls no krāsām, kurls no runām — paklūp, pārmet kūleni — līdzsvara neatguvis, paraksta brālim nāves spriedumu."

„Gribu iet jums līdz — vai pieņemsit mani savā pulkā?" es lūdzu. „Bailes no aklības, kurluma — no vadoņiem nepaglābšos — ik dienas dzirdu viņu kliegšanu ielās, tirgus laukumos, kara nometnēs, valdnieku pilīs — viens otru pārkliedz — visur vilciņi griežas, noreibst, kūleņo."

„Neesi vēl izaudzis līdz aizsaulei," Arvīds mani noraida.

„Kad spēsi uz elektriskā dzelzceļa sliedēm uzlēkt vai kad pasaule un gadi būs tevi pavisam sagrauzuši, tad tevi pieņemsim. Draugs, tu vēl esi izlutināts."

„Esmu nožēlojams cietumnieks, vājprātīgais."

„Nieki!" draugi smīn. „Tu esi tā pieķēries zemes dzīvei, ka ik dienas sapņo par savu Irisu, savu pilsētu, vecpuiša dzīvokli, savu auto, miesai baudāmu brīvību un simtiem pērkamu priecīņu."

Ko lai saku? Klusēdams vēroju, kā draugi atvadās un aiziet. Tuvojas rīts. Manī tāds miers, kas līdzinās laimei. Gulta mani saņem labvēlīgi; miegs ieaijā kā egles zars balodi.

(Turpmāk vēl)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu biedrības dāmu komitejas rokdarbu vakarus beidzot 25. aprīlī Latviešu namā, kursa dalībnieces atrādīja savus rokdarbus: tautiskos kreklus, jostas, cepures u. c. kursu vadītājai O. Mežulei un pakavējās pie kafijas galda ar cepumiem. Aizvadītajā gadā atsaucība dāmu komitejas rīkotiem rokdarbu vakariem bija laba; paredzams, ka tie turpināsies atkal nākamā sezonā. 11. maijā pl. 8 vak. dāmu komiteja rīko Latviešu namā balli stipendijām. Uz ieejas biļetēm izlozēs uzturēšanos latviešu nometnē. Laimētājs savu laimestu varēs arī atdāvināt kādam jaunietim, ja pats nevarētu piedalīties nometnē. Deju mūziku spēlēs Runči trimdā. Būs ēdienu un dzērienu bufete. Ieejas maksa 2 dol. no personas.

● Austrumu draudzes Tālavas pārvalde 25. aprīļa sēdē sadalīja amatus šādi: pārvaldes priekšsēdis Elmārs Grotāns, viņa vietnieks un Tālavas administrātors Arvīds Kaktiņš, sekretārs Arturs Amoliņš, kasieris Ainis Freimanis, mantzinis Ludvigs Zablovskis, darbu pārzinis Krišs Ozols, pārvaldes locekļi Kārlis Rēvalds un Olga Vandele. Bez tam vēl Tālavas pārvaldē piedalās draudzes mācītājs A. Briedis un draudzes priekšnieks E. Ziplāns. Tālavas sezonas atklāšanas sarīkojums 26. maijā pl. 1 ar dievkalpojumu, kam sekos sarīkojums ar priekšnesumiem.

● Māc. A. Briedis salaulājis Herbertu Plēsumu un Annu Rostoku, kas dzīvo savā mājā Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā.

● Pensionāru apvienības 25. aprīļa saietā Latviešu namā piedalījās 116 dalībnieku. Sieviešu rokdarbos Irma Vīcinska un Alīda Kirša gatavoja tautiskās lelles izstādei. Bez tam vēl notika pensionāru apvienības Dziesmu kamola un teātra mēģinājumi. Sarīkojuma daļas vadītāja Olga Upeniece stāstīja par skaistumkopšanu, ko noklausījās 32 dalībnieces, kā arī klausītājiem demonstrēja skaistumkopšanas līdzekļu lietošanu. Visi dalībnieki pakavējās pie kafijas un tortēm, ko bija devuši zeltkāznieki Kārlis un Maija Nordštrandi. 16. maijā māc. J. Cālītis referēs par savu darbu Arubu salā, illustrējot ar krāsu slīdītēm.

● Sv. Andreja draudzes koris ar savu 22. gadskārtējo koncerta programmu diriģenta A. Purva vadībā viesojās Otavas Miera draudzē, Sv. Pētera baznīcā. Koncertu noklausījās 170 klausītāju no apmēram 200 lielās latviešu saimes Otavā. Bez 66 balsu lielā koŗa piedalījās soliste Astra Kalniņa (soprāns) no ASV, baritons Alberts Vītols un ērģelniece Edīte Timermane. Koncertu ievadīja Miera draudzes mācītāja Ed. Langes īsā runa un nobeigumā svētīšanas vārdi. Pēc koncerta dāmu komiteja rīkoja vakariņas koristiem un viesiem. Pie galda Miera draudzes priekšnieks A. Millers pateicās korim, diriģentam un solistiem par sniegto koncertu un sacīja, ka šis bijis pirmais koncerts, kad lielāka koŗa grupa viesojās Otavā.

● Maijā un jūnijā notiks jauniešu iesvētes dievkalpojumi visās trijās Toronto ev. lut. draudzēs, kopā ievadot pieaugušo kārtā 74 jauniešus. Sv. Andreja draudzē iesvētīs 31, un iesvētes dievkalpojumā 26. maijā pl. 11 bez draudzes māc. J. Cālīša vēl piedalīsies māc. A. Čops. Dziedās draudzes koris. Sv. Jāņa draudzē, kur iesvētes dievkalpojums notiks 19. maijā, iesvētāmo skaits sasniedz 28, un jauniešus iesvētīs draudzes māc. I. Gaide, piedaloties arī māc. J. Cālītim. Dziedās mecosoprāns Olga Griķe no Britu Kolumbijas. Austrumu draudzē, kur iesvētāmo skaits būs 15, iesvētes dievkalpojums notiks 2. jūnijā pl. 1 dienā.

● Māc. I. Gaide salaulājis Modri Hariju Reinfeldu ar Marīnu Redklifu Aderleju.

● Saulaines pārvalde aicina talciniekus piedalīties 11. maijā no plkst. 9 līdz 6 vak. Sv. Jāņa draudzes lauku īpašuma uzpošanas darbos, ņemot līdz darba rīkus. Lielajā talkā 11. maijā aicinātas piedalīties arī ģimenes, jaunieši un bērni. Talka turpināsies vēl 25. maijā. Bez tam katru sestdienu tiek gaidīti arī palīgi bērnu nometnes ēkas sienu izbūvei, ko vada M. Bruže.

● DV teātris Kanadā E. Jurševska režijā izrādīs sestdien, 4. maijā, pl. 2.30 pēcp. un svētdien, 5. maijā, pl. 6 vak. Bickford Park vidusskolas zālē (777 Bloor St. W.) čehu autora Rokana Spilara un Jara Beneša dziesmu spēli 3 cēlienos un 5 ainās Zaļā pļava. Izrādē piedalās 30 tēlotāju, dziedātāju un dejotāju.

● Toronto latviešu koncertapvienības pēdējais šās sezonas koncerts sestdien, 4. maijā, pl. 8 vak. Sv. Lorensa mākslas centrā — Emīļa Melngaiļa dziesmu vakars, veltīts komponista 100 gadu dzimšanas dienas atcerei. Programmā piedalās: Ērika Beitāne (soprāns), Arturs Jansons (vijole), Edite Timermane (klavieres), vīru ansamblis Kalvis, vīru koris Viesturs un apvienotie Sv. Andreja draudzes un Dainas koŗi. Ievadā Imanta Saksa referāts. Šajā sarīkojumā abonenti varēs iekļūt par puscenu — 2 dol., studentiem 1 dol., nododot šīs sezonas abonentu karti pie kases, pārējiem atsevišķo ieejas karšu cena 4 dol., studentiem 2 dol.

● Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde ar Gunāra Griezes komēdiju Bez siltām vakariņām režisora Osvalda Uršteina vadībā 25. maijā pl. 2 dienā un pl. 6.30 vak. Bikforda vidusskolā (777 loor St. W.). Izrādes tēlotāji Helga Gobzine, Hilda Prince, Anda Uršteina, Maija Lele, Kārlis Ģermanis, Osvalds Uršteins, Kārlis Ķuzulis, Ārijs Dubinskis, Mārtiņš Parnickis. Dekorātors Laimons Eglītis. Ieejas kartes pasūtināmas pa pastu N. Krūmiņam, 70 Inwood Ave., Toronto 6, Ont., maksājot ar čeku vai naudas pārvedumu, pievienojot sev adresētu aploksni, vai arī pērkamas sestdienās — 4., 11. un 18. maijā no pl. 9—1 dienā Latviešu namā, Latviešu biedrības telpās, un izrādes dienā stundu pirms izrāžu sākuma pie ieejas. Biļešu cenas 5 un 4 dol., pensionāriem un skolniekiem abās vietās 3 dol.

● Centrālā slimnīcā no ļaundabīga audzēja 25. aprīlī mirusi 63 gadu vecumā Zenta Purgaile, dzim. Medne. Nelaiķe atstāj Toronto vīru Arvidu, meitu Rutu un znotu Rosu Klapisonu un 2 mazbērnus un neprecēto meitu Ilzi Purgaili, brāļus Rudi un Arvidu Medņus. Aizgājēju 29. aprīlī pēdējā gaitā izvadīja māc. J. Cālītis uz Jorkas latviešu kapiem.

● Grupu brauciēni uz Londonu, Ontario, kur notiks Katrīnas Kūlmanes divi dziedināšanas dievkalpojumi, no Toronto notiks 18. un 19. jūnijā pl. 3.30 un pl. 5 pēcp. vairākos autobusos. Braukšanas maksa 5 dol., iepriekš pieteicoties pa pastu: Rev. James Pointer, 54 Hopperton Drive, Willowdale, Ont. (tālr. 449-3707), maksājot ar čeku vai naudas pārvedumu un pievienojot sev adresētu aploksni, lai varētu piesūtīt autobusa biļeti.

● Kanadas latviešu katoļu apvienības 16. kongress notiks 12., 13. un 14. oktobrī Toronto.

● Mākslinieka E. Vingŗa gleznu izstādi Sv. Jāņa baznīcas telpās 10 dienās no 19.—26. apr. apmeklēja 400 personu, iegādājoties savā īpašumā 16 gleznas no 26 pārdodamiem darbiem. Pavisam gleznu klāstā bija 32 darbi. Saņemti arī vairāki pasūtinājumi portretiem un puķu gleznojumiem.

● Fotografam Jēkabam Kreilim svētdien, 28. aprīlī, apritēja 80 mūža gadi. Šajā dienā viņš ar dzīvesbiedri apmeklēja Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumu, ko vadīja māc. I. Gaide, un piedalījās archibīskapa A. Lūša sniegtā Sv. vakarēdienā. Archibīskaps A. Lūsis pieminēja, ka J. Kreilis piedzīvojis lielu vecumu, pārejot 80 mūža gadu slieksni. Vēlāk baznīcas zālē, kuŗā notiek draudzes svētdienas skolas mācības, svētdienas skolas vadītāja A. Kurse sveica jubilāru un skolniece viņam pasniedza rozes. J. Kreili ar rakstu sveica Latviešu virsnieku apvienība Kanadā un Toronto latviešu pensionāru apvienība. Igauņu laikraksts Meie Elu redakcija, kuŗā J. Kreilis strādā par fotografu, bija sūtījusi rozes.

● TLB dāmu komit. dzimtenes dabas skaistumam rīkotais vakars Ābele un ieva 27. aprīlī Latviešu namā bija pulcinājis ap 50 apmeklētāju. Vakara programmu vadīja biedrības priekšsēdis I. Alksnis. Dr. E. Žubeckis interesantā stāstījumā pakavējās pie ābelēm un ievām kā dzīves skaistinātājām. A. Kirša atmiņu stāstījumā salīdzināja ziedu smaržas un labo cilvēkā, kas veido smaržai līdzīgu atmosfairu savās dzīves gaitās. Piemērotus dzejoļus un dziesmas skandējumam bija izvēlējušās L. Vasariņa, A. Bencone, M. Gaiķe, E. Krēmane un M. Ķuze, bet Biruta Senkēviča lasīja savu šim vakaram veltītu īpašu dzejoli.

Klausītāji sirsnīgi aplaudēja arī Martai Ādamai (soprāns) un A. Vītolam (baritons), kā arī pianistei Rūtai Āzei. Dāmu komiteja priekšnieces Edītes Āpšes vadībā bija rūpējusies par viešu pacienāšanu.

● Toronto vanadžu kopas vakarēšanā 23. apr. DV namā bija pulcējušās 13 dalībnieces. Silvija Ozola iepazīstināja ar latvju rakstu pamatformām. Nākošā vakarēšana notiks 13. maijā, kad arī būs pēdējā iespēja iegādāties rokdarbu materiālus vasarai. Pavasaŗa pēdējā vakarēšanā 27. maijā paredzēta celu jostu un bārkšņu aušana.

● Artura Ozoliņa (piano) skaņu plate iznākusi CBC izdevumā, atskaņojot Bacha, Bartoka un Šopēna mūziku. Pasūtināma CBC, Box 500, Terminal „A", Toronto, M5W 1E6. Plates cena ar piesūtīšanu 4 dol.

Voldemārs Aditājs

6. aprīlī Toronto atskatījās uz 65 dzīves gadiem, Latviešu namā piedaloties ap 100 sumināṭājiem, reizē ar dzīvesbiedri Annu atzīmējot arī laulības dzīvē aizvadītos 40 gadus. Jubilārs 2. pasaules kaŗa laikā iedalīts plkv. „Skaistlauka „artilerijas pulkā, cīnījies austrumu frontē, bet kaŗa beigu posmā Austrumprūsijā. Latvijas armijā bijis virsnieka vietnieks, bet kaŗu beidzis kā leitnants. Cīņās guvis vairākus ievainojumus. Darbojas Latviešu kaŗa invalidu apvienībā Kanadā, piedalījies arī tās dibināšanā. Jau 12 gadus dzied Dainas korī.

DV zelta medaļa Edgaram Ābelem

Uz pussimt gadiem 27. aprīlī atskatījās pazīstamais aktieris un sabiedriskais darbinieks Edgars Ābele. Jubilāru DV namā Toronto sumināja pāri par 100 draugu un radu no tuvienes un tālienes.

DV KV vārdā E. Ābeli sveica valdes loc. E. Treilons, pasniedzot DV medaļu zeltā. Šis bija pirmais gadījums, kad šo medaļu kultūras darbiniekiem pasniedz par nopelniem teātŗa mākslā. Vēl sveica Austrumu ev. lut. draudzes priekšnieks E. Ziplāns un draudzes dāmu komitejas priekšniece H. Jeckalēja. LNAK priekšsēdis T. Kronbergs atcerējās kopējās gaitas trimdas sākuma gados Toronto. Pēc tam sveica DV teātŗa Kanadā priekšnieks V. Martinsons, bet draudzes māc. A. Briedis, apsveicot jubilāru, pakavējās atmiņās pie savām darba gaitām Burtnieku pagastā, kuŗ jubilārs dzimis. No krustmeitām sveica M. Vanaga no Čikagas, beigās īsu jubilāra raksturojumu sakot S. Rudzītim no Detroitas.

Vakaru vadīja DV vīru koŗa Kanadā priekšnieks E. Krūka un deva arī biografiskus datus par jubilāru. E. T.

Sāks darboties baltiešu kursi

Pagājušā gadā pie Toronto universitātes sāka darboties latviešu valodas kursi mag. phil. L. Vīka vadībā. Ar jauno mācības gadu kursi paplašināti, un viena kursa vietā darbosies 3 baltiešu kursi, kuŗus noorganizējusi Baltijas studiju veicināšanas apvienības Kanadas komiteja sadarbībā ar Toronto universitāti. Šajos kursos (School of Continuing Studies) ietelps Baltijas tautu politiskā un sociālā vēsture (Political un Social History of the Baltic States) 24 lekcijās — pirmdienās. Par lektoriem darbosies: prof. K. Auns (Wilfrid Laurier University, Waterloo, Ont.), prof. A. Bāliņš (College of Education, University of Toronto), Dr. S. Forbuss un prof. R. Vastokas (University of Trent) un doktorands J. Dreifelds (Scarboro College, University of Toronto), kas ir arī koordinētājs-kartologs (tālr. 225-2922). Mācības maksa ap 75 dol. Otrs kurss — latviešu tautas dainas (Latvian Folk Literature) atradīsies mag. phil. L. Vīka vadībā. Šajā kursā paredzētas 20 lekcijas — trešdienās. Mācības maksa 45 līdz 50 dol. Trešais kurss būs latviešu valoda (Latvian Language) 20 lekcijās — ceturtdienās. Kursu vadīs Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursu mācībspēks Anda Libere. Piedalīšanās šinī kursā 80 dol. Pieteikšanās visos kursos: Mrs. Emīlija Ziplāne, tālr. 222-2293, darbā — 928-2306. Jūlijā paredzēta īpaša kursu informācijas brošūra. —ls—

Divdesmit sarīkojumi Sidrabenē

Šovasar no 12. līdz 14. jūlijam Sidrabenē risināsies otra sarīkojumu talka. Tas bija arī viens no galvenajiem pārrunu tematiem Latviešu preses biedrības Kanadas kopas aprīļa valdes sēdē Toronto. Lielsarīkojuma laikā paredzēti ap 20 atsevišķi sarīkojumi, ar dievkalpojumiem, ugunskura priekšnesumiem, priekšlasījumiem, vairākām paneļdiskusijām, literāri mūzikālu pēcpusdienu, vakarēšanu, tautas deju uzvedumu, koŗu kopkoncertu un sporta sacīkstēm. Iecerēta arī teātŗa izrāde uz Sidrabenes brīvdabas skatuves. Sarīkojumu talkas laikā būs arī balle, kuŗā spēlēs paplašināts deju mūzikas orķestris.

LPB Kanadas kopas paneļdiskusiju vadīs Rūdolfs Norītis par tematu: Vai latvieši var atļauties bezpolītisku literātūru un mākslu? Rudenī LPB Kanadas kopa rīko godalgoto Kanadas un ASV autoru īpašu sarīkojumu Latviešu namā Toronto. Šo sarīkojumu paredz atkārtot arī Hamiltonā. Šorudien pārvēlēs arī preses kopas valdi, kandidātus nominējot līdz 31. jūlijam, bet balsis nododamas līdz 1. oktobrim. Vēlēšanu komisijas priekšsēža pienākumus veiks A. Tīcmanis, pieaicinot divus komisijas locekļus.

Pārrunāja iespējas sarīkot atkal preses balli, kas visus iepriekšējos gadus bija visai gaidīta un labi apmeklēta. LPB izdevuma Brīvais Vārds nākošo numuru sagatavos Kanadas kopa, redaktora pienākumus uzņemoties Rūdolfam Norītim. —ls—

Labas izredzes veco ļaužu mītnes celšanai

Toronto latviešu pensionāru apvienības valdes priekšsēdis A. Retigs noskaidrojis, ka ar Kanadas federālās valdības pabalstu un aizdevumu var celt latviešu kultūras centru vai veco ļaužu mītni Toronto. Kanadas valdība martā pieņēma National Housing Act, mudinot celt šāda veida būves, kādam nolūkam piešķiŗ līdz 2 milj. ilgtermiņa aizdevumu uz 50 gadiem par 8 proc. gadā, pie kam no šīs summas 130.000 dol. varētu saņemt pabalstā. Likuma iedzīvināšana nodota Central Mortgage and Housing Corporation (Centrālai dzīvokļu hipotēku sabiedrībai). Ja organizāciju statūti atbilstu prasībām, likumu būtu iespējams izmantot un projekta iedzīvinātāji vēl varētu saņemt 10.000 dol. pabalsta plānošanas biroja atvēršanai. A. Retigs savāktos materiālus iesniedzis LNAK valdei jautājuma noskaidrošanai un event. iedzīvināšanai. Igauņi savu projektu jau iesnieguši un guvuši panākumus. —ls—

Uzsvars nacionāli politiskam darbam

Bagātīgs rezolūciju un ieteikumu birums Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes sesijā pēc atsevišķo jautājumu iztirzāšanas īpašās darba sēdēs.

LNAK padomes sesijas otrās dienas darbs 21. aprīlī sākās ar māc. A. Čopa svētbrīdi, kurā viņš pieskārās arī brīvības jautājumam. Mūsu laiku demokratija ir kā kuģis ar septiņiem kapteiņiem, kas savstarpējā neiecietībā nespēj vienoties. To izmanto pasažieŗi un priecīgi dara, kas katram patīk, bet neviens nezina, kur kuģis brauc un kāds tam mērķis. Tā ir pārprasta brīvība, kam tagad padota masu domāšana, jo arī izglītības sistēma mūsu laikos kalpo vienīgi technisko zināšanu apgūšanai, ne humānitārai audzināšanai. Tādēļ bez atjaunota un morāli stipra cilvēka demokratija strauji tuvojas beigām, uzsvēra māc. A. Čops. Mūsu uzdevums ir darīt visu iespējamo, lai tas tā nenotiktu.

Pēc jaunatnes nozares vadītāja Dr. L. Luksa īsreferāta un kasieŗa K. Taņņa ierosinātā budžeta projekta pieņemšanas visi sesijas dalībnieki sadalījās četrās darba komisijās specifisku jautājumu iztirzāšanai. Tas ievērojami atviegloja padomes sesijas darbu, jo vēlāk, pēcpusdienā, padomes locekļi kopējā plēnārsēdē varēja apspriest jau iepriekš izstrādātās rezolūcijas. Dažas no tām tomēr izraisīja vēlreizējas pārrunas, un domas dalījās arī nobalsošanā.

Kā jau iepriekš bija paredzams, visintensīvākais darbs risinājās politiskā un informācijas darba komisijā, ko vadīja LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Tajā piedalījās 23 padomes locekļi un interesenti, iztirzātos jautājumus ietveŗot rezolūcijās, dažus izsakot kā ieteikumus LNAK valdei, bet daļu kā ierosinājumus Pasaules brīvo latviešu apvienībai. Pie pēdējiem pieskaitāms arī ieteikums PBLA veicināt trimdas latviešu politisko izglītību, rīkojot „Politiskās dienas" plašākai sabiedrībai, piem., dziesmu svētku laikā, sekmējot politisku paneļu un referātu rīkošanu, kā arī politisku semināru rīkošanu politiskiem darbiniekiem un speciāli ieinteresētai sabiedrībai. Tāpat PBLA būtu jāizstrādā piemērota definīcija trimdas latviešu politiskai ideoloģijai un katrā iespējamā gadījumā jābrīdina rietumu valstsvīri par vienpusīgo „kultūras apmaiņu" ar Pad. savienību, tās vietā panākot starptautiski līdztiesīgu kultūras apmaiņu. LNAK padome ierosināja PBLA arī iestāties par politiskām un humānitārām prasībām tirdzniecisko jautājumu kārtošanā starp Pad. savienību un rietumvalstīm, lai tirdzniecības lietas kārtojot arī mūsu tautas intereses tiktu sargātas un veicinātas. Sazinā ar PBLA un DV organizāciju, padome ieteica LNAK valdei apsvērt iespējas brošūras sagatavošanai angļu valodā par Baigo gadu un latviešu tautas pašreizējo stāvokli.

Atsevišķas brošūras LNAK valdei ieteica sagatavot arī minoritāšu jautājumā Latvijas brīvvalsts laikā no 1918. g. līdz 1939. gadam, kā arī židu minoritātes jautājumā līdz 1945. gadam, ko varētu pārtulkot angļu un eventuāli arī citās valodās.

Rezolūcijā pieņēma apvienot LNAK politisko un informācijas nozari, kas katra līdz šim darbojās patstāvīgi.

Sadarbībā ar Baltijas tautu federāciju Kanadā LNAK valdei uzdeva izstrādāt iesniegumus visām Kanadas politiskām partijām par mūsu kultūras, izglītības un politiskām vajadzībām un prasībām.

Sazinā ar PBLA informēt Kanadā esošās rietumvalstu sūtniecības par mūsu politiskām un humānitārām prasībām, kā arī izkārtot LNAK valdes pārstāvju tikšanos ar Kanadas federālo partiju pārstāvjiem un iespēju gadījumos aicināt viņus latviešu sabiedriskās sanāksmēs.

LNAK valdei uzdeva arī sekmēt latviešu sabiedrības interesi par Kanadas politisko partiju nostāju ārlietu politikā. Aicināt latviešus aktīvi iesaistīties un ietekmēt šo partiju nostāju un darbību ārlietu politikā, it sevišķi attieksmē uz Latviju, Lietuvu un Igauniju.

LNAK padome aicina katru latvieti, kam Kanadā balsstiesības, vismaz trīs reizes gadā informēt mutvārdos vai rakstiski sava iecirkņa federālā un provinces parlamenta deputātu par Latvijas problēmām un iztaujāt viņa ieskatus šajās problēmās.

Pēc intensīvām un saistošām pārrunām pieņēma sekojošo rezolūciju: „LNAK uzskata visu okupētās Latvijas grupu un individuālu mākslinieku dažādas publiskās uzstāšanās brīvajā pasaulē kā okupācijas varas plānotas un financētas akcijas tikai viņiem zināmiem nolūkiem." Bruņa Rubesa ierosinājumu šīs rezolūcijas turpinājumā pievienot: „. . ., tādēļ sakaros ar tiem ievērojama vislielākā uzmanība," atklātā balsošanā noraidīja.

Kultūras komisijas darbā, ko vadīja LNAK kultūras nozares vadītāja Inta Purva, piedalījās astoņi padomes locekļi. Tā iepazinās ar prof. J. Lielmeža ierosinājumu organizēt Baltijas tautu kultūras institūtu, kas darbotos ar individuālu biedru un baltiešu organizāciju iemaksām, kā arī valdības atbalstu. Šo ierosinājumu, par ko mūsu laikraksta lasītāji jau informēti, LNAK padomes atzina par atbalstāmu, bet tā kā tas aptveŗ visas Baltijas tautas, tad vienojās to nodot kā ieteikumu Baltijas tautu federācijai Kanadā.

Atzīstot, ka esam patstāvīgas un brīvas latviešu kultūras pārstāvji Kanadā, LNAK padome uzskata par primāro kultūras darba uzdevumu kalpot latviešu nacionālām interesēm. Tādēļ tādu darbu popularizēšana cittautiešos un iespēju robežās arī starptautiskā plāksnē sekmējama.

Vienojās sākt Kanadas latviešu kultūras dienas ar LNAK kultūras nozares organizētu sarīkojumu, pie kam tās izziņot jau laikus, par piemērotāko atzīstot februāra mēnesi. Lielāku vērību ieteica pievērst arī mazākiem un attālākiem latviešu centriem, atbalstot tos piemērotas programmas sagatavošanā un iespēju robežās arī izpildīšanā. Latviešu kultūras jaunrades sekmēšanai katru gadu būtu atbalstāma kāda atsevišķa kultūras nozare, kā, piem., līdzšinējās LNAK literārās sacensības, pašreiz izsludinātā drāmas sacensība u.t.t.

Lai varētu sekmīgāk izmantot pašreizējo Kanadas federālās valdības daudzkultūru politiku, LNAK padome ieteic latviešu vietējiem centriem pieprasīt pabalstus no federālās valdības dažādu kultūrālu sarīkojumu rīkošanai, it sevišķi ansambļu un mākslinieku aicināšanai no lielākiem latviešu centriem Kanadā.

Kanadas latviešu vispārējais archīvs patlaban ir organizēšanas stadijā. Paredzams, ka dokumentus varēs uzglabāt profesionālā veidā, sadarbībā ar Kanadas nacionālo archīvu. Tādēļ visi Kanadas latvieši, kam nav tiešu mantinieku un kas to vēlētos, lūgti savus dokumentus, sarakstes, grāmatas u.t.t. saziņā ar LNAK novēlēt šim archīvam.

R. N.

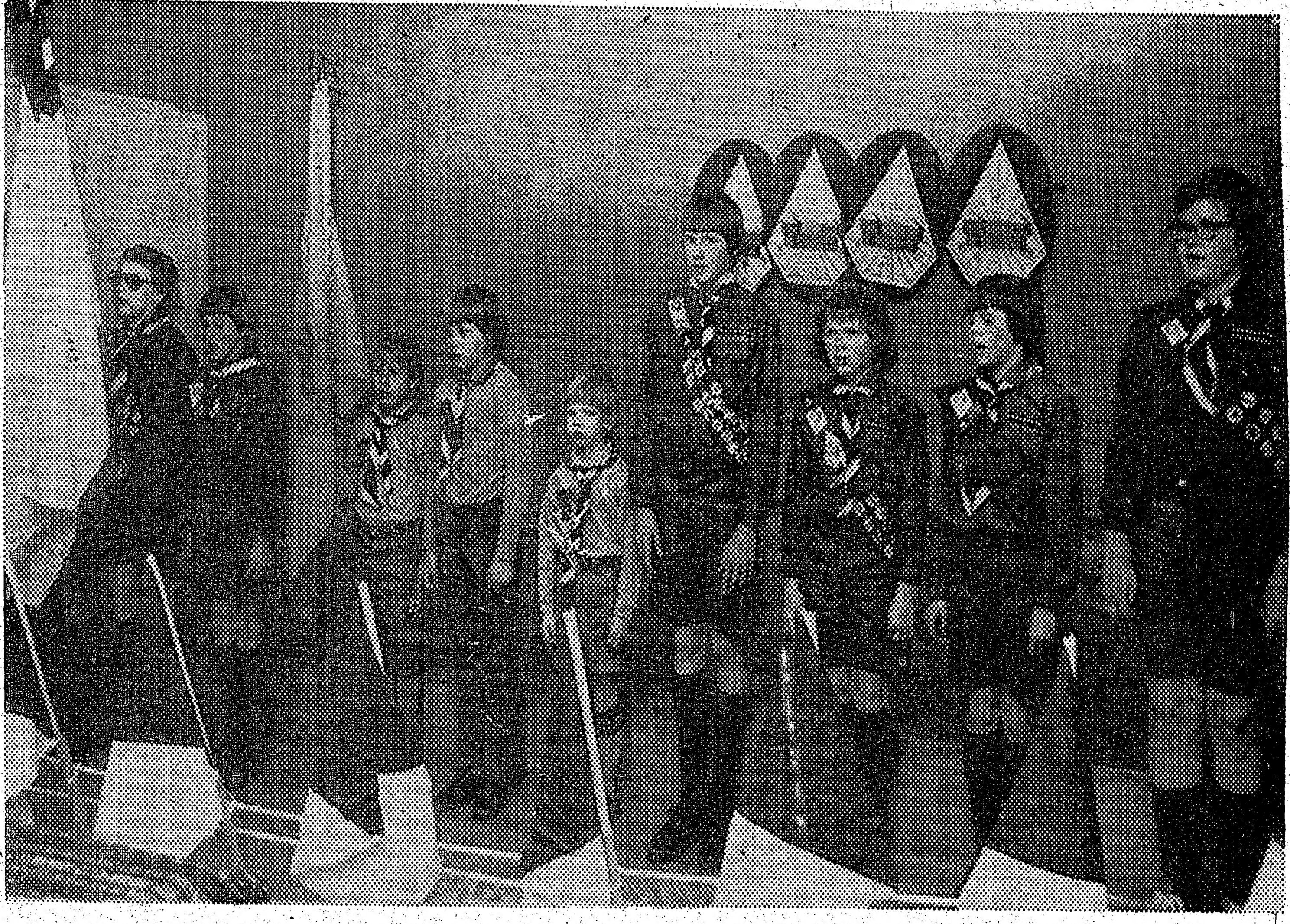

Tērvetes (19.) skautu vienības goda sardze pie jaunā karoga, ko vienības gada svētkos dāvāja Latviešu katoļu apvienība Kanadā. Foto: J. Liģers

Mūsu pļavā zaļajā . . .

Rakstnieks Eduards Vulfs kādā savā vēstulē topošai dzejniecei rakstījis: „Un kad jums ienāk prātā rakstīt un jūs sajūtat dziņu uz to, tad iedomājieties kaut ko tādu veselīgi jocīgu no veselīgas dzīves" . . .

Vērojot Rokana Spilara dziesmu spēles Zaļā pļava mēģinājumu, gribētos pārfrazēt Vulfa vārdus, attiecinot tos uz lugas izvēli: „Un kad jūs sajūtat dziņu atkal gatavot jaunu lugu, padomājiet par tādu veselīgi jocīgu, tādu, kāda ir Zaļā pļava." Vecākais mežsargs Stetevics (Stanis Butkēvics), kas „skalo rīkli ar svaigo meža gaisu", nevar ne acu galā ieredzēt profesoru Bulfineku (Valdi Martinsonu — savu nākamo znotu), kas specializējas „sunoloģijā".

Stetevics: „Āre, kungi, te viņš ir! Redz kā bola acis!"

Eizenkolka (virsmežzinis — Edgars Ābele): „Ak, tu es' tas verfluchter Vogel, kas mums vis' laik' to fazan zog?"

Šķiet, ka ar muižas pārvaldnieka Skaļicka (Arnolda Putniņa) brāļa meitas Alenas (Skaidrītes Darkēvicas) ierašanos katram pārpratumam seko vēl lielākas neskaidrības, piemēram, kad Alena grib uzzināt tēvoča galvenā palīga, inženieŗa uzvārdu, jauneklis (Alfreds Spricenieks) viņai ieteic to saukt kristītā vārdā par Juri, jo viņa uzvārds (Miļais) tai var sagādāt nepatikamus brīžus.

Lielākais negals ir sievai Barborai (Vijai Varei) un meitai Hanči (Lienei Martinsonei) ar vecāko mežsargu Stetevicu

Barbora: „Būs aizvilcies atkal uz krogu. Aizej nu paskaties, saki, lai nāk tūliņ mājās, citādi nodzers vēl i bikses!"

Stetevicu mājas sauc par Zaļo pļavu, kas, tāpat kā to saimnieks, ir dziesmu spēles centrā, jo, kad Alena ar Juri Miļo dzied: „Kad mirgo zvaigznes šai naktī jaukajā," Stetevics uzrauj: „Es maziņš mednieciņš!"

Alenas brālēns un pielūdzējs, virsleitnants Horovics (Ziedonis Upīte) nejauši satiek savu „bijušo" draudzeni, skaistumkopēju Lolu (Hertu Juršēvsku) savas radinieces muižā: „Loliņ, tu?"

Lola: „Neizliecies! Es jau visu vakaru vēroju, kā tu visu laiku lēkā ap muižas īpašnieci!"

Horovics: „Bet, Loliņ, es taču citādi nevaru. Mans sabiedriskais takts, mans šarms, mana aizraušanās" . . .

Lola: „Un tava viltība? Vai tu beidzot paziņosi mūsu saderināšanos vai nē?"

Kad lugas beigās jāsvin trejas kāzas un ļaudis vaicā — kur? muižas pārvaldnieks atteic: „Kur gan citur kā šeit, Zaļā pļavā."

Slovaku un poļu deju straujos, ugunīgos ritmus Daugaviņas dalībnieki izdejo bez pūlēm, kā Eizenkulka teiktu: „Eins, zwei, drei!"

Dziesmā gan dzied, ka „Mūsu pļavā zaļajā sūnburkšķi aug," bet, visas lielās izdarības (koŗa dziedāšanu, dejas, solistus, asprātības) kopā ņemot, varētu teikt, ka „sencerēti prieki nu rādīties mums sāk."

Režiju vada Ernests un Herta Juršēvskī, par mūzikālo ietērpu rūpējas Imants Sakss, skaņu meistars Imants Ķipis, lugu izrāda Daugavas Vanagu teātris Kanadā. 4. un 5. maijā Bickford Park skolā Toronto.

Tonija Krūka

Beaverbrook
Insurance & Real Estate Ltd.

Esam pārcēlušies uz plašākām telpām blakus ēkā
1682A Victoria Park Ave., Scarboro,
tas pats telefons 759-0266 un 759-2771

IELŪDZAM

mūsu klientus un draugus uz biroja apskati
sestdien, 11. maijā, no pl. 3 — 7 pēcpusd.
Būs gādāts par atspirdzinājumiem.

Vald. Bebris

Tērvetes (19.) skautu vienības Toronto gada svētkos. Attēlā vienības dalībnieki un apsveicēji ar jauno karogu, ko iesvētīja māc. J. Cālītis (vidū). Foto: J. Ligers

Latvijas apmeklētājiem jāatsakās no LNAK amatiem

LNAK izglītības komisijas darba sēdi padomes sesijā vadīja izglītības nozares vadītājs J. Mežaks. Tajā piedalījās pieci padomes locekļi un četri audzinātāji. Izglītības komisijas ierosinājumā LNAK padome pieņēma ideoloģisku atzinumu, ka latviešu skolu un citu jaunatnes audzināšanas pasākumu uzdevums ir dot latviešu jauniešiem vērtību apziņu par savu piederību latviešu tautai, vēlēšanos dzīvot un darboties latviešu sabiedrībā un dot tās prasmes (valodu, zināšanas u.t.t.), kas šādai dzīvei un darbam nepieciešams.

Kā ieteikumus valdei pieņēma aicinājumu, lai tā sekmētu augstvērtīgu un laikmetīgu mācības līdzekļu un grāmatu sagādi, ko varētu panākt, labākos darbus godalgojot saziņā ar pārējo zemju centrālām organizācijām. Tāpat lielāka vērība pievēršama arī pieaugušo izglītošanai, rīkojot referātus vai diskusijas par bērnu audzināšanu, sadzīves problēmām un latvisko dzīvošanu, pieaicinot arī attiecīgus lietpratējus. LNAK izglītības nozarei ieteica vairāk gādāt par bērnu pašmācības līdzekļu sagatavošanu, kā, piem., izdodot skaņu plates ar iedziedātām latviešu tautasdziesmām, izdodot kartītes ar piemērotiem zīmējumiem, lai tā izveidotu vārdu krājumu.

Dažiem jaunatnes audzināšanas un izglītības jautājumiem bija pieskārušās arī politiskā un saimnieciskā darba komisijas. Vairākus līdzīgus ieteikumus apvienojot, LNAK padome vienojās, ka izglītības nozarei ieteicams uzsvērt vajadzību latviešu skolās mācīt par okupētās Latvijas un trimdas latviešu politisko un sabiedrisko attīstību, kā arī apsvērt iespējas par atsevišķa kursa izveidošanu notikumu izvērtēšanai pēc 1940. gada.

Kā izglītības, tā arī saimnieciskā komisija bija izvērtējusi iespējas, kā novērst līdzšinējo parallēlismu un dažas nevēlamas parādības līdzekļu piešķiršanā un stipendiju sadalē dažādiem jaunatnes kursiem, nometnēm un citiem līdzīgiem pasākumiem, kā arī atsevišķiem stipendiju pieprasītājiem. Atzīstot jaunu skolotāju un sabiedrisku darbinieku sagatavošanas svarīgo nozīmi, LNAK padome aicina latviešu organizācijas, draudzes un sabiedrību atbalstīt un mudināt jauniešus izmantot dotās iespējas universitātēs, Divreiz divi nometnēs un īpašos kursos. Stipendiju vienmērīgai sadalai ieteicams iepriekš sazināties ar LNAK biroju vai izglītības nozari, kā arī pieteikt tai izdarītos piešķīrumus un stipendiātu vārdus.

Saimnieciskās nozares vadītājs A. Rāviņš vadīja saimniecisko komisiju, kurā piedalījās septiņi dalībnieki. Padome bez iebildumiem pieņēma tās izstrādātos priekšlikumus — izmantot kredita iespējas, ko sagādā CMHC (Central Mortgage and Housing Corporation), ieteicot kultūras centru un pensionāru dzīvokļu māju būvi visos lielākos latviešu centros. Kultūras centru uzdevums ir sagādāt piemērotas telpas visām latviešu organizācijām un sabiedriskām aktīvitātēm. Tādēļ šī pasākuma iedzīvināšanā aicināmas talkā visas latviešu organizācijas un draudzes Kanadā. LNAK uzņemas šo darbu koordinēšanu.

Otrs vispār nozīmīgs ieteikums aicina LNAK saimniecisko nozari pēc vajadzības sasaukt ieinteresēto personu, organizāciju un draudžu pārstāvju sanākmes, lai pētītu dažādu valdības un pašvaldību atbalstu iespējas un pieprasījumu koordināciju, kā arī pārrunātu saimnieciskas dabas jautājumus, dodot ieteikumus latviešu materiālo vērtību vairošanai un izlietošanai.

Ne tikai spraigas, bet pat „karstas" debates izraisīja J. Grodņa pagarais referāts, kurā viņš mēģināja izskaidrot LNAK statūtu grozīšanas nepieciešamību. Kā zināms, mūsu centrālā organizācija par saviem biedriem uzskata visus Kanadā dzīvojošos latviešus, bet balstiesības bauda vienīgi tie, kas vēlēšanu gadā nokārtojuši savas biedru maksas vismaz par pēdējo pusgadu. Biedru maksas var kārtot kā individuāli, tā arī caur organizācijām, tādējādi paredzēto divu dolaru gada maksājumu samazinot uz vienu dolaru gadā. Tāpat arī LNAK padome sastādās no 30 vēlētiem padomes locekļiem un organizāciju deleģētiem padomes locekļiem (organizācijas ar vismaz 50 LNAK pilntiesīgiem dalībniekiem). Padomes lielākais vairums šādus statūtus atzina par demokratiskiem un ļoti pretimnākošiem kā organizācijām, tā arī individuāliem dalībniekiem. Tādēļ J. Grodņa garais un vietām emocionālais stāstījums padomes sesijas dalībniekus nepārliecināja par statūtu maiņas nepieciešamību nākotnē bazēties galvenokārt tikai uz lokālām organizācijām. Viņa ierosinājumus padome nodeva LNAK valdei apsvēršanai un pilnīgākai izstrādāšanai, nepieciešamības gadījumā statūtu maiņu ierosināt nākošā LNAK padomes sesijā.

Šogad debates izraisīja arī valdes un revīzijas komisijas ierosinātā budžeta projekta pieņemšana. Atzīstot dažus ierosinājumus par vērā ņemamiem un ieteicot tos valdei īstenot iespēju robežās, padome tomēr pieņēma budžeta projektu, kas operātīvā daļā paredz 6600 dol. ienākumos un izdevumos, bet dažādos fondos 7300 dol., jeb kopā 13.900 dol. apmērā. Šajā sakarībā padome pieņēma arī atsevišķu rezolūciju, kas nosaka, ka LNAK budžeta projektam un bilancei darbības pārskatā pievienojami īsi paskaidrojumi par fondu un speciālo kontu noteikumiem un izlietošanas mērķiem.

Atsevišķu rezolūciju izraisīja arī iepriekšējās dienas pārmetumi par laikā neizsūtītiem LNAK darbības pārskatiem, kādēļ padomes locekļi sesijā piedalās nesagatavoti. Šī rezolūcija uzdod LNAK valdei pavairot LNAK darbības pārskatus, neatkarīgi no nozaru vadītāju ienākušo pārskatu skaita un piesūtīt tos visiem padomes locekļiem vismaz vienu nedēļu pirms sesijas. Tāpat pavairojami un padomes locekļiem piesūtāmi arī LNAK statūti un citi nozīmīgi darbības noteikumi.

(Turpinājums 20. lp.)

Latviešu katoļu draudzes garīgs koncerts

Čikagas latviešu katoļu draudzes garīgajā koncertā, kas notika draudzes baznīcā, bez pazīstamiem māksliniekiem šoreiz dzirdējām dažus jaunus talantus.

Programmu ievadīja draudzes ērģelnieks — komponists Vladislavs Vištelis ar Bergisona Gavēna prelūdiju. Zīmīgi reģistrētā priekšnesumā labi izcēlās prelūdijas skumīgā melodija, kuŗa ievadīja klausītājus ciešanu laika pārdomās. Sekoja jaunā tenora Raimonda Matisona dziedātās Hendela, Bizē un Bacha Guno dziesmas. Pievilcīga tembra plašā balss labi izcēlās spēcīgos un klusinātos toņos, sniedzot pārdomātu atskaņojuma tulkojumu ciešā kontaktā ar Vištela ērģeļu pavadījumu.

Tālāk dzirdējām Alfrēda Matisona (Raimonda tēva) vijoles solo ar paša komponēto Āriju. Atskaņojumā autors savā lociņa izvilinātās skaņās ielika daudz jūtu kvēles. Tāpat tonāli saistoši skanēja Massenē Meditācija. Hendela — Sāpēs Dievs tevi sargās un Hummela Aleluja dziedāja retāk dzirdētā Skaidrīte Borgiela. Viņas plašais soprāns skanēja brīvi, gan mazliet dobjāki augstākos toņos, bet mūzikāli droši un izteiksmīgi.

Pirmo reizi dzirdējām dziedones Vēru un Māru Mozgas ar Faurē — Kas as'ras lej duetu. Tas bija labi iestudēts.

Kontrastainā dinamikā skanēja V. Vištela ērģeļu solo ar Gilmana Lamentācija.

Draudzes sieviešu vokālas ansamblis V. Vištela vadībā dziedāja sešas dziesmas. Pirmajā daļā dzirdējām Daleja — Ave, Maria, Duboā — Adoramus un Cotdana — Jēzus Salvatore. Otrā daļā A. Skultes — Nāc pie krusta; Montāni — Ak, nāciet līdzi un V. Vištela — Krustā sistais, dod man spēku. Dziesmas bija rūpīgi iestudētas; balsu tembros saskanīgas un dinamikā kontrastainas. Dažas bija ērģeļu pavadījumā. Par sekmīgi veikto lai atzinība diriģentam un ērģelniekam V.Vištelim.

Īsu lūgšanu sākumā un pēc koncerta teica draudzes mācītājs V. Čivzelis.

Eduards Ramats

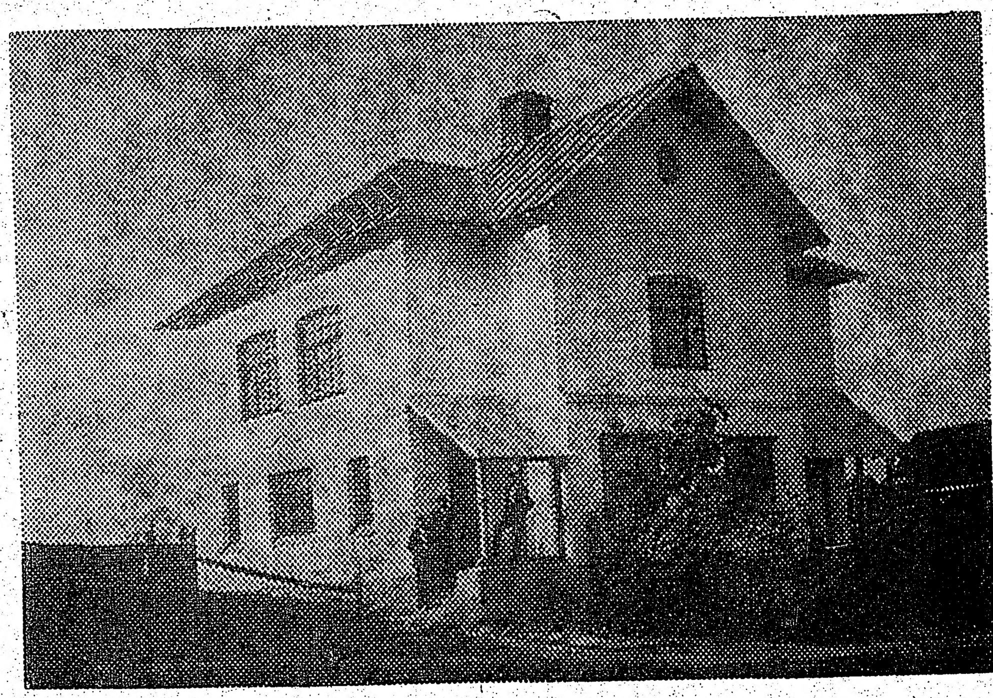

Cepure ar zelta vārpu lasītājiem. Pa kreisi — autors Jānis Zariņš (miris 1973. g. Toronto), Smiltenes ģimnazijas audzēknis Alfreds Ermins un autora klases biedrs Kārlis Palmbachs pēc vijoles spēles stundas pie Jūlija Kārkliņa, kas beidzis Pēterpils konservātoriju. Pa labi — skolas internāts un pirts Trepera ezera kanāla krastā.

Spiegu pereklis Rietumvācijā

Rietumvācijas policija arestējusi kanclera Branta palīgu 47 g. veco Ginteru Guillaumi par spiegošanu Austrumvācijas labā. Būdams aģents, viņš vadījis mini spiegu tīklu kanclera birojā. Speciāli apmācīts spiegošanā, Guillaume ieguvis paaugstinājumu socialdemokratu partijā un kļuvis par Branta personisko palīgu, satricinot jau tā nedrošo Rietumvācijas valdību.

Austrumvācijas spiegu skandals, liekas, nobremzē kanclera samierināšanās politiku ar Austrumeiropu. Brants apsūdzēja Austrumvāciju par naidīgu izturēšanos pret viņu, iefiltrējot veiklu un viltīgu aģentu kanclera biroja personālā. Brants par spiega darbību zinājis jau ilgāku laiku, tomēr to paturējis par savu palīgu, lai palīdzētu atklāt visu spiegu tīklu. Rietumvācijas slepenā policija apcietināja arī Guillaumes sievu, kas strādāja Bonnas birojā, viņa māti un kādu precētu pāri, kam sakars ar kanclera biroju.

Rietumvācija ir kļuvusi par spiegu perekli, jo daudzi austrumvācieši pārbēg uz Rietumvāciju kopējās valodas un ģimenes saišu dēļ. Katru gadu Rietumvācijā atklāj tūkstošiem mazu spiegu, bet Guillaume bija speciāli apmācīts ilgtermiņa lomai. 1956. gadā viņš pārbēga no Austrumberlīnes kā politisks bēglis, pievienojās socialdemokratu partijai un tika uzskatīts par labā spārna piekritēju, kas izmestu no partijas visus marksistus, ja vien tas būtu viņa varā. Vēlāk viņš uzstrādājās līdz partijas vadītājam Frankfurtes pilsētas valdē un 1970. gadā pārcēlās uz Bonnu, kur viņam uzticēja sakarnieka pienākumu starp kanclera biroju un socialdemokratu partiju. Guillaume pag. gadā pavadīja Brantu ar ģimeni Norvēģijas apmeklējumā, bez tam viņš bieži ceļoja uz Franciju, lai kontaktētos ar austrumvācu aģentiem. Pirms ierašanās Rietumvācijā Guillaume bija Austrumvācijas tautas armijas virsnieks un valsts drošības ministrijas aģents.

Ja apsūdzēto tiesātu par spiegošanu, viņam būtu jāpavada ilgi gadi ieslodzījumā. Tā kā iepriekšējos gados Brantam bija labas attieksmes ar Austrumvāciju, daudzi komūnistu aģenti, kas apsūdzēti spiegošanā, uz robežas tiek apmainīti pret Austrumvācijā apcietinātiem rietumvāciešiem.

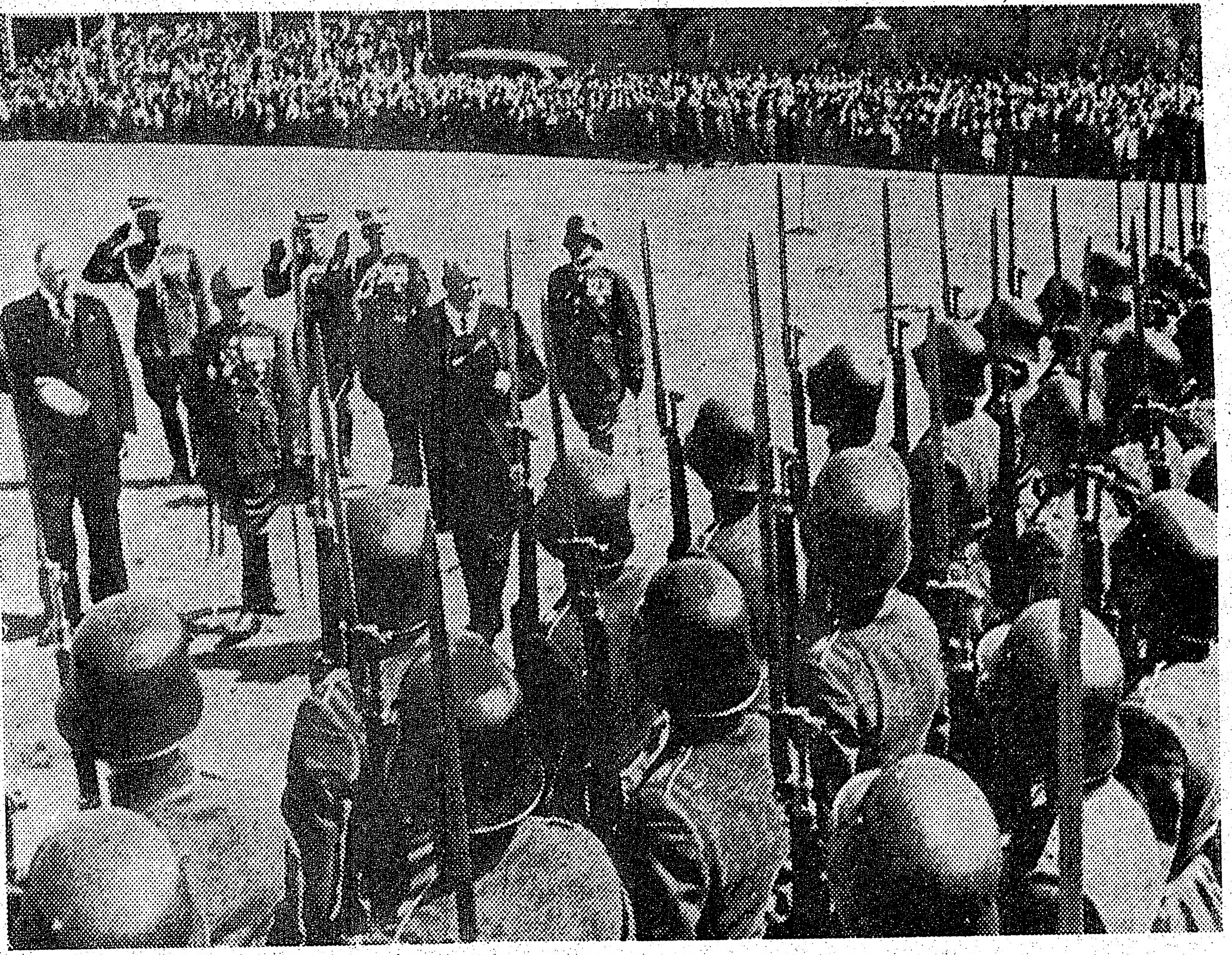

Toreiz, kad Latvija bija brīva... Valsts prezidents Kārlis Ulmanis un ģenerālis Jānis Balodis apstaigā armijas parādi Rīgā. L. A. archīvs

Komūnistu rosība Portugalē

Portugales armijas jauno virsnieku grupa, saukta „Bruņoto spēku kustība”, sazvērestībā nogāza prezidentu Ameriko Tomazu un ministru prezidentu Marselo Keitano, izbeidzot 40 gadu diktātūru Portugalē. Bruņoto spēku kustība solīja nodibināt „mieru un demokratiju” arī Portugales Afrikas kolonijās. Portugales prezidentu, ministru prezidentu un 4 ministrus nometināja Madeiras salā. Portugali tagad pārvalda militārā junta, kuras priekšgalā ir ģenerālis Antonio Spinola. Viņš apsolījis nacionālās sapulces vēlēšanas un reformas Portugales politiskā sistēmā. Ģenerālis Spinola ir viens no vispopulārākiem karavīriem Portugales 13 gadu cīņās Afrikā, portugaliešu kolonijās. Savā grāmatā viņš izteicies, ka Portugale nevar uzvarēt Afrikā, jo „karš ir vairāk ideoloģisks un to var atrisināt tikai politiskā ceļā.”

Tūkstošiem demonstrantu, vairums kreisie, rīkoja gājienus pa galvaspilsētas Lisabonas ielām, uzgavilējot Spinolam. Atbrīvoti 77 politiskie ieslodzītie. Agrākie drošības policijas spēki atcelti un viņu galveno mītni apsargā karavīri. Notiek slepenpolicijas apcietināšanas un iespējama sodīšana. Militārā junta lūgusi portugaļus neatriebties personiski politiskai policijai. Trauksmi rada dažas kreiso aktīvitātes. Spinola brīdinājis, ka būs spiests lietot varu, lai aizkavētu anarchiju valstī. Militārā junta atcēlusi preses cenzūru, atļāvusi pulcēšanās brīvību un politisko partiju dibināšanu; atceltas arī speciālas tiesas politiskiem pārkāpumiem. No trimdas Parīzē atgriezies sociālistu politiķis Mario Soares, ko Lisabonā apsveica trokšņains pūlis, saucot „nāvi politiskai policijai”.

Apvērsums Portugalē nozīmē arī eventuālas pārmaiņas portugaļu Afrikas territorijās — Angolā, Mozambikā un Ginejā, kurās jau 14 gadus notiek niknas cīņas ar melnajiem partizāniem.

Kreisā spārna partijas un strādnieku arodbiedrības aicināja strādniekus pirmām masveidīgām 1. maija demonstrācijām Lisabonā. Portugales militārā junta deklarējusi 1. maiju par svinamo dienu.

No 14 gadu ilgas trimdas Francijā Portugalē atgriezies arī komūnistu līderis Alvaro Kuņals. Kreisie viņu sagaidījuši lidlaukā skaļām ovācijām. Šis komūnistu līderis jau izteicis vēlēšanos piedalīties Portugales pagaidu valdībā, kas darbosies vienu gadu, līdz vispārējām vēlēšanām Portugalē.

SAVIENOTĀS VALSTIS

BAFALO

● Bafalo DV apvienības maija sarīkojums notiks 11. maijā pl. 7:30 vakarā Poļu kadetu telpās (927 Grant St.). Ar jautrām dziesmām un kuplejām viesosies F. Pavasars no Toronto, bet par deju mūziku gādās Imants Ķipis no Sv. Katrīnām. Vanadzes rūpēsies par viesu pacienāšanu. Ieeja 3 dol. no personas, invalidiem, skolu audzēkņiem un pensionāriem puscena, bet bērniem brīva.

E. A.

KANADAS ZIŅAS

EDMONTONA

● DV Edmontonas nodaļas 20 gadu darbības atceres sarīkojums, kas bija izziņots 11. maijā, sakarā ar notikušo pasta darbinieku streiku pārcelts uz 28. septembri.

HAMILTONA

● Sakarā ar Daudzkultūru centra darbības uzsākšanu Hamiltonā, DV Hamiltonas nodaļas priekšsēdis Valdis Tuklers šajās dienās bija aicinājis uz apspriedi Hamiltonas latviešu namā visu vietējo latviešu organizāciju pārstāvjus. Centra atklāšana paredzēta 25. maijā. Lai sekmētu dažādas aktīvitātes jaunajā daudzkultūru centrā — bibliotēkas, mūzeja iekārtošanu u. c., nodibināja Hamiltonas Latviešu organizāciju apvienību, kurā par priekšsēdi izraudzīja Oskaru Bērztīsu, bet valdē — Kati Lapiņu, Pēteri Vilku, Edg. Dāvidsonu, Dzidru Majoriņu, Almu Kārkliņu, Dr. P. Cakulu, Laimdotu Morusu un Ņinu Grīnbergu. Sakarnieka pienākumus starp Daudzkultūru centru un Latviešu organizāciju apvienību uzņēmās Valdis Tuklers, kas ir arī priekšsēdis turienes sociālā komitejā. Ilga Breikša uzturēs sakarus ar Tautas mākslas padomi.

● Delvūda skolas telpās, Hamiltonā 24. maijā pl. 8 vak. viesosies Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansamblis ar G. Griezes lugu Bez siltām vakariņām.

● Latviešu pašpalīdzības fonds Hamiltonā publicējis pārskatu par pagājušā gada darbību. Fondā 504 dalībnieki, līdzekļi uz jauno saimniecības gadu bija 8000 dol. Biedru piederīgajiem par katru miršanas gadījumu izmaksā 550 līdz 600 dol. Dalībnieki fondā iemaksā 1 dol. gadā, bet par katru miršanas gadījumu 1,50 dol., jaunieši līdz 21 gadam — 50 centu. Pašpalīdzības fonda priekšnieks ir J. Gaidulis; valdē darbojas O. Moruss, A. Adītājs, A. Zitmane un A. Zibens. Fonda adrese: 18 Mountain Ave., Hamilton, Ont. L8P 4E9.

J. G.

● Viļa Plūdoņa 100 gadu dzimšanas dienas atceres vakars Kristus draudzes zālē Hamiltonā 5. maijā pl. 4 pēcp. (nevis kā iepriekš izziņots — Hamiltonas latviešu biedrībā). Vakaru rīko DV Hamiltonas nodaļa. Programmā rakstnieka A. Rasas referāts, dziesmas ar Plūdoņa tekstiem, Alberta un Ženijas Vītolu izpildījumā. Pie klavierēm Pēteris Zariņš. V. Plūdoņa dzeju skandēs Hamiltonas jaunieši. Atceres norisi vadīs rakstniece Tonija Krūka. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

● Hamiltonas latv. katoļu vienībā ir 109 locekļi, no tiem 38 bērni. Vienības valdes priekšnieks — A. Kairišs, vietnieki A. Upenieks un Dr. P. Cakuls, kasieris — D. Skruzmanis. Dievkalpojumi notiek reizi mēnesī prāvesta St. Mozgas vadībā.

MONTREALA

● Montrealas latviešu katoļu draudzē ir 190 locekļu. Aizvadītajā gadā notikuši 10 dievkalpojumi prāvesta A. Pekša vadībā. Draudzes priekšnieks ir Antons Munčs, viņa vietnieks J. Blusanovičš, sekretārs J. Peičs, kasieris A. Auza un biedrzinis J. Belinskis; revīzijas komisijas priekšsēdis A. Pekšs, locekļi J. Greizis un P. Rudzāts; dāmu komitejas priekšniece J. Gasparoviča. Montrealas katoļu draudzei pieder Eglaines lauku īpašuma lielākā daļa. Katoļu draudze ziedojusi labdarības mērķiem: Latviešu bērnu vasaras nometnei 30 dol., Latviešu skolai 30 dol., Latv. katoļu centrālai valdei 30 dol. un Latv. kaŗa invalidu apvienībai 15 dol.

ŠELBURNA

DV Druvas nodaļas biedru vakars 27. aprīlī H. Ozoliņa mājā Šelburnā bija pulcinājis 14 dalībniekus. Sanāksmē pārrunāja DV Kanadas delegātu sapulces lēmumus un vienojās rīkot 17. augustā kārtējo zaļumballi ar šaušanas sacensībām A. Kalniņa saimniecībā. Šaušanas sacensībās piedalīsies arī DV Bramptonas nodaļa. Sarīkojums būs ar atspirdzinājumiem groziņu veidā, par ko rūpēsies DV Druvas nodaļas vanadžu priekšniece Astrīde Beņķīte.

—ls—

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

4. maijā pl. 7.30 vak. Town Hall, St. Lawrence centrā, Toronto koncertapvienības ārpuskārtas sarīkojums — Emīļa Melngaiļa dziesmu vakars.

4. maijā pl. 6.30 vak. Lietuviešu namā Čikagas Piecīšu kabarē. TLB sarīkojums.

4. un 5. maijā DV teātra uzveduma dziesmu spēle „Zaļā pļavā” Bickford Park vidusskolā, Bloor St.
Sestdien pl. 2.30, svētdien pl. 6 vak.

5. maijā — pl. 3 pēcp. Lietuviešu namā, 1021 College ielā TLB sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums.

9. maijā plkst. 2 Latviešu namā Pensionāru apvienības Mātes dienas sarīkojums. Ieeja pret ziedojumiem, sākot ar 1 dol.

11. maijā pl. 7.30 vak. Latviešu namā balle stipendijām.

16. maijā pl. 2 Latviešu namā māc. J. Cālīša referāts. Pensionāru apv. sarīkojums.

25. maijā ALT Vašingtonas ansamblis viesosies ar G. Griezes „Bez siltām vakariņām” Bickford Park skolas auditorijā. Dienas un vakara izrāde.

30. maijā pl. 2 Latviešu namā pensionāru apv. darbības gada noslēgums. Priekšnesumi, loterija, izstāde.

16. jūnijā pl. 5 pēcp. DV namā Varoņu piemiņa „Cēsu kauju 55. g. atcere.”

22. jūnijā Līgo svētki Sidrabenē.

12. — 14. jūl. Lielsarīkojums Sidrabenē.

14. un 15. septembrī. — Austrālijas latviešu teātŗa viesizrādes — rež. Gustavs Grauds.

28. septembrī Toronto teātris izrādīs Kārļa Vitlingera lugu Vai pazīstat piena ceļu? V. Pukata režijā.

12. oktobrī, Toronto, ASV Bostonas ansamblis viesosies ar lugu Rīga dimd — Mārtiņa Zīverta vēsturisku spēli par kalendāru nemieriem 16. gadsimta Rīgā.

19. okt. pl. 7 vak. DV namā Toronto nodaļas gadasvētki.

9. nov. pl. 7.30 vak. DV namā Kaŗavīru daudzinājums.

9. novembrī, — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, V. Kārkliņa „Sarkanvīns”. H. Miķelsona režijā. Ģimnazijas abitūrientu sarīkojums.

NIAGARA FALLS, ONT.

27. un 28. jūlijā Jaunatnes un draudzības dienas Sheraton-Brock hotelī, Garden City Beach, St. Catharines.

HAMILTONA

5. maijā pl. 4 pēcp. Kristus ev. lut. draudzes zālē dzejnieka Viļa Plūdona 100. dzimšanas dienas atcere. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Rīko Hamiltonas DV nodaļa.

KIČENERĀ

4. maijā pl. 7.00 vakarā Shanz Station telpās, 2 jūdzes ziemeļos no Breslavas uz 7. lielceļa DV Kičeneras nodaļa rīko Ceriņu balli ar karalienes vēlēšanām. Dziedās Trio Atmiņa no Hamiltonas. Deja pie Zakuļa orķestra.

Mūsu sirsnīgais draugs

Arvids Rozītis

aizgājis mūžībā.

Dzimis 1913. gada 15. augustā Rīgā,

miris 1974. gada 29. martā Hamiltonā, Kanadā

Tuvā piemiņā paturēs

Ruņģis un Miškins.

Jaunā paaudze iesaistās darbā

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS GADA SAPULCE

Toronto Latviešu biedrības gada sapulce 28. aprīlī Latviešu namā pulcināja 35 dalībniekus. Pēc R. Rozes lūgšanas vārdiem biedrības valdes priekšsēdis I. Alksnis aicināja ar klusuma brīdi pieminēt aizvadītā gadā mūžībā aizsauktos biedrus — Jāni Gobu un Jani Kukņu. Papildinot ziņojumus valdes darbības pārskatā, I. Alksnis izteica pateicību valdes locekļiem par labo sadarbību. Iepriecina atsaucība biedrības mūža dalībnieku idejai. Sarīkojumi varētu būt kuplāk apmeklēti, īpaši biedrības gadskārtējais karnevāls, kura atlikums tiek veltīts latviešu skolas atbalstam. Sakarā ar biedrības 25 gadu darbības atceri, valde ar īpašu pateicību pieminēja jaunās paaudzes darbiniekus — biedrības koklētāju kopas vadītāju Visvaldi Freimani un Viju Maksiņu. Valdes priekšnieks viņiem pasniedza grāmatas velti — 88 Latviešu tautas dejas.

TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone pateicās par biedrības sniegto atbalstu skolas darbam un norādīja, ka skolas Ģimenes dienas sarīkojums notiks 5. maijā pl. 3 pēcpusd. Lietuviešu zālē (College St., nevis Blūra ielā, kā kļūdaini minēts biedrības apkārtrakstā). V. Freimanis no koklētāju kopas informēja, ka rudenī iecerēts izdot skaņu plati. Zinātņu kopas vadītāja V. Slavieša atzinīgi vērtēja biedrības centienus sekmēt latviešu skolu darbu. Zinātņu kopas uzdevums pētīt iespējas, kā labāk palīdzēt latviešu skolām. Tās pasākumos iesaistījušies redzamāki skolu darbinieki. Runātāja atzinīgi izteicās par organizētām jauniešu sanāksmēm un ģimnazijas abitūrientu iesaistīšanos biedrības pasākumos.

Dāmu komitejas priekšniece Edīte Āpše minēja dāmu komitejas aktīvitātes un izsacīja darbiniecēm pateicību. Komiteja sarīkojumos apgrozījusi 11.412 dol. Sapulce apstiprināja komitejas turpmāko darbinieču sastāvu (Edīte Āpše, Mirdza Halivela, Silvija Hofmane, Ļucija Černenoka, Ilze Epnere, Izolde Freimane, Lolita Gulbe, Ilga Irbe, Skaidrīte Ivanova, Margita Kampe, Dace Priede un Gaida Mackara). Dāmu komitejas darbu īpaši cildināja arī agrākais biedrības priekšsēdis A. Gribusts.

J. Rolavs informēja, ka biedrības bridža kopu turpmāk vadīs Imants Sveķis. Bij. priekšsēdis J. Briedis savukārt pateicās TLB sestdienas skolas vadītājai un skolotājiem par veltītām pūlēm skolas darbā. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza priekšsēdis N. Pētersons, atzīstot, ka darbs veikts rūpīgi, un ierosināja izteikt darbiniekiem pateicību.

Pēc 21 gada darbības par TLB goda biedri ievēlēja ilggadējo skolotāju Irmu Ķeniņu, bet mūža biedros ieskaitīja Mildu Muižarāju-Bērziņu, Zelmu Pūliņu un Frici Lindi, kas samaksājuši 100 dol. biedru naudu. Aizklāti balsojot nolēma paaugstināt biedru naudu no 5 dol. uz 6 dol. gadā. Pilnu biedru naudu no 300 biedriem maksā 213. Biedrības budžetu pieņēma 2000 dol. apmērā.

Latviešu nama valdes priekšsēdis Ed. Baumanis ziņoja par nama jaunās valdes iecerēm. Nepieciešams lielāks organizāciju atbalsts. Agrākais biedrības priekšnieks A. Gribusts pārrunās norādīja uz nepilnībām biedrības 25 gadu darbības pārskatā, it sevišķi par laiku, kad viņš bijis valdes priekšsēdis. Līdzīgi iebildumi bija arī Birutai Senkēvičai. Sapulce atzina, ka pārskats attiecīgi papildināms nākamā biedrības jubilejas izdevumā.

Jaunajā biedrības valdē ievēlēja līdzšinējos I. Alksni un V. Āpši (30 balsis), J. Briedi un Mildu Matīsu (28), A. Bērziņu (25), J. Skrastiņu (25) un no jauna Fr. Lindi (17); valdē vairs nekandidēja V. Ķuze. Kandidātos G. Brunavs un T. Taurītis. Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos R. Rozi (30 balsis), A. Briedi (28) un N. Pētersonu (25). Kandidāti V. Freimanis un J. Rolavs. Par biedrības pārstāvi LNAK padomē ievēlēja A. Martinsoni.

Sapulci ar taktu vadīja V. Upeslācis, protokolēja Lilija Eiserte.

O. K.

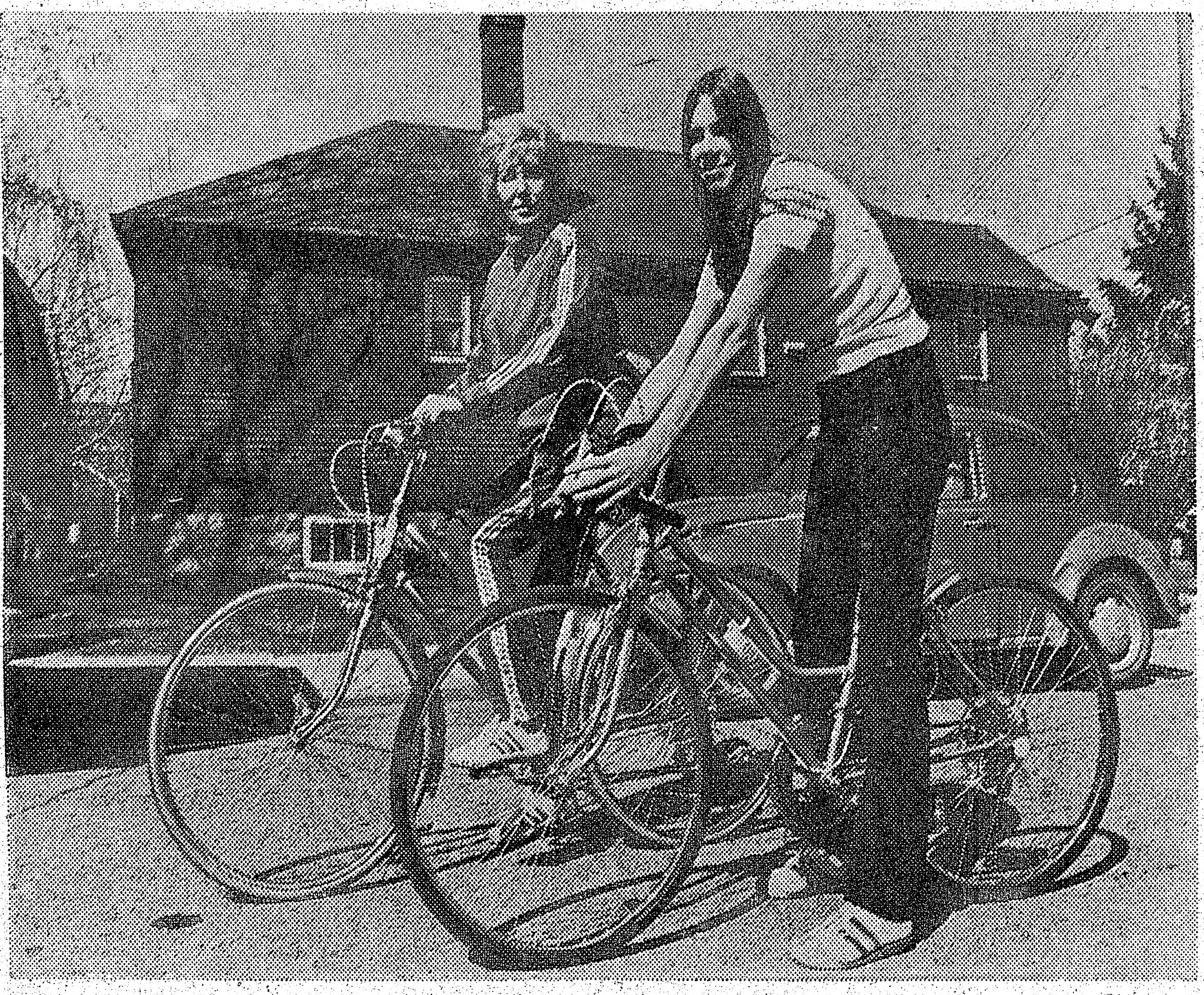

Milda Lūse (attēlā pa kreisi) un Anita Liepājniece šajās dienās piedalījās grupas riteņbraukšanā 20 jūdžu distancē Toronto, par labu Variety kluba īpašiem mērķiem. Braucēju grupas organizētāja bija Milda Lūse. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Lietuvas katoļu pretestība

Kanadas lietuviešu Jāņa Kristītāja draudzes mācītājs Pranas Gaida Toronto ir arī lietuviešu laikraksta Tėviškės Žiburiai redaktors. Kanadas laikrakstam The Catholic Register viņš izteicās, ka reliģiskā vajāšana, kas sākās 1940. gadā, viņa tēvijā vēl turpinoties.

Rietumu žurnālisti Maskavā nesen saņēmuši Lietuvā iznākušo katoļu baznīcas chroniku, kurā ziņots, ka slepenpolicija uzsākusi pamatīgu māju, biroju un baznīcu kratīšanu, meklējot pierādījumus par nemierniekiem, kas vadījuši nelegālas publikācijas un protesta akcijas Lietuvā. Tagadējā Lietuvā 17.000 personas bija parakstījušas petīciju, lūdzot Maskavas atļauju izveidot brīvu katoļu presi Lietuvā. Lūgumu nosūtīja Maskavai un Lietuvas leļļu valdībai pagājušā gada augustā. Ziņas par šo kustību sasniedza rietumus tikai nesen.

Kādā citā chronikas izdevumā, kas slepeni pārvests uz rietumiem, apstiprināts, ka „priesteriem aizliegts bērniem mācīt ticības mācību, viņi var tikai bērnus pārbaudīt". Tā kā vecāki paši nezina, kā sagatavot bērnus pirmai iesvētīšanai, daudziem priesteriem, sevišķi lielākajās draudzēs, jāpieņem bērni iesvētīšanai maz vai pat pavisam reliģiski nesagatavoti. Valdība spiež priesterus neatļaut bērniem piedalīties altārī, un procesijās un nepaklausīgos priesterus soda.

Mācītājs Gaida sacīja, ka rietumu ziņu dienests ir kurls pret lietuviešu nožēlojamo stāvokli un pārējām valstīm aiz dzelzs aizkara, varbūt tāpēc, ka pastāv rietumu un austrumu sadarbība. Bet Pad. savienība ir jūtīga pret sabiedrisko domu. Tālāk Gaida sacīja, ka tiek izdarīta koncentrēta pretreliģiska kampaņa visos dzīves aspektos, un viens no ieročiem ir padarīt reliģiju smieklīgu. Ja students iet baznīcā, viņu izsmej par reakcionāru un zīmē karikatūrās. Spiediens pastāv visur. Reliģiskas grāmatas aizliegtas, izņemot nelielā daudzumā divas lūgšanas grāmatas un Jauno derību. Caurmēra cilvēkam tāpēc grūti izveidot savu teoloģiskās ticības pamatu. Pēc 30 gadu vajāšanām teoloģiskā baze ticībā ir kļuvuši plāna. Lai stiprinātu ticību, reliģiskās grāmatas tiek pavairotas rokrakstā. Tā pārrakstīta viena no māc. Gaidas grāmatām Lielais cilvēces nemiers divos eksemplāros, un šīs grāmatas ceļojot no rokas rokā, kā izteicās Gaida. Ar pašreizējo masu kratīšanu Lietuvā ir domāts apturēt šādu grāmatu apgrozību, galvenokārt tos rakstus, kas sasniedz rietumus.

„Lietuviešu tauta jūtas pamesta viena, nav nekādu revolūcijas iespēju, bet situācija varētu mainīties, ja iejauktos vara no ārpuses. Tomēr cilvēka sirds ir reliģioza, un spēcīgās pretreliģijas propagandas dzirnavas, maltas diendienā, sasniedz pretējo — jaunie ļaudis atrod ceļu pie sava Dieva," izteicies kanadiešu katoļu laikrakstam māc. Gaida.

Sadalīts dziesmu svētku atlikums

Latviešu 5. vispārējo dziesmu svētku ASV rīcības komiteja formāli savu darbību beigusi. Apvienotās draudzes namā Klīvlandē priekšsēža A. Piterāna vadībā sanāca dziesmu svētku padome, lai galīgi nolemtu dziesmu svētku atlikuma sadalīšanu. Rīcības komitejas priekšsēdis E. Auzenbergs ziņoja padomei, ka rīcības komiteja vēlējusies nevis lielu atlikumu, bet gan vairāk domājusi, lai svētku apmeklētājiem nebūtu pārslogots izdevumu budžets, kādēļ ieejas karšu cenas ar nedaudz grozījumiem atstāja agrākās.

No svētku ieņēmumiem 10.000 dol. izmaksāti koriem daļēju ceļa izdevumu segšanai un dejotāju grupām 6.000 dol. Finanču nozares vadītājs U. Kronītis pieminēja, ka daži sarīkojumi nesuši zaudējumus: kopkoncerts 6.249 dol., simfoniskais koncerts 3.603 dol., garīgais koncerts 2.525 dol. un tēlotājas mākslas izstāde 1.702 dol. Kopējie zaudējumi 14.079 dol. segti no citu sarīkojumu atlikumiem. Pavisam svētkos ieņemti 170.889 dol., bet izdoti 162.000 dol., kādēļ atlikums paliek nepilni 9.000 dol. Padome to nolēma sadalīt šādi: Latviešu koru apvienībai 35%, Amerikas Latviešu apvienībai 30%, Latviešu tautas deju apvienībai 10% un 25% Klīvlandes latviešu organizācijām par svētku sarīkošanu.

Revīzijas komisijas atzinumus par rīcības komitejas darbību sniedza sekretārs A. Pladars, izsakot pateicību svētku rīkotājiem par labi veikto darbu. Simtgades svētku padomes priekšsēdis A. Piterāns sevišķi pateicās rīcības komitejas priekšsēdim A. Auzenbergam, pasniedzot mākslinieciski darinātu adresi, un arī sumināja visus rīcības komitejas locekļus par labu svētku noorganizēšanu un vadību. Padomes sēdē piedalījās ALAs valdes loceklis V. Daiga.

J. E.

Pasts sāk atkal darboties

Toronto 90 proc. pasta strādnieku 28. aprīlī nobalsoja par 9 dienu ilgā streika izbeigšanu, tomēr pasta kastītes palika aizzīmogotas līdz trešdienai, 1. maijam, atļaujot izšķirot streika laikā tonnām sakrājušos pasta sūtījumus pasta kantoros un 50 dzelzceļa stacijas vagonos. Kreisā spārna marksisti skubināja Toronto pastniekus uz 2 dienu ilgu streiku, kad ar valdību Otavā jau bija panākta vienošanās. Tā kā vairums pasta darbinieku Kanadā atgriezās darbā, arī viņi bija spiesti padoties, kā pārējie strādnieki nobalsojuši. „Mēs ejam atpakaļ darbā, tāpēc ka vairums par to nobalsoja," sacīja marksistu grupas „Postal Action" komitejas priekšsēdis Peters Leibovičš. Paies vairāk nekā nedēļa, līdz pasta piegāde kļūs atkal normāla. Pa streika laiku pasta biroja vadība kritizēja marksistus, ievietojot paziņojumu laikrakstos, ka „neatbildīgi elementi Kanadas pasta darbinieku arodbiedrībā mēģina pārtraukt pasta apgādi un ka iemesls ir zināms tikai viņiem."

Pasta strādnieku nelegālais streiks sākās 10. aprīlī Montrealā, kad vairumam pasta šķirotāju bija jāpārtrauc darbs, tāpēc ka viņi protestēja pret automatizēto pasta sūtījumu šķirošanu Montrealā. Pasta strādniekiem bija iebildumi, ka ar automatizāciju viņi saņems 45 centu mazāk algas stundā nekā regulārie šķirotāji. Pasta ministrija paredz, ka līdz 1977. gadam 3.570 pasta šķirotājus aizstās 1.475 koda ierēdņi, kas apkalpos jaunās automatiskās šķirošanas mašīnas, kurās pasta ministrija ieguldījusi 300 milj. dol.

Valdības sarunu kārtotājs bija panācis ne vien vienošanos ar streikotājiem, bet valdībai bija arī jāgarantē, ka neuzliks disciplinārus sodus pret arodbiedrību vadītājiem, kas mudināja nelegāli streikot un atstāt darbu, pretēji kontrakta noteikumiem. Turpmāk sarunas ar pasta darbiniekiem par jaunu līgumu iesāks 120 dienas pirms līguma izbeigšanās līdzšinējo 60 dienu vietā. Turpretī ap 1.800 no pasta darbiniekiem 28. aprīļa mītiņā nobalsoja, ka disciplināri sodīs tos arodbiedrību biedrus, kas streika laikā šķērsojuši piketētāju rindas un atgriezušies darbā bez arodbiedrību atļaujas. Īpaša komiteja ierosināja publicēt viņu vārdus un atņemt arodbiedrības biedra tiesības uz 1 gadu.

Tas, ka pasta darbinieki Toronto un Vankuverā lauza līgumu, norāda, ka Toronto un Vankuveras arodbiedrības vadītājus izaicinājusi maza grupa, kuras nolūks nav palīdzēt strādniekiem, bet gan iznīcināt Kanadas sociālo un politisko struktūru. Šiem nemierniekiem neko nenozīmē vienošanās un līgumi. Valsts, valdība un arodbiedrības ir uzņēmušas bīstamu kursu, ja atļauj lauzt līgumus bez soda. Ja kontraktam nav nozīmes, ja līgumus var lauzt un valdības aizsardzībā palikt nesodīts, tad Kanada ir uz anarchijas ceļa. Kanadā var valdīt likums vai valdīt cilvēki, kas nozīmē personisku vai pūļa diktatoru. Kanada bez materiāliem zaudējumiem streikā var arī zaudēt savu brīvību. Visā šai lietā vienīgi iepriecina, ka daži pasta darbinieki atzinuši, ka brīvība nav šķirama no padošanās likumam, tāpēc šķērsoja piketētāju rindas. —ls—

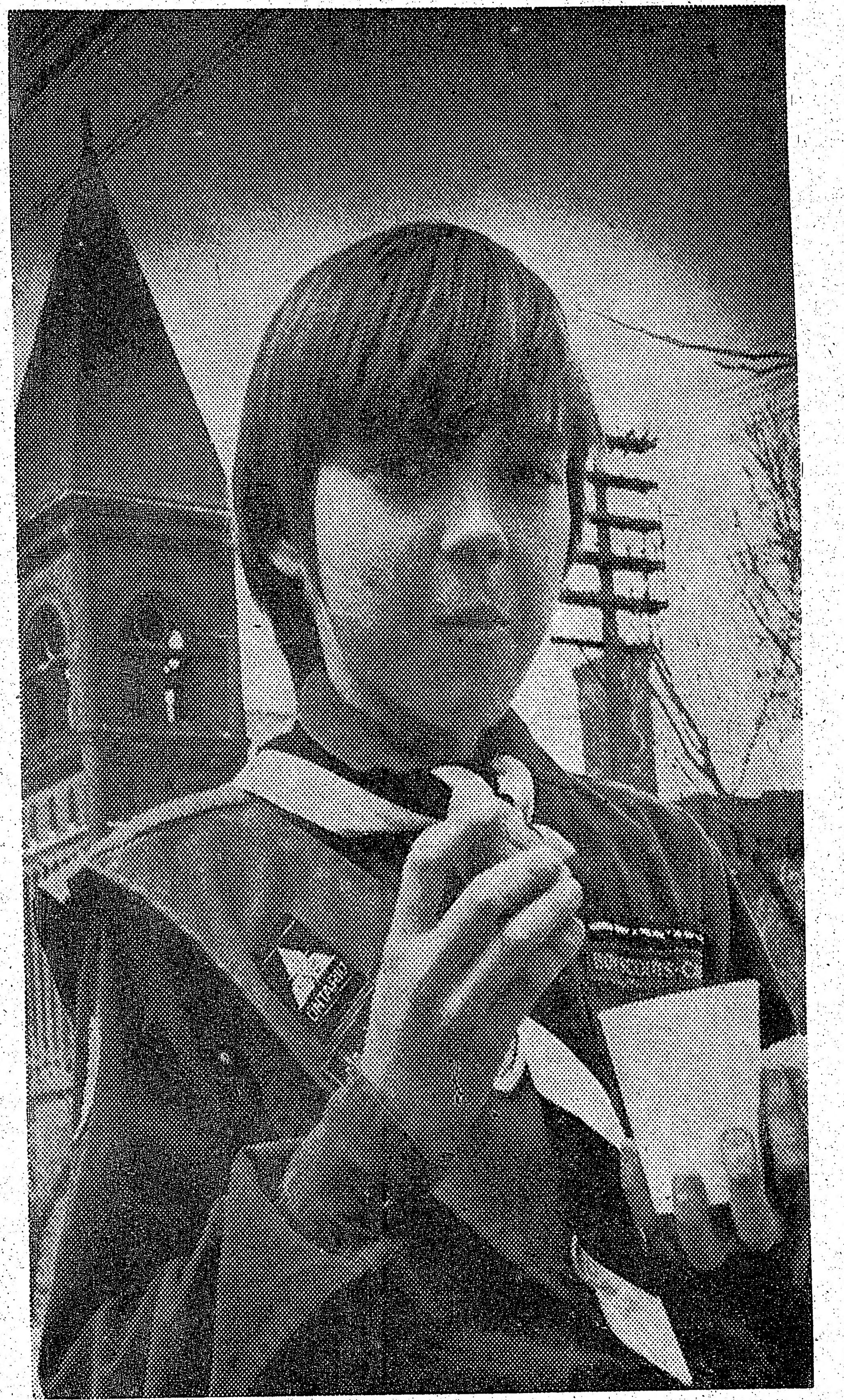

Kanadas latviešu skautu jendas Sv. Juŗa dienas sarīkojums šogad risinājās 28. aprīlī Hamiltonā, ne kā parasti Kanadas skautu mītnē — kalnā, bet plašajās jūras kadetu telpās un laukumā. Tāpat kā citus gadus, kuplā skaitā piedalījās arī latviešu gaidas. Sarīkojumā ietelpa svētbrīdis, parāde, apbalvojumi, kopējas nodarbības pa nozarēm un pusdienas. Augšējā attēlā Niagaras (Jelgavas) skautu vienības dalībnieks Arnis Bērziņš. Foto: J. Ligers

Sadalīti pienākumi Rīgas paviljonam

Gadskārtējās starptautiskās Karāvanas Rīgas paviljona rīcības komitejas sēdē DV namā Toronto 28. aprīlī piedalījās 20 dalībnieku. Paviljona priekšdarbu veikšanai Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā izraudzīto rīcības komiteju vada Richards Ārgals. Viņam par palīgu darbosies Edvins Kalviņš, deju kopas Daugaviņa vadītājs. Rīcības komiteja ievadīja darbu plānošanu un izraudzīja atsevišķu nozaŗu vadītājus. Arī šogad Toronto Karavānas ietvaros Rīgas paviljonā, Latviešu namā, paredzēti priekšnesumi, izstāde un tirdziņš galvenajā zālē, bet restorāns un bārs pagrabstāva zālē.

Priekšnesumu nozari vadīs Pēteris Celmiņš, izstādi un tirdziņu kārtos Ilze Valdmane un Gunta Dreifelde, bet par priekšnesumu informāciju rūpēsies Raimonds Martinsons; dekoratores būs Rita Miniate un Rita Činovska. Priekšnesumu nozarē ietelps arī Rīgas paviljona mājasmātes — viesu saņēmējas „Miss Rīga" izraudzīšana, ko veiks īpaša žūrija trīs locekļu sastāvā: Ilze Valdmane, Mārtiņš Mežulis un trešais loceklis, kuŗu pieaicinās vēlāk. Ilze Gurska pārzinās restorānu un kafejnīcu. DV Toronto nodaļas vanadžu kopas dalībnieces L. Dumpes vadībā pārzinās viesu pacienāšanu, aicinot palīgā arī citas talcinieces. Bārs darbosies Elm. Cennes vadībā. Administrātīvo nozari vadīs Dainis Ķivlenieks ar Miķeli Cērpu, kas ar Silviju Kārkli un Sandru Markitanti veiks arī sekretāra pienākumus.

Karavānas pasu pārdošanu pārzinās Dainis Ķivlenieks. Līdz 15. jūnijam Karavānas pases varēs iegādāties par 3 dol., bet Karavānas laikā tās maksās 4 dol. Pases varēs saņemt DV klubā (125 Broadview Ave., rotas lietu Kalupe veikalā (964½ Bloor St. W.), pasūtināt pa pastu ar čeku vai naudas pārvedumu D. Ķivleniekam, 104 Madawaska Ave., Willowdale, Ont. (tālr. 223-4586) vai E. Kalviņam, 745 Coxwell Ave., Toronto, Ont. M4C 3C5. Pases būs dabūjamas arī DV grāmatnīcā Latviešu namā un Latviešu kreditsabiedrības birojā.

Kasieŗa pienākumus Karavānas laikā uzņēmies M. Blizards, bet informāciju laikrakstiem sniegs Daina Liepa. Rīgas paviljona rīcības komiteju kopējā Karavānā pārstāvēs Baiba Rubesa.

Priekšnesumos no koŗu vienībām aicināti piedalīties Dainas koris, vīru koris Viesturs un Sv. Andreja draudzes koris un Detroitas dejotāju grupa Auseklītis. No vietējām deju kopām piedalīsies TLB Diždancis un DV Toronto nodaļas Daugaviņa. Kandidātes „Miss Rīga" titulam var pieteikties pie E. Kalviņa, tālr. 469-1641.

Internacionālā Karāvana Toronto ilgs no 22. jūnija līdz 1. jūlijam, un tajā paredz ap 50 etnisko paviljonu, kuŗus visus varēs apmeklēt ar vienu Karavānas pasi. Karavānas rīkošanai nodibināta īpaša direktoru padome, kurā par vienu no direktoriem iecelts arī Volkswagen Canada prezidents Brunis Rubess. —ls—

Sīkās ziņas

★ Pēc American Cancer Society ziņām pēdējos desmit gados 10 miljonu amerikāņu atmetuši smēķēšanu, tomēr kopējais smēķētāju skaits pieaudzis no 50 uz 52 miljoniem. Zīmīgi — lai gan cigarešu reklāmu aizliedza gan radio, gan televīzijā, tomēr smēķētāju skaits pieaudzis par 3 procentiem.

★ Kaut arī runā par politisko atkusni starp Austrum- un Rietumvāciju, pārbēdzēju aizkavēšanai uz rietumiem Austrumvācija izlikusi gar robežu 1,5 milj. mīnu 440 jūdžu (700 km.) garā joslā.

Ontario

Paziņojums tirgotājiem

Mazumtirdzniecības nodoklis (sales tax)

Ar šo rīkojumu tiek paziņots visiem mazumtirgotājiem, kas iekasē nodokli saskaņā ar mazumtirdzniecības nodokļa noteikumiem, ka pārmaiņas šinī nodoklī, proponētas Ontario valdības 1974. g. 9. aprīļa budžetā un aprakstītas nodokļu noteikumos (Tax Bulletin) No. 74 - 1, attiecas uz visiem pirkumiem, kas izdarīti 1974. g. 29. aprīlī un pēc tam. Izņēmumi ir higiēnas un mājsaimniecības tīrāmie li.dzekļi, kas minēti turpmākā sarakstā. Tie neattiecas uz rūpniecības, komerciālo un iestāžu organizāciju iepirkumiem.

IZŅĒMUMI, IEGĀDĀJOTIES VESELĪBAS KOPŠANAS PIEDERUMUS

Mazbērnu ādas kopšanas piederumi, papīra nēzdodziņi (facial tissues), deodoranti, sanitārās saites un tamponi, skūšanās piederumi — ziepes un krēmi, tualetes ziepes un roku tīrāmie preperāti, tualetes papīrs, zobu pasta, zobu pūders, zobu protēžu tīrāmie un protēžu nostiprinātāji preperāti, zobu sukas (izņemot elektriskās), zobu spodrināmie (dental floss).

IZŅĒMUMI, IEGĀDĀJOTIES MĀJSAIMNIECĪBAS TĪRĀMOS PIEDERUMUS

Putekļu un traipu tīrāmie, veļas balinātāji, cietinātāji, veļas zilumi, iepriekšēji mērcētāji, skalojamie, mīkstinātāji un visi citi preperāti veļas mazgāšanai.

Spodrinātāji, vaski un citi piederumi grīdas un mēbeļu kopšanai.

Pulveŗi un šķidrumi sienu, grīdu, flīžu, stikla, metalla, katlu, krāsns, tepiķu, mēbeļu, tualetes, noteku un septisko tanku tīrīšanai.

Kurpju spodrināmie preperāti, ziepes un dezinficējamie līdzekļi.

IZŅĒMUMI, IEGĀDĀJOTIES APAVUS

Par kurpēm un zābakiem, neatkarīgi no stila un lieluma, ko pārdod par 30 dol. vai lētāk pārī, nav jāmaksā nodoklis, sākot ar 1974. g. 29. aprīli.

Sakarā ar pasta darbības pārtraukumu, paplašinātie nodokļa noteikumi netiks izsūtīti tirgotājiem, kamēr pasts atsāks normālu darbību. Tuvākai informācijai lūdz zvanīt savam rajona nodokļu birojam.

MINISTRY OF REVENUE

The Hon. Arthur K. Meen, Minister

D. A. Crosbie, Deputy Minister

(29. turpinājums)

Nesaprotu, ko viņa ar to grib teikt. Negribu tālāk jautāt. Kad atvados, saku:

„Vai tu tāpat domāsi, teiksim, desmit gadus vēlāk? Kas zina, kādu vēju dzīti mēs tad būsim." To visu izteicu vienīgi tāpēc, ka bija kaut kas jāsaka. Vēl šodien daudzreiz pārdomāju, vai jau toreiz zemapziņā izjutu, ka mums tuvojas kas drausmīgs, vai tā bija vienīgi bērnišķīga muļķība.

***

Nākošās svētdienas rītā guļam ilgāk. Svētdienu rītos brokastīs var iet starp deviņiem un desmitiem. Ejam abi ar Palmbachu Kārli ar tādu aprēķinu, lai īsi pirms desmitiem varētu būt ēdamistabā.

Paēduši brokastis, ejam smēķējamā istabā. Tur uztraucies sēž Osvalds Ādamsons.

„Ziniet ko, draugi? saka Ādamsons. „Vai nenāksit man līdz uz baznīcu?"

„Neesmu gan nekāds lielais baznīcas gājējs. Kas tad nu atkal par svētkiem?" prasa Kārlis Palmbachs.

„Ne jau kādi svētki. Svētki tagad cauri. Jāgaida līdz Ziemas svētkiem. Šodien ir mirušo piemiņas dienas dievkalpojums. Tas vēl nekas. Mans brālis Miervaldis ir iebraucis. Viņš studē teoloģiju. Viņš šinī dievkalpojumā sacīs sprediķi. Gribētu, lai arī jūs nāktu līdz. Ziniet, ka smiltenieši nav pārmērīgi lieli baznīcā gājēji. Miervaldim būtu ļoti neērti runāt tukšā baznīcā. Valsts svētkos jau baznīca lūza no dievlūdzējiem, bet šodien tā lieta citāda. Vecas tantiņas jau būs. Esmu noorganizējis piensaimniekus iespējami lielā skaitā. Nu Kārli, vai ejam? Mums jābūt vienpadsmitos baznīcā."

„Ja tā, tad noteikti jāiet. Citādi gan ne," saka Palmbachu Kārlis.

„Un ko tu saki par to lietu?" Osvalds prasa man.

„Labi. Ja jau jāiet, tad jāiet. Kompānija jātur," piebilstu, un tad arī visi ejam uz baznīcu.

Šodien dievvārdu ievadliturģiju vada palīgmācītājs Kraulis. Prāvests Kundziņš ar cienmāti sēž pirmajā rindā. Viņš šodien dievkalpojumā nepiedalās. Baznīca ir pustukša. Kādas desmit pirmās rindas aizņemtas ar vecākiem cilvēkiem. Pa lielākai daļai vecākas tantiņas. Īsi pirms dievvārdu sākšanās ierodas vairāki kristībnieki. Kopā ar mums lielajā baznīcā vismaz kaut kas manāms. Kad ievadu liturģija beigusies, kancelē kāpj jauns, pamaza auguma jauneklis. Viņam nav baltās kakla saites pie kakla, tērpies vienīgi melnā talārā.

„Tas Miervaldis," čukst Osvalds.

Miervaldis iesāk sprediķi mazliet drebošā balsī. Sākumā var manīt, ka viņš uztraucies. Bieži viņš skatās uz prāvestu priekšējā solā. Mēs visi zinām, ka prāvests Kundziņš ir ne tikvien sabiedrisks darbinieks, bet arī autoritāte ticības un reliģiskos jautājumos. Luterāniskā baznīca bez viņa šodien nebūtu iedomājama.

Miervaldis runā par ceļinieku, kas izgājis no mājām, nezinādams, kad viņš pārnāks. Tad stāsta par šī ceļinieka dzīvi, kas visa bijusi viena vienīga cīņa ... Neviens nezina, kādā uniformā karavīrs dzīves cīņā pārnāks dzīves vakarā. Neviens nezina, kād viņš pievienosies mirušo pulkam.

Pēc daudziem gadiem, redzot Miervaldi kā karavīru, vienmēr atcerējos šo viņa sprediķi. Toreiz viņš mums nesprediķoja. Viņš pastāstīja savas iecerētās dzīves gaitu.

Kad dievvārdi beigušies, Osvalds ģērbkambarī iepazīstina Miervaldi ar mums. Viņš ir jauneklis patumšu seju, fukša cepuri galvā. No Osvalda dzirdu, ka melnā cepure Miervaldim ir Letonijas fukša deķelis. Viņš arī paskaidro, ka Kraulis esot Letonijas filistrs un, protams, arī prāvests, ļoti vecs sēmestris, kuram jau pāri par simt sēmestru.

Klausāmies Miervaldī ar atplestām mutēm. Vārdi filistrs un sēmestris mums ir vēl sveši. Tomēr nojaušam, ka tam visam jābūt sakarā ar studijām.

„Nu kā tad, kungi, jums patika mans sprediķis?" pieklājīgi vaicā Miervaldis. Redzi, man tā rīkle drusku aizsmakusi. Vakar vakarā runāju svecīšu vakarā Valmierā pie mācītāja Pavasara un nedēļu iepriekš Cēsu baznīcā. Un kur tad vēl tā milzīgā viesošanās pie filistriem."

„Ko nu par to. Mums jūsu sprediķis patika ļoti. Tik skaistu sprediķi dzirdēju pirmo reizi," saka Kārlis.

Tad piebrauc cienīgtēva kariete un prāvests, cienmāte, Kraulis un Miervaldis aizbrauc uz mācītāja muižu.

„Pulksten sešos vakarā būšu skolā. Neizej. Gribu redzēt, kā jūs tur strādājat," saka Miervaldis aizbraucot.

Kad abi ar Kārli ejam atpakaļ uz skolu, lai vēl noķertu pusdienas, saku Kārlim atklāti:

„Ak tu pagāns tāds. Tu pat baznīcā nekaunējies melot. Miervaldim tu stāstīji un glaimoji ar mīkstu mēli, cik skaisti viņš runājis. Kāpēc tu nepateici patiesību, ka tu gulēji. Tu esi kā Olinš „Mērnieku laikos"."

Kārlis šoreiz neatbild, bet paātrina gaitu, teikdams:

„Labāk pieliec soli. Citādi nokavēsim pusdienas."

Pēcpusdienā Palmbachu Kārlim atnācis brālis Jēkabs, kas mācās beidzamā klasē Klaviņa skolā. Viņš klūšot ģimnazists. Viņam līdz atnācis Smiltenes kino īpašnieka dēls Boriss Andrējevs. Parādām viņiem skolas iekārtojumu. Vakarā sešos, kā norunāts, ierodas Miervaldis Ādamsons. Tagad vadājam atkal viņu pa skolu, pa pienotavu un kūtīm.

„Ir jau gan jums te kaut kas ko redzēt. Vismaz var nojaust, ka jūs te cenšaties kaut ko reālu darīt. Ne jau daudziem gars nesas uz vispārējām lietām. Konkrētas lietas visas dzīves pamatā," saka Miervaldis. Viņš paliek pie Osvalda pa nakti.

No rīta viņš ar mazo bānīti brauc uz Valmieru un tad atpakaļ uz savām tēva mājām Bieriņos pie Siguldas.

***

Lai arī darbs skolā ir ļoti intensīvs, skolēniem paliek vairāk vai mazāk laika izklaidēties.

Šogad ar pirmo decembri sals pieņemas. Uz Zvejnieka dzirnavu ezera ģimnazijai ir slidotava. To uztur kārtībā ģimnazisti paši. Tā atvērta vakaros no pulksten astoņiem līdz desmitiem. Skolēniem jāmaksā pieci santīmi ieejas maksa, bet privātiem desmit santīmi. Tiesības uzturēt slidotavu dotas Smiltenes ģimnazijas „Cerības pulciņam", kura sauklis: „Ar atturību pie turības". Tie, kas iet uz slidotavu, slidas ņem līdz uz klasi. Lai skolā vairāk attīstītu pašierosmi, pēc direktora priekšlikuma tiek nodibināts šacha turnīrs. Par turnīra vadītājiem ievēl: Jāni Rūsi no lopkopības klases, Jāni Cāli no lauksaimniecības klases un Leo Peldi no piensaimniecības klases. Šacha turnīru spēlē pēc divu punktu sistēmas, katram dalībniekam jāizspēlē divas partijas ar tiem, kas turnīrā pierakstījušies. Turnīrā piedalās četrdesmit viens skolēns. Tas nozīmē, ka katram dalībniekam šinī turnīrā jāizspēlē astoņdesmit partijas. Slodze ir liela. Saziedojam naudu, lai par to šacha sekcija iegādājas divdesmit šacha galdiņus, ko saliek ēdamistabā uz loga.

Kas vēlas spēlēt šacha partiju, paņem šacha komplektu, tad piesakās kopā ar partneri pie viena no ievēlētiem vadītājiem. Tanī brīdī vadītājs ievelk vienu diognāli attiecīgā ailē. Kad partijas izspēlētas, tad ieraksta uzvarētājam vienu punktu — zaudētājam nulli. Neizšķirtā gadījumā katram ieraksta pus punktu. Turnīra spēlētājiem atļauts spēlēt partijas arī mācību stundās. Turnīru pārrauga pats skolas direktors. Viņš pats ir ļoti labs šachists.

(Turpmāk vēl)

SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz

L A T V I J U

Tagad labāku nekā jebkad agrāk

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.50

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur:

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street. Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde. Izvēlaties no šiem jaunajiem modeliem.

	Cenas US $
Zhiguli Var 2101	$3440.00
Jaunais, uzlabotais (Export Model) Zhiguli Vaz 2103	
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	$3795.00
Moskvitch 412 IE	$3490.00
Moskvitch 408 IE	$3210.00
Moskvitch 426 IE Station Wagon	$3643.00
Moskvitch 427 IE Station Wagon	$3910.00
Zaporozhets Zaz 968	$2200.00
Zaporozhets Zaz 968 E. jauns	$2353.00

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKLIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 25 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, zino, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. 1/4 no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Kāpēc ejam baznīcā

„Un tev būs priecāties tā Kunga, sava Dieva priekšā, tev un taviem dēliem un tavām meitām, un taviem kalpiem, un tavām kalponēm, un levītiem, kas mīt tavos vārtos, un svešiniekiem, un bāreņiem un atraitnēm, kuri pie tevis dzīvo, tanī vietā, ko tas Kungs, Tavs Dievs, izredzēs, lai tur liktu mājot savam vārdam."

5. Mozus gr. 16. nod. 11. p.

Šis bībeles pantiņs vispirms runā par ģimenes galvas pienākumu apmeklēt dievvārdus, pēc tam minot ģimenes locekļus, kā arī ikvienu citu personu, kas attiecīgā sabata dienā atrastos namā. Šo Dieva pavēli un vēlēšanos ne vienmēr Dieva tauta piepildījusi, un ne vienmēr to pavadījis tas prieks, par ko minēts šī pantiņa sākumā. Tajā pašā laikā mums jāatzīst, ka kopējie dievvārdi ir vienmēr bijuši Dieva draudzes darbības centrā. Daudz kas ir mainījies, mainās un mainīsies attieksmē uz daudz ko mūsu dievkalpojumos, bet Dieva vārds ir vienmēr norādījis, cik svarīga ir kopējā Dieva pielūgšana.

Mainījusies ir pati Dieva pielūgšanas vieta. Vecās Derības *patriarchālos* laikos Dievu pielūdza pie akmens altāra; tuksnesī ceļojot, radās tā sauktā saiešanas telts; vēlāk, ķēniņa Zālamāna laikā, uzcēla slaveno templi. Nu likās viss sasniegts. Bet nē. Templi nopostīja un svešumā izdzītie jūdi bija sākumā kā pazuduši, paši bez sava tempļa. Tad radās kāds īpatnējs institūts — sinagoga. Pēc atgriešanās savā zemē jūdi no jauna uzcēla Jeruzālemes templi, tajā pašā laikā turpinot arī sinagogas. Sākumā pirmie kristieši sanāca kopā kādā tempļa blakus telpā, pēc tam privātās mājās, tad — pazemes kapsētās. Pirmās baznīcas tika celtas tikai 4. g. s. pēc Kristus, un arī tad tām nebija sevišķa baznīcas stila, bet tās līdzinājās parastām romiešu sabiedriskām ēkām. Gadsimtu plūsmā radās dažādi baznīcu dievnamu stili, un kā šie stili mūsu acu priekšā mainījušies pēdējos divdesmit gados. Un tomēr, vienalga, kāda arī bijusi Dieva tautas pulcēšanās vieta, Dieva ļaudis ir vienmēr nākuši savā kopējā dievkalpojumā.

Padomāsim arī par visām tām maiņām, ko redzam baznīcā. Mē visi esam pieraduši pie baznīca zvana skaņām, jo tās ir dzimtenes baznīcas zvanu skaņas, kuras mēs atceramies. Kristieši zvanu sākuši lietot tikai 5. g. s. pēc Kristus un arī tad,vispirms tikai klosteŗos, lai aicinātu mūkus uz lūgšanas stundām. Savu svētdienas dievkalpojumu bez ērģelēm mums nāktos grūti iedomāties, bet pirmatnējās ērģeles Romā un Grieķijā vispirms lietoja dzīrēs, viesībās un cirkū. Pirmās ērģeles parādās baznīcā tikai 8. g. s. pēc Kristus, un paiet apmēram 7000 gadu, līdz ērģeļu mūzika kļūst cieši saistīta ar kristīgo dievkalpojumu. Un soli, bez kuŗiem mums būtu grūti iedomāties dievnamu, vispirms bija domāti tikai mācītājiem un korim, un tikai pēc reformācijas laikiem draudzei bija iespēja atsēsties baznīcā. Dieva vārda pasludināšanu baznīcā. mēs vienmēr saistām ar bībeli un kanceli. Pirmās kanceles baznīcā parādījās tikai ap 1200. gadu pēc Krisus. Visu šo maiņu laikā pamatdoma par kopējā dievkalpojuma nepieciešamību nekad nav zudusi.

Pat kopējā Dieva pielūgšanas galvenā diena. Jaunās Derības laikos mainīta no sabata (sestdienas) uz svētdienu (pirmo nedēļas dienu). Mēs vairs nesvinam tos svētkus, kuŗus svinēja Vecās Derības tautas, un arī kristīgiem svētkiem ir zināma vēsture. Pati dievkalpojuma kārtība arī mainījusies, ja to salīdzinām ar to, ko par pirmo kristiešu sanāksmēm liecina Jaunā Derība. Tas nozīmē, ka mūsu dievkalpojumu kārtība būtu bez nozīmes. Jebšu daudz kas sakarā ar dievkalpojumu ir mainījies, pats dievkalpojums ir un paliek kristīgās draudzes galvenais kopējais izpausmes veids.

To veidu, kādā mēs Dievu pielūdzam luterāņu baznīcā (arī katoļu un episkopāļu) sauc par liturģiju — proti, mēs sekojam kādai vēsturiskai kārtībai, pēc kuŗas draudze un mācītājs izmainās attiecīgās dievkalpojuma daļās ar sacījumiem un atbildēm. Vārds liturģija sengrieķu valodā nozīmē pienākumu, kuŗu pilsoņi izpilda iepretim savai valstij. Jebšu mums var būt daudz un dažādi ieskati, kādēļ mēs nākam baznīcā, nekad lai neaizmirstam, ka kopējais dievkalpojums ir arī kristīgās tautas pienākums! Cik bieži vecāki bērniem atkārto ceturto bausli: „Tev būs savu tēvu un māti godāt," un, cik bieži šodienas jaunieši, gandrīz vai burtiski, sviež mums acīs piekto bausli: „Tev nebūs nokaut . . .", jo, lūk, mūsu paaudze esot vainīga pie visiem kaŗiem! Kā jaunai, tā vidus, tā arī vecākai paaudzei nāktos uzklausīt Dieva trešo bausli: „Tev būs to svēto dienu svētīt." Kā luterāņi lai atceramies Mārtiņa Lutera izskaidrojumu: „Mums būs Dievu bīties un mīlēt, ka Dieva mācību un Viņa vārdus nepulgojam, bet tos svētus turam, labprāt klausāmies un mācāmies." Ja mēs Dieva vārdu labprāt neklausāmies tad mēs grēkojam tikpat daudz kā mēs grēkojam, ja pārkāpjam kādu citu bausli. Dieva skatījumā ikviens bauslis ir vienādi svarīgs. Tieši tādēļ, ka šos baušļus mēs pārkāpjam, mums vajadzīga Dieva piedošana, kuŗu mēs kā kopība saņemam dievkalpojuma sākumā daļā, tā arī sevišķā veidā pie Svētā vakarēdiena nākot.

Mums arī nākas atzīt, ka dievkalpojuma apmeklēšana ir kas vairāk nekā pienākums. Tā ir arī Dieva žēlastība, ka mums ir iespējams Viņu pielūgt brīvībā un drošībā. Tas ir Dieva spēks un stiprinājums, kas palīdz mūsu ticības brāļiem aiz dzelzs aizkara Dievu kopā lūgt.

Tādēļ, lai nākam dievnamā ar prieku mūsu sirdīs un ar pateicību Dievam, ka mums ir šāds svarīgs ik nedēļas notikums mūsu dievnamā — mūsu dievkalpojums.

(Pēc māc. M. K. Gulbja sprediķa)

Māris Kurzemnieks

LŪGŠANA

Izmet mani, Kungs,
kādā vientuļā salā,
kur man ir laiks būt ar Tevi,
vai rīts, vai diena kad galā.
Saēd mani rūpes sīkas,
mūžīgā steigā gadi zūd;
rets ir brīdis, kad varu
ar Tevi kopā būt.

Iemet mani, Kungs,
jūras vētrainās skavās,
lai savu dzīvi mācos
droši likt rokās Tavās.
Mūžu ērtībās vadot,
nealkst pēc Tevis vairs gars.
Prāts laiski vien tiecas,
kur dodas pūlis un bars.

Iemet mani, Kungs,
ciešanu drūmajās lejās,
lai manī beidz dižoties nelga,
kas par citu nelaimi smejas.
Kamēr man labi klājas,
es nespēju līdzjūtā kvēlot.
Varbūt caur sāpēm un bēdām
mācīšos citus žēlot.

Izmet mani, Kungs,
kaut kur kādā posta vietā,
lai bausli: tuvākam kalpot
beidzot varu likt lietā.
Nepiepildītas paliek
manas ilgas Tev dzīvot.
Laikmeta mūŗos ieslēgts,
lūdzos: Kungs, nāc mani brīvot.

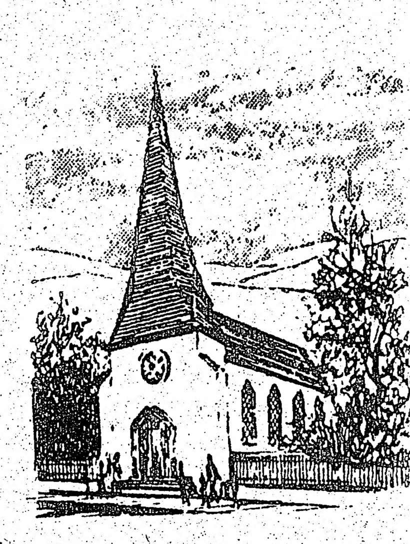

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

Māc. I. Gaide mainījis savas runas stundas un sastopams baznīcas kancelejā katru dienu no pl. 9.30 līdz 12.30, izņemot pirmdienās, kad kanceleja slēgta, un otrdienās no pl. 5.30 — 9 vakarā.

5. maijā dievkalpojums.

12. maijā Ģimenes dienas dievkalpojums. Mūzikālā daļa. Dziesmu lapiņas. Pēc dievkalpojuma azaids un programma.

19. maijā Jauniešu iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu. Mūzikālā daļa. Dziesmu lapiņas.

26. maijā dievkalpojums.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale, Ont., tālr. 493-8211. Draudzes mācītāju var satikt birojā trešdienās no pl. 5 līdz 8 vakarā, piektdienās no 12 dienā līdz 7 vakarā. arī citā laikā, iepriekš piesakoties. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tel. 249-6593.

5. maijā pl. 1.30 pēcp. sanāksme jauniešiem.

5. maijā — plkst. 3 pēcp. dievkalpojums. Dziedās soliste E. Beitāne.

12, maijā pl. 10 no rīta Ģimenes dienas dievkalpojums. Dziedās Skaidrīte Leja (soprāns. Pēc dievkalpojuma azaids un priekšnesumi.

19. maijā plkst. 3 dievkalpojums.

26. maijā pl. 11 rītā jauniešu iesvētes dievkalpojums. Dievgalds. Dziedās draudzes koris.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

12. maijā pl. 2 pēcp. Ģimenes dienas dievkalpojums. Svētdienas skola Sv. Barnabas baznīcā.

26. maijā pl. 1 pēcp. dievkalpojums Tālavā draudzes mājas zālē. Pēc tam sezonas atklāšanas sarīkojums.

BRAMPTONĀ

5. maijā pl. 1.30 pēcp. Ģimenes dienas dievkalpojums Grace United baznīcā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str.

12. maijā pl. 12.30 dievkalpojums.

HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

5. maijā pl. 10.30 pr. pusd. bērnu dievkalpojums ar svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums; pl. 10.15 stunda abām bībeles klasēm.

12. maijā pl. 11 pr. pusd. Ģimenes dienas dievkalpojums; pēc dievkalpojuma baznīcas lejas telpās svētdienas skolas mācības gada nobeigums un Ģimenes dienas akts.

19. maijā pl. 11 pr. pusd. Jauniešu iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu; dziesmu lapiņas.

26. maijā pl. 11 pr. pusd. dievkalpojums.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 18. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no
pl. 8 — 8.30
Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu
radio raidījums
katru svētdienu pl 1.45 pēcp.
no Ņiagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
Ont., tālrunis 749-0832

Sidrabenes pārvalde meklē

KAFEJNĪCAS ĪRĒTĀJU

Zvanīt tālr. 485-7976

Ja izslāpušie dižrati
Tev rūpes dara budžetam,
Tad brauc ar ērto T O Y O T U —
Būs bankas konts kā lielkungam!

Visi ceļi ved gar Orilliju, Ont.

Lūdzu iegriezieties nesaistošai informācijai

Paula Andersona

TOYOTA'S

automobiļu pārstāvniecībā

59 Front Street North, Orillia.

Remontējam un pieņemam iemaksai arī lietotas, citu firmu automašīnas.

Tel. 1 (705) 326-2812

BEIDZAMAIS LAIKS AIZRUNĀT

TELPAS ATVAĻINĀJUMIEM

Skaistajā SANALULU salā

— Nipisinga ezera dienvidlīcī

- Vasarnīcas un atsevišķas istabas.
- Visa 10,5 akru sala vasarnieku rīcībā.
- Priežu mežs, peldēšanās un zivju bagātība.

INFORMĀCIJAI RAKSTĪT:

Mr. K. Suntažs, 51 Wexford Blvd.,
Scarborough Ont., tālr. 751-6829.

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI

Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924

470 College St. (pie Bathurst)
Toronto M6G 1A1

DABŪJAMAS

JAUNAS GRĀMATAS BĒRNIEM

(ILUSTRĒTAS)

1. Bimiņita Grunde — Laimiņa Lāila $6.00
2. Lieldienu pasaka, ar Jāņa Grīnberga tekstu un Alfrēda Šterna zīmējumiem $1.50

Pieprasīt

RAVEN PRINTING, INCORPORATED
317 S. BEACHTREE
GRAND HAVEN, MICHIGAN 49417

J. Laura koncerts Ņujorkā

Ņujorkas koncertapvienības rīkotajā aizokeana viesa Jāņa Laura koncertā mazajā Carnegie zālē dzirdēja patīkamu priekšnesumu, tomēr apmeklētāju bija maz — nepilns simts. Čellista Jāņa Laura mūzikas gaitas sākušās Austrālijā, bet tagad viņš dzīvo Londonā, Anglijā. Arī viņa pavadītājs pianists Dēmiens Mansfīlds ir austrālietis, kas dzīvo Londonā. Šis nebija koncertapvienības abonentu koncerts, un varbūt tāpēc vieglāk saprotams, ka daļa no regulāriem koncerta apmeklētājiem nebija koncertā redzami.

J. Laura koncerta programma katrā vietā ir citāda, liecinot, ka 23 gadu vecajam māksliniekam sagatavots plašs repertuārs.

Koncertu ievadīja Bēthovena Sonāta čellam un klavierēm C mažorā, bet pirmās daļas beigās Debisi Sonāta. Otrā daļā klausītāji dzirdēja Šūberta Sonātu arpedžionei un Bohuslava Martina variācijas un piedevām Ravela Habanēru.

Ņujorkas koncertā mākslinieks atskaņoja arī latvieša Gundara Pones sonātu četrās daļās, rakstītu tikai čellam. Atskaņojumā mākslinieks parādīja lielu veiklību, kaut klausītāji darbu uzņēma dalītām jūtām. Šis darbs bija Ņujorkas pirmatskaņojums.

Klausītāji māksliniekam pateicās ar ilgstošiem aplausiem.

Divas dienas pirms tam jaunais mākslinieks koncertēja Ņujorkas latviešu vidusskolā Jonkeros ar to pašu programmu. Starp klausītājiem bija šīs skolas skolēni, skolotāji un daži vecāki. Laikraksts New York Times koncerta kritikā raksta, ka jaunā latviešu izcelsmes austrālieša Jāņa Laura spēlē bijis „vienkāršs diženums, kas dažos gadījumos viņam palīdzējis, bet citos kavējis. Šūberta sonāta bija ar plūstošu eleganci un rūpīgi spēlēta, tāpat Ravela Habanēra. Bet Bēthovena sonāta prasa drāmatisku spēli, ko mākslinieks nespēja sagādāt. Tās pietrūka arī Martina variācijām par Rosini temu. Iztrūkstošās kvalitātes tomēr spēja sagādāt izcilais Austrālijas pianists, kuru būtu vērts dzirdēt atsevišķā koncertā."

Programmā bija arī 12 minūšu latviešu komponista Gundara Pones sonāta čellam. Kaut arī Laurs to atskaņoja ar skaistu spēli, šim gabalam bija maz mūzikālas vērtības, vismaz pirmo reizi dzirdot. **Vks**

★

Marta mēnesis bija veltīts Jāņa Laura koncertiem Losandželosā, Sanfrancisko, Portlandē un Sietlā. Jāņa Laura līdzgaitnieks D. Mansfīlds dzimis Austrālijā. Abi sākuši kopīgi mūzicēt jau zēna gados un izveidojušies par labi saliedētu vienību. Pianists Anglijā beidzis medicīnas studijas un blakus mūzikai strādā arī par ārstu Londonā. J. Laurs no dabas apveltīts ar lielām dotībām. Viņa tonis ir patīkams, dzidrs un saistošs. Viņa technika jau ļoti izkopta un atbildīgo sonātu atskaņojumi viņam neradīja grūtības. Tāpat mūzikālās frazes, veidojums un stila izpratne ir balstīti uz dabisku mūzikālu pārdzīvojumu.

Pianista D. Mansfīlda spēles technika tāpat ļoti izkopta, precīza, piekļāvīga un atbalstoša. Abi mākslinieki ļoti saliedēti savā spēlē un kopīgi sniedza skaistu mūzikālu priekšnesumu.

Varam būt lepni uz šo jauno, izcilo čella mākslinieku, kas jau jaunekļa gados tik spilgti izcēlies. Uz viņu liekamas lielas cerības un ar lielāko interesi vērosim viņa turpmākās mākslinieka gaitas. **M. Vīnerte**

Baznīcas koncerts Čikagā

Čikagas latviešu baptistu un Ciānas luterāņu draudzes kopēji rīkotā koncerta programma bija veltīta Viktora Baštika solo dziesmām un duetiem. No mūsu trimdas komponistiem Viktors Baštiks, liekas, būs vienīgais, kas savā daiļradē vairāk pievērsies reliģiska satura dziesmām. Līdz pēdējam laikam atklātībā zināmas ap 30 solo dziesmas un vairāki dueti un 80 koŗa dziesmas. Tās raksturo komponista izteiksmes veidu dažādās laiku atstarpēs. Visumā V. Baštiks lieto klasiskās apdares formas, pa retam izteicoties asākos akordos. Melodijas vijīgas, apvītas raksturīgiem pavadījumiem ērģelēm un klavierēm.

Šinī koncertā kā atskaņotājas piedalījās pazīstamās dziedātājas: Marta Cakare (soprāns), Vilma Landmane (mecosoprāns) un Valdis Treimanis (ērģeļu un klavieŗu pavadījumi).

Koncertu iesāka ar duetu — Redzi, tas Dieva jērs, korāļu stila dziedājums divām balsīm ērģeļu pavadījumā. Abi dziedātāju balsu tembri labi saklāvās klusinātos un spēcīgos toņos, ko atbalstīja labi reģistrētais V. Treimaņa pavadījums.

Sekoja V. un O. Baštika dzeju — Grēka ērkšķi, Svešā nakts mītnē un 23. Dāvida dziesma — skaņu meti, kuŗas komponists ietvēris vijīgās melodijās, kuŗas V. Landmanes dziedājumā skanēja visai pievilcīgi. Kontrastaini dinamikā bija V. Treimaņa ērģeļu pavadījumi.

Pēc tiem nāca Marta Cakare ar trim solo dziesmām — Z. Dzenītes Krustā sistais, dzeja, kuŗu komponists ietvēris smeldzošā melodijā; K. Jēkabsona — Lūgšana, mazāku formu dziesma un L. Bērziņa — Pavasaŗa dziesma, lielāka stila darbs, ar laikmetīgām ieskaņām harmonijā un kolorētu melodiju nobeigumā, kas prasa plašus izteiksmes līdzekļus. M. Cakare šīs dziesmas bija rūpīgi sagatavojusi un dziedājumā labi izcēla to saturu. To kuplināja V. Treimaņa raksturīgie ērģeļu pavadījumi.

Programmas otras daļas solo dziesmas un duetus V. Treimanis pavadīja ar klavierēm.

Niansēti skanēja duets — Es tas esmu, nebīsties (Blumberga vārdi). Tam sekoja V. Landmanes solo — Kungs, Tavos strautos (K. Jēkabsons). Tā rakstīta plašā tesitūrā un labi padevās V. Landmanes mecosoprānam. Pievilcīgi bija abi dziedājumi no kantātes Draudze — Tur, un Vientuļais koks, kuŗus veikli atbalstīja V. Treimaņa illustrātīvie pavadījumi.

Marta Cakare iejutīgi nodziedāja Tu esi mans Tēvs (K. Jēkabsons), kuŗai sekoja raksturīgi niansētā Vakara dziesma (L. Bērziņš), un Redziet, kāda mīlestība, kuŗas saistīja ar dziedātājas maigi tembrēto balsi un iejušanās spējām. Dzīvi ritēja V. Treimaņa pavadījumi.

Nobeigumā dzirdējām duetu — Kristus (L. Breikšs), kuŗā komponists ievijis plašus solo dziedājumus kā vienai, tā otrai balsij, ar skaistu izskaņu kopdziedājumā finālā.

Starp pirmo un otru programmas daļu īsu uzrunu teica baptistu draudzes mācītājs V. Landmanis, bet koncerta beigās pateicību un svētīšanu — Ciānas draudzes mācītājs V. Vārsbergs. **Eduards Ramats**

SĪKĀS ZIŅAS

★ Kaut gan ASV nav iesaistītas kaŗā, militārie izdevumi tomēr pieauguši. 1964. gadā jauniesauktais saņēma 78 dol. mēnesī, bet tagad 326 dol. Otrā pasaules kaŗa laikā bumbvedis maksāja 680.000 dol., tagad vienu miljonu. Priekš desmit gadiem atomzemūdene izmaksāja 81 milj. dol., bet tagad 181 milj. dol. Kā redzams, arī miers ir dārgs.

★ Katru gadu ASV ugunsgrēkos nogalina ap 12.000 personu, bet ievaino 300.000. Saimnieciskā ziņā tas rada 11 bilj. zaudējumu. Kā Science News ziņo, zaudējumi ugunsgrēkos ASV ir lielāki kā jebkuŗā citā zemē.

★ Baltimoras ugunsdzēs. depart. ziņo, ka 1973. gadā no ielu ugunsgrēku signālvietām bijušas 9013 ugunsgrēka trauksmes, 5329 ziņojumi bijuši maldināšanai. Ņujorkā 1973. gadā astoņos mēnešos šādu nepareizu ziņojumu bijis vairāk nekā 77.000.

★ Eiropas žurnāls Vision raksta, ka 90% amerikāņu automašīnu ir automatiska transmisija, angļu 30%, rietumvācu 25%, franču 8% un italiešu tikai 2%. Automatiska transmisija lieto arī vairāk benzīna.

★ Londonas Daily Mail ziņo, ka strādājošo sieviešu skaits Anglijā tagad ir par vienu miljonu vairāk nekā pirms desmit gadiem. Starp tām ir 40% mātes.

★ 1973. gadā 532 japāņi bijuši vecāki par simt gadiem, tieši Japānā 519, bet 13 dzīvojuši ASV. Sievietes bijušas četrreiz vairāk — 429 pret 103 vīriešiem.

ALL SEASONS TRAVEL

(Baltic Division)

2227 Dundas St. W. (pie Bloor), Toronto, Ont.

Piedāvājam individuālus un grupu lidojumus uz Eiropu

Palīdzam izkārtot ceļojumu formālitātes

G. KĀRKLIŅŠ (vakaros) 625-0500, V. BACENAS 533-3531

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PĀRTIKU ■ RUBĻU CERTIFIKĀTUS

AUTOMOBIĻUS ■ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija
DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

J. Kronlins

Solžeņicina testaments

Laikam gan neviens ģenerālstābs nav plānojis tik miermīlīgu un uz morāli dibinātu stratēģiju kā Nobela prēmijas laureāts A. Solžeņicins tieši pirms izsūtīšanas no Pad. savienības. Viņa pēdējais raksts dzimtajā zemē bijusi instrukcija, kā gāzt varmācīgu valsts iekārtu bez šāvieniem un bumbām; galvenais ierocis — nemelot un dzīvē ievērot tikai patiesību. Instruktīvā raksta temats — „Dzīvot bez meliem" (Žiķ ņe po lži).

Norādījis, ka varmācība nevar pastāvēt pati par sevi bez meliem arī apatijā un bezcerībā nogrimušā sabiedrībā; Solžeņicins savu stratēģiju dibina uz melu pretstata, tāpēc „runāsim tikai patiesību un darīsim tikai to, ko pieļauj mūsu apziņa".

„Lai meli nevalda ar mūsu līdzdalību, tāpēc, sākot ar šonu, nekad vairs nerakstīt, nekādā veidā nepublicēt pat ne teikuma, kas nesaskanētu ar patiesību. Nepatiesu teikumu nelietot ne privātā sarunā, ne pūļa priekšā ne pats, ne arī pēc iedotā konspekta kā aģitātors, skolotājs, audzinātājs, nedz arī kā aktieris kādā lomā. Gleznā, skulptūrā, fotogrāfijā, technikā vai mūzikā netēlot, nepavadīt, nepārraidīt radio viļņos nevienu melīgu domu, nevienu patiesības sakropļojumu, kur vien tas saskatāms. Neticēt ne runā, ne rakstos nevienu izteiku, kas domāta labvēlības iegūšanai, iebiedēšanai vai sava darba atbalstam, ja citātā izteiktā *doma* pilnīgi nesaskan ar paša pārliecību. Neļaut sevi piespiest piedalīties demonstrācijā vai sapulcē, ja tā ir pret jūsu vēlēšanos un gribu. Neņemt rokās un necelt gaisā plakātu ar saukli, kura saturam pilnīgi nevarat pievienoties. Balsojot necelt roku, ja priekšlikumu pilnīgi neatbalstāt; ne atklāti, ne aizklāti nebalsot par labu personai, kas nav paredzētā uzdevuma cienīga vai par kuru ir šaubas. Neļaut sevi ievilkt sapulcē, kur kāds jautājums pārrunājams piespiedu kārtā. Tūliņ atstāt sēdi, sapulci, lekciju, izrādi vai kino seansu, tiklīdz dzird orātoru melojam, sakām kādu ideoloģisku muļķību vai atklāti propagandējam. Neabonēt un arī nepirkt pa numuram avīzi vai žurnālu ar daļēju informāciju vai kas noklusē svarīgus faktus."

Minējis šo norādījumu, kādos gadījumos jāstāv sardzē par patiesību, Solžeņicins piebilst, ka „ikviens, kas sāks atbrīvoties no meliem, ar apskaidrotu redzi it viegli ieraudzīs arī citus gadījumus."

Viņš paredz arī grūtības, lietojot patiesības stratēģiju. Dažam būs jāzaudē darbs un maize. Mācības iestāžu audzēkņi ir spiesti iekalt melīgus apgalvojumus, lai tos uzteiktu skolotājam vai lektoram eksāmenā, ja kursu grib beigt. Būs jāizdara arī daži izņēmumi. Tomēr „tas, kam trūks drosmes aizsargāt pat savu dvēseli, lai nelepojas ar saviem progresīviem uzskatiem; lai nelepojas, ka viņš ir akadēmiķis vai tautas mākslinieks, atzīts darbinieks vai ģenerālis, — lai tikai saka sev: es esmu jūga versis un gļēvulis; man galvenais — tikai būt paēdušam un justies labi siltumā."

Arī šis ceļš, pats mērenākais no visiem pretestības ceļiem, nebūs viegls, sevišķi tiem, kas jau vienaldzīgā padotībā ilgi pa to staigājuši. Tomēr daudz vieglāks par pašsadedzināšanos un bada streiku: liesmas nelaizīs tavu ķermeni, un acis neplīsīs aiz karstuma, un melna maize ar tīru ūdeni arvien vēl atradīsies tavai ģimenei.

Mēs nodevīgi esam atstājuši un piekrāpuši patiesi diženu Eiropas tautu — čechoslovakus. Vai viņu drosmīgā cīņa nerādīja diezgan skaidri, ka arī neaizsargāta krūts var stāties tankam pretī, ja vien tanī pukst krietna sirds?

Tā nav viegla izvēle miesai, bet vienīgā dvēselei, Tas nav viegls ceļš, bet arī starp mums ir radušies ļaudis, pat desmiti, kas jau gadiem ievēro šos noteikumus, dzīvodami bez meliem.

Tātad mums ne pirmajiem stāties šinī ceļā, tikai pievienoties. Jo biedriskāki un lielākā pulkā mēs tanī ceļā iešim, jo vieglāks un arī īsāks tas mums liksies. Ja mūsu būs tūkstoši, viņi nevarēs nomākt patiesības ceļa gājējus. Ja mūsu būs desmiti tūkstoši, arī mēs vairs nepazīsim mūsu zemi!

Bet ja mēs nobīsimies, tad lai arī nežēlojamais, ka kaut kas neļauj mums elpot, — mēs paši tie esam! Ja lieksimies vēl vairāk, gaidīsim vēl, mūsu brāļi — biologi sāks lasīt mūsu domas un pārveidos mūsu gēnas.

Ja mēs šai pasākumā nobīsimies, tad būsim niecīgi bezizredžu radījumi un uz mums attieksies Puškina rindas, pilnas nicinājuma:

Kāpēc gan vēršiem brīvi dot,
Ja tie no senčiem mantot prot
Tik pātagu un zvārguļotu valgu?

(Izvilkumi ņemti no pagrīdes izdevuma Samizdat 12. febr. izdevuma Maskavā.)

Laikraksta
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDAJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTITES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5 (atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak., vasaras laikā sestdienās, un svināmās dienās slēgta). Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus. Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

Kanada ir jūsu zeme

Šovasar apskatiet kādu daļu no tās

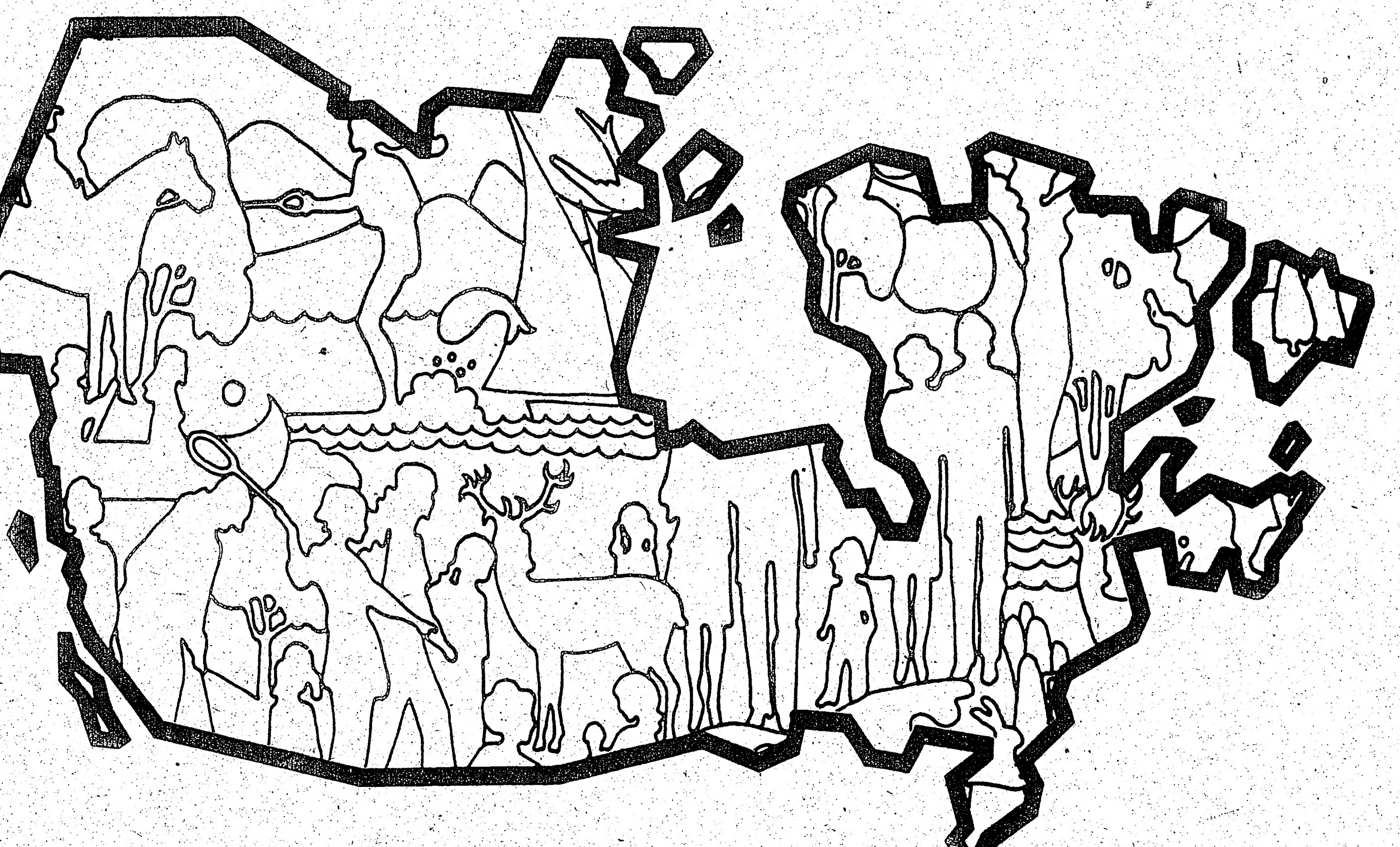

Esiet sveicināti Kanadas zemē. Zemē, ko esat izvēlējušies par savu. Zemē, ko esat izvēlējušies paaudzēm, kas turpināsies pēc jums. Tā jūs gaida. Jau tagad.

Šovasar apciemojiet daļu no Kanadas un vērojiet paši tās skaistumu — tās ezerus un vizuļojošās upes, šķautnainos kalnus, bagātiem mežiem klāto zemi, zeltainās prērijas, ņirbošās pilsētas un klusos lauku ciemus. Apmeklējiet Kanadas vēsturiskās vietas, lai tā tuvāk iepazīti Kanadas vēsturi.

Jums pat nav jāaiziet pārāk tālu no jūsu mājvietas, lai atzītu — atklājot daļu no Kanadas, jūs atklājat daļu pats no sevis.

Canadian Government Office of Tourism
Office de tourisme du Canada

Grāmatas dāvanām un pašu priekam

J. Zariņš — Kāvu gados III d.	$10.00
A. Rasa — Tā stunda ir klāt, stāsti	$5.50
A. Erss — Lauku varoņi, st.	$6.50
A. Austriņš — Garā jūdze, rom.	$7.50
J. Rudzītis — Tālos ceļos, savos ļaudīs	$6.00
Jānis Gailis — gleznu repr. mape - krāsās	$25.00
D. Švīkule — Veselības un ilga mūža nosl.	$7.00
K. Arums—Ganu zēns un velns un citas pasakas	$2.50
A. Lindgrēma — Trakais Emīls, bērnu bilž. gr.	$4.00
88 Latviešu tautas dejas un apdares	$25.00
T. Puisāns — Nogrimušās jaunavas mantojums	6.50
L. Bārene — Ardievas, romāns	6.00
J. Babre — Svētums nav greznība	6.50
Kā to sauc (latviski un angliski) bērniem	7.00
A. Brigadere — Sprīdītis, ilustr.	$9.60
Alise Osis-Stunda — Dzejnieks un nepazīstamā (Eduards Vulfs 1. pasaules kaŗa vidē)	6.50
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00
A. Zveja — Vārdi - atspulgi, dzeja	4.00
K. Ieviņš — Dvēseļu nemiers, rom.	6.50
M. Kovaļevska — Deviņpadsmit	11.00
E. Spēks — M. T. Viktoria, rom.	7.00
R. Līdums — Latvieši - brīvības meklētāji	6.00
A. Bērziņš — Kārlis Ulmanis	$8.00
E. Raisters — Es Rīgu sirdī jūtu, dz.	5.50
G. Janovskis — Uz neatgriešanos, rom.	$6.50
P. Jurevičs — Pretstatu pasaule, esejas	6.50
H. Krauja — Nemiera vīns, dzejoļi	4.50
I. Brēdrichs — Vakarvējš, dzejas	5.50
Baltic States (Studijas par Baltijas valstīm)	10.00
A. Dzērvīte — Latvju raksti	25.00
Liesma — Mūžības krasti, dzeja	6.50
J. Klīdzējs — Tās balsis, tās balsis	6.00
Archīvs XIII	7.00
J. Norvilis — Senā gadskārta, nošu grāmata	1.50
J. Grīnblats — Jaunkundz, nepareizi savienots	5.60
A. Ivaska — Solis silos, dzejas	6.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	5.50
L. Slaucītājs — Kādreiz un tagad	6.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	5.50
Dr. H. Tichovskis — Bīskaps Jāzeps Rancāns — dzīve un darbs	7.50
V. Kārkliņš — Dieva zeme, rom.	$7.50
Z. Mauriņa — Dzīves jēgu meklējot, esejas	6.00
E. Stons — Dzīves alkas, rom.	7.50
Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	7.50
A. Grīns — Zemes atjaunotāji	12.00

Daugavas Vanagu grāmatnīcā
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pasta sūtījumiem 10% no pasūt. Tālr. 921-7121

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārdā.

— PAŠU SKOLA, SAVA SKOLA —
— LATVJU SKOLA —

Latviešu jaunatne,
MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJĀ TAVA VIETA!

Uzņem jaunus audzēkņus visās klasēs (1. — 13.).
Jaunais mācību gads sāksies š. g. 9. septembrī.
Internātā vairs nedaudz vietu.

P I E D Ā V Ā :
Pilnu vidējo un latvisko izglītību,
trūcīgiem stipendijas.
Stipendijas pieprasāmas līdz š. g. 1. jūnijam.
Uzņem uz pēdējās skolas liecības pamata.

Rakstiet tūlīt direktoram:
Dr. Z. Vitens, LETTISCHES GYMNASIUM,
44 MÜNSTER/WESTF.
Wienburgstr. 52-54
GERMANY

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

E. Dunsdorfs — Latvijas vēsture 1710—1800	$22.50
Latvju dainas — Reiņa Birzgaļa ilustr.	8.00
Bergmaņu Valerijas — Velga, rom. I	6.00
Oļģerta Liepiņa — Stirnas pār kalniem I—II	15.00
Ceļa zīmes Nr. 53	2.50
G. Janovskis — Kur gaiļi nedzied, rom.	7.50
Al. Grīns — Trīs Vanagi, rom.	6.00
A. Barons — Paaudžu mezglos, rom.	6.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, dzej.	4.00
Indriķa Livonijas chronika	6.00

D V G R Ā M A T N I C A
491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5. Tālr. 921-7121

Pārsniedzot $10 pasūtinājumu, pieskaitiet 5% pasta izdevumu segšanai. Zem desmit dolariem 10 % pasta izd.

Ja esat nodomājuši iegādāties
jaunu 1974. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6,

ziggy's ziggy's fantastic foods
Līdzšinējais TIP-TOP MEATS delicatessen

Eiropiešu delikatešu un gaļas veikali

Minētajos veikalos jūs vienmēr atradīsit

„SPECIĀLAS CENAS"

1727 Bloor St. W. (pretim Keele pazemja stacijai) ● Yorkdale Shopping Centre ● Fairview Mall ● Ziggy's at Sherway Gardens ● Scarborough Town Centre ● Bramalea City Centre ● Huron Square Shopping Centre, Cooksville, 2500 Hurontario St. ● Westcliffe Mall, Hamilton, Mohawk Rd. & Upper Paradiese ● un šādos LOBLAWS veikalos: 480 St. Clair Ave. West ● 2877 Bayview (Bayview Village S. C.) ● Eastgate Square ● Stoney Creek White Oaks Plaza, London ● 596 Montreal Rd., Ottawa ● 2085 Carlingwood, Ottawa ● 2241 Riverside Dr. (Billings Bridge), Ottawa ● 1040 Princess Street, Kingston.

Alīde Kalniņa
Latvijā
meklē māsu
E l i z a b e t i
(Līziņu)
Dzimtā vieta Salaspils pag.
Bulēnu mājas.

Māsa dzīvojot Kanadā, precējusies, vīram piederot putnu farma.

Laipni lūdzu rakstīt

E. Jansonei,
3925 50A St. Red Deer,
Alberta, Canada.

Vieninieki vai pensionāri
jums patiks dzīvot
jaunajos „RICHMOND SQUARE" dzīvokļos
(bachelor suites)

Maksa 120 dol. mēnesī

Queen ielā,
pie Niagara ielas,
3 ielas uz rietumiem
no Bathurst ielas
TĀLR. 863-1048

AA-PO FURNITURE
MĒBELES
(pēc pasūtinājuma)
KERAMIKA LAMPAS,
GLEZNAS u.t.t.
Martti Hyhko
2088 Yonge Street,
starp Davisville un Eglinton
pazemja pieturām
Tel. 484-9375

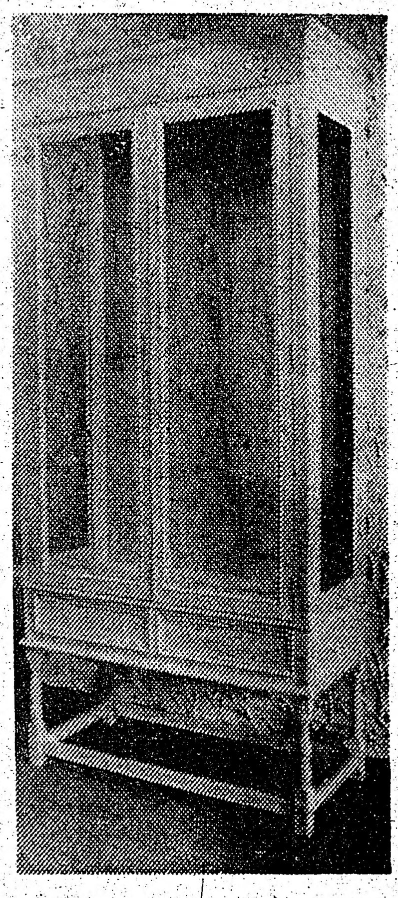

Augstas kvalitātes mēbeles, darinātas no pirmklasīga cietkoka.
Colonial un franču proviciala stila, virtuves un cita veida skapji pēc pasūtinājuma.

Tika mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760 un 79 Duncaster, Thornhill, tel. 881,0000.

Daugavas Vanagu nams

125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ.

Daugavas Vanagu klubs

atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

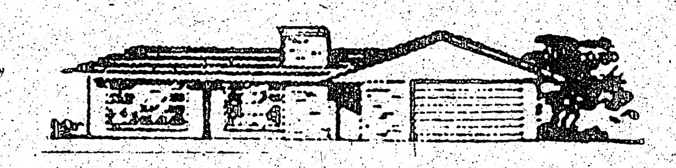

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

VALUTE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING

- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984 536-5794 38 Noranda Drive Toronto 15, Ont.

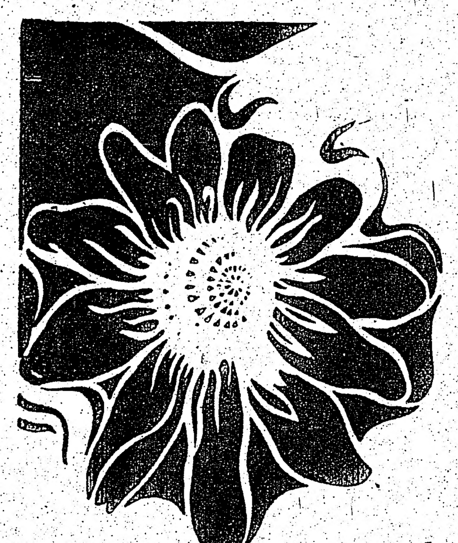

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E. TORONTO, ONT. M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $10.00 mēnesī
23" $10.00 mēnesī
krāsu $18.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-8447

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

A. KRISTĀPSONA izstrādājumu veikals gaļas un gaļas
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

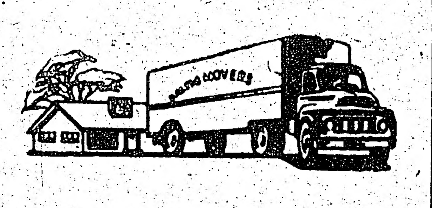

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

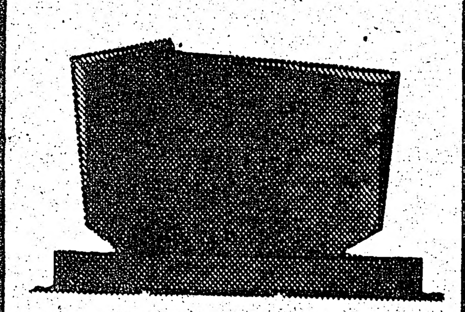

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR. (416) 466-1514

Tikai laika jautājums

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Pasaules sabiedriskās domas ietekmētājai visuvarenajai presei par pārmaiņām starptautiskā politikā vēl joprojām ir dažādas mērauklas. — 26. aprīlī Lisabonā 64 gadus vecais ģenerālis Antonio de Spinola ar pārsteiguma apvērsumu sagrāba varu un, lielai pasaules liberāļu presei gavilējot, „darīja galu nežēlīgam fašistu režīmam, ko 1928. gadā nodibināja bijušais Portugales diktātors Antonio Salazārs.”

Ģenerālis Spinola ir tautā itin populārs kaŗavīrs. Piecus gadus vadījis kaŗu ar nemierniekiem Portugales Afrikas territorijā, pagājušā gadā viņš publicēja grāmatu, kuŗā apgalvoja, ka Portugales Gvinejā, Angolā un Mozambikā nemieri neesot likvidējami ar militāru varu, bet tur jāpanākot politisks kompromiss. Ģenerāļa Spinolas formula paredzēja četru gandrīz autonomu apgabalu dažādu rašu federāciju, kuŗas vadība paliktu Lisabonas rokās. Portugales Afrikas koloniju sazvērnieku vadoņi šo Spinolas ieteikumu noraidīja un izsmēja. Tagad, kad vsa vara ir Spinolas rokās, viņš deklarējis, tā kā Angola, Gvineja un Mozambika 500 gadu esot atradušās Portugales aizbildniecībā, tās vēl neesot nobriedušas atbildīgai suverēnitātei.

Spinola, militārās varas atbalstīts, sācis reformēt līdzšinējo autoritātīvo režīmu pašā Portugalē. Atbrīvoti politiskie cietumnieki, atjaunota preses brīvība, solītas vēlēšanas un citas demokratiskas tiesības. Pagātnē Portugale Eiropas valstu vidū bija pašā pēdējā savas saimnieciskās atpalicības, tautas veselības un izglītības līmeņa dēļ. Vai liberālie nacionālisti ar Antonio Spinolu priekšgalā īstenosies par jauniem politiskiem spēkiem, ir liels jautājums. Jauni politiski spēki jau ir parādījušies Lisabonā, un manuprāt tiem maz sakara ar liberālismu. Viņi sevi dēvē par Portugales demokratisko savienību. Šīs „kustības” 18 vadoņi ir portugaļu komūnistu, sociālistu un kristīgo pretfašistu kopējās frontes pārstāvji. Pats Spinola šo „demokratu” delegāciju pieņēma 90 minūšu ilgā audiencē un saņēma viņu memorandu, kuŗā starp citu prasīts tiesāt visus bijušos valdības ierēdņus, kā arī apcietināt visus 3000 līdzšinējos Portugales politiskās pārvaldes ierēdņus.

Neviena balss pasaules presē nav pacēlusies pret nule Portugalē notikušo politisko apvērsumu. Neviena demonstrācija nav iedrošinājusies nosodīt jauno militāro juntu Portugalē. Tā pati liberālā pasaules prese tikai vēl nesen histeriski uztraucās par Čīles komūnistu atbalstītā diktātora Ajendes nogāšanu ar militāru apvērsumu. Čīles militārā junta vēl šodien ir bubulis, par kuŗu nebeidz gānīties pasaules sabiedriskās domas ietekmētāja — preses lielākā daļa. Čīles un Portugales militārie apvērsumi ir laikmeta parādība. Izšķirīgā brīdī militārs apvērsums var radīt politiskas pārmaiņas, un ir tikai laika jautājums, kad šāda veida apvērsums notiks arī pasaules vislielākā diktātoriskā iekārtā — Padomju savienībā. Diemžēl, nepietiek, ka apcietina tūkstošiem čekistu. Šī diktātūra, kas dzima asiņu jūrā, droši vien arī asiņu jūrā noslīks. To labi apzinās tie, kas šodien vēl valda Kremlī, un tie, kas gatavojas diktātorus no Kremļa padzīt.

Un te mums jāatgriežas pie illuzoriskās Vašingtonas un Maskavas sadarbības. Pagājušā nedēļā ASV ārlietu ministrs Dr. Kisingers ceļā uz Vidējiem austrumiem apstājās Šveicē, kur brīnumainas „sagadīšanās” dēļ tieši tajā pašā laikā bija atbraucis Pad. savienības ārlietu ministrs Andrejs Gromiko. Gadījās, ka abu lielvaru ārlietu ministriem bija sakrājies uz sirds tik daudz sadarbības rūpju, ka tie tikai pēc piecu stundu ilgas izrunāšanās šķīrās ar maz pārliecinošu deklarāciju, ka esot jāizlieto visas iespējas Ženēvas konferences atjaunošanai. Aizdomīgi skopais un tukšais abu ārlietu ministru parakstītais komūnikē apgalvo, ka ASV un Pad. savienība turpināšot sadarbību, lai nokārtotu žīdu un arabu konfliktu Vidējos austrumos. Abas puses likšot svaru kausos savu iespaidu pozitīvu rezultātu īstenošanai un palikšot ciešā kontaktā, lai saskaņotu nepieciešamos soļus un panāktu miermīlīgu nokārtojumu šajā telpā. Starplaikā Izraēlas un Sirijas minikaŗš Golānas augstienē turpinās. Izraēla ar jauniem amerikāņu ieročiem ir apturējusi Pad. savienības Sirijai piegādāto pretaviācijas raķešu darbību.

No Šveices Kisingers dodas uz Alžīru, Kairo, Telavivu un Damasku. Tā būs „brīnišķīga sagadīšanās”, kad viņš Damaskā atkal sastapsies ar Gromiko. Praktiski tas nozīmē, ka Vašingtona ir eventuāli piekāpusies un pieļāvusi Maskavas līdzdalību evntuālā Vidējo austrumu miera līguma parakstīšanā. Varbūt ka tas ir tikai taktisks Kisingera solis, jo līdz īstam mieram ir vēl tāls, tāls ceļš. Ātrāk Vidējos austrumos patiess un paliekams miers nebūs atrasts, iekām nebūs atrisināts 3 miljonu Palestīnas bēgļu jautājums. Palestīnas terroristi ir šīs nelaimīgās bēgļu masas ērkšķi, kas asiņainās akcijās atgādina pasaulei problēmu; kuŗu nevar apsegt ne ar sadarbības radītiem ielāpiem, ne ar Ženēvas vai citas kādas starptautiskas konferences sterilām rezolūcijām. Ir cits jautājums, vai terroristu aktīvitāte ir attaisnojama vai ne. Naida un sarūgtinājuma izlīdzināšanas atslēgas atrodas Telavivā. To tagad pamazām atzīst arī Izraēlas tālredzīgākie politiķi.

Ar Ēģipti lietas kārtojas pozitīvi. Galvenie nopelni ASV ārlietu ministram Kisingeram un Ēģiptes prezidentam Sadatam. Zīmīgā kārtā par Sadata galvu jau solīta augsta cena. No ļoti ticamiem avotiem saņemta ziņa, ka Sadata novākšanu par neatliekamu uzdevumu neuzskata neviens cits kā Kremlis. Nav domājams, ka Gromiko būtu par to informējis Kisingeru. Var puslīdz droši apgalvot, ka pasaule vairs neredzēs dienu, kad Ēģiptes prezidentu uz abiem vaigiem bučos Kremļa troika — prezidents Podgornijs, premjērs Kosīgins vai pats nekronētais cars Brežņevs. Sadats ir pārliecināts, ka Kisingeram izdosies panākt pamieru arī Izraēlas un Sirijas starpā. Un tas nenoliedzami būs liels solis tuvāk gruzdošā ugunskura apslāpēšanai.

Francija ir prezidenta vēlēšanu priekšvakarā. Gollistu kandidāta Šabo Delmā un sociālistu un komūnistu atbalstītā Miteranda spēkošanās pirmajā gājienā vēl galīgos rezultātus droši vien nedos. Interesanti atzīmēt, ka Miterands jau pasteidzies deklarēt, ka viņa uzvaras gadījumā gollistu valdību aizstāšot koalicija, kuŗā būšot arī pieci komūnistu ministri. Zīmīgi, ka komūnisti par Miteranda atbalstīšanu pieprasījuši Francijas iekšlietu resora kontroli, citiem vārdiem, tas ir izejas punkts politisko pretinieku likvidēšanai un ceļa sagatavošanai uz komūnistu diktātūru Francijā. Dievs neļauj kokiem ieaugt debesīs, un ir jācer, ka franču tautai izšķirīgajās vēlēšanās būs saglabājies dzīvības pasargāšanai nepieciešamais instinkts.

Pašā Vašingtonā pavasaŗa vēji atnesuši optimistiskākas izredzes amerikāņu iekšpolitiskās krizes eventuālai izbeigšanai. Pagājušā nedēļā daudz vieglāk varēja uzelpot gandrīz jau par nožņaugtu uzskatītais ASV prezidents Niksons. 48 dienu ilgais Niksona kabineta bijušo locekļu Mičeļa un Sana tiesāšanas maratons ir beidzies. Zvērināto tiesa ir atzinusi abus apsūdzētos par nevainīgiem viņiem piedēvētos 22 krimināla rakstura pārkāpumos, kas saistīti ar 1972. gada prezidenta vēlēšanu kampaņas komitejas aktīvitāti. Pirmo reizi ASV vēsturē „objektīvā” prese jau turpat divus gadus diendienā par neapšaubāmiem noziedzniekiem dēvēja savas valsts divus cienījāmus un, kā tagad izrādās, pilnīgi nevainīgus administrātorus. Bijušā prokurora Mičeļa un bijušā finanču ministra Stana attaisnošana noteikti atbalsosies arī Niksona krustā sišanas tālākā norisē. Zvērināto tiesu, kas attaisnoja Mičelu un Stanu, viņas lēmumā vadījusi pārliecība, ka prokurora galvenais liecinieks — bij. Niksona padomnieks Dīns — nav teicis patiesību. Nav brīnums, ka pēc šīs tiesas Niksona jaunākā meita Jūlija Eizenhauera presei izteicās: „Mans tēvs nav vainīgs. Dīns ir melis, un uz šī meļa liecībām balstās visi Votergeites apvainojumi.”

Niksons nav nekāds eņģelis, bet daudzi no tiem, kas šodien prasa Niksona galvu, varbūt būtu nolikuši savas galvas Indokīnas kaŗā, no kuŗa neviens cits kā Niksons izvilka laukā amerikāņus. Jācer, ka tauta to atcerēsies.

Aleksandrs Ķegumnieks

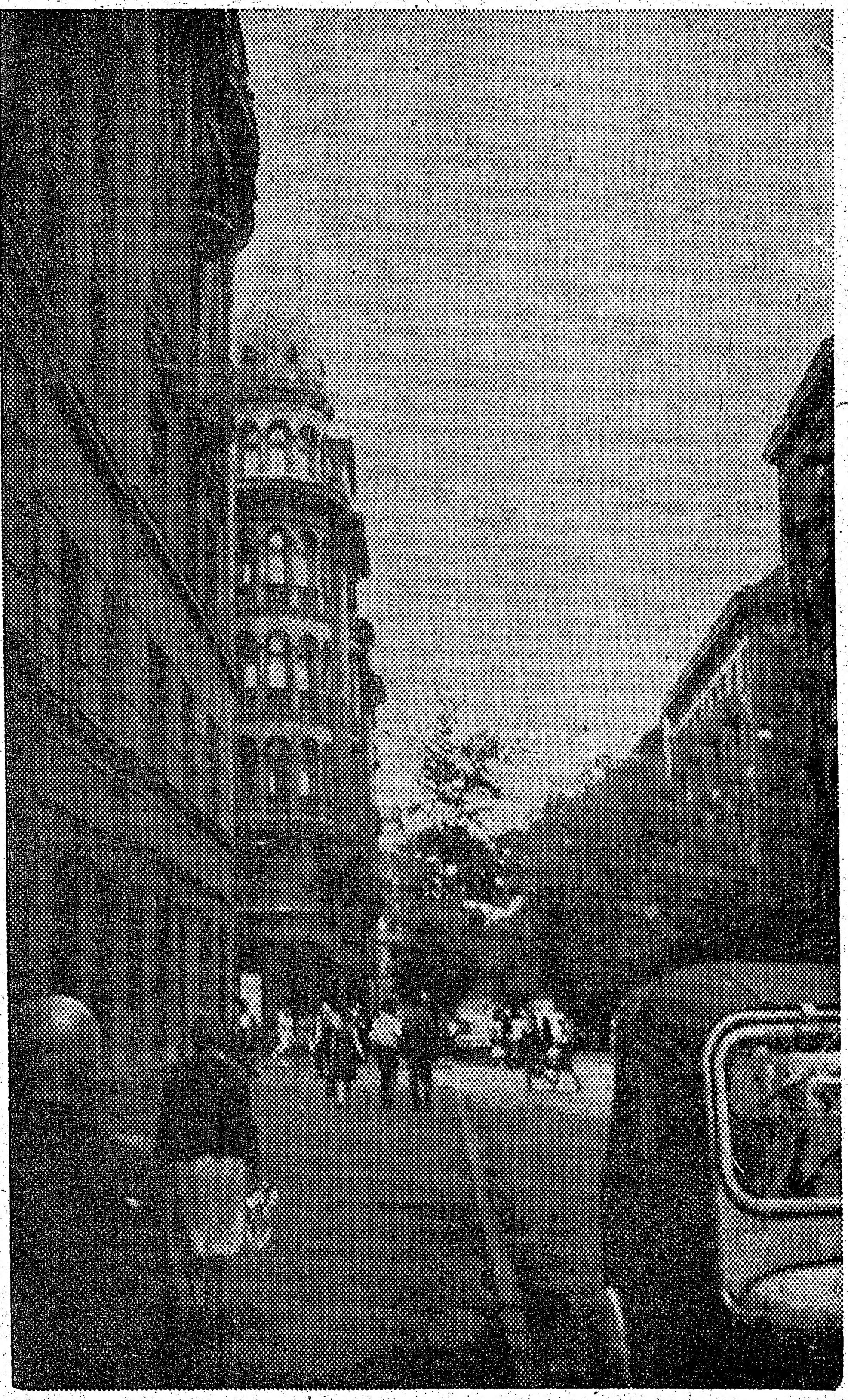

Skats no Stabu (tagad Fr. Engelsa) ielas uz bijušo iekšlietu ministrijas namu, kur tagad ir valsts drošības komiteja — čeka. (Latvija šodien)

Nesteidzīgie bēgļi

Sākoties Čīles bēgļu uzņemšanai, Kanadas baznīcu aprindas un citas grupas bija protestējušas, ka Kanada nepildot savus „humānitāros pienākumus” un neuzņemot vairāk Čīles bēgļu. Kanadas darba spēka un imigrācijas statistika tomēr rāda, ka Čīles bēgļu uzņemšanā Kanada atrodas visu citu valstu priekšgalā. Kopš pagājušā gada apvērsuma Čīlē Kanada marta mēnesī jau bija apstiprinājusi 1126 čīliešu uzņemšanu, no tiem 625 pabalstīti ar nodokļu maksātāju subsidijām — apģārbu, uzturu un mājvietu viesnīcās. Bez tam Kanadai vēl bija apstrādājami 2370 ieceļotāju lūgumi.

Pēc Apvienoto Nāciju statistikas par Čīles bēgļu uzņemšanu, salīdzinājumā ar Kanadu, nākošo lielāko čīliešu grupu — 576 personas — uzņēmusi Rietumvācija, Zviedrija — 546, Francija — 455, bet ASV tikai 17 un Anglija 12. Kanada uzņēmusi vairāk čīliešu nekā visas tā saucamās sociālstiskās valstis kopā. Austrumvācija uzņēmusi 133 Čīles bēgļus, Kuba — 177, Polija — 32, Dienvidslavija — 14, Ungārija — 11, Čechoslovakija — 6, bet Pad. savienība un Bulgārija katra uzņēmusi tikai 3 čīliešus. Rodas jautājums, vai agrākā marksistiskā prezidenta Ajendes atbalstītāji tagad atmetuši marksismu, ko Čīlē atbalstīja Pad. savienība un Kuba un nevēlas dzīvot komūnistu pārvaldītās valstīs, vai arī komūnistiskās valstis nevēlas uzņemt Čīles bēgļus? Katrā ziņā tas ir nozīmīgs un svarīgs fainomens.

Vēl kāds cits fakts radīja izbrīnu, proti, ka gandrīz puse, kam bija piešķirtas pirmās steidzamās vīzas „kritiskās situācijas dēļ”, tās nebija tūliņ izmantojuši, bet mierīgi gaidīja, kad Kanadā uzlabosies laika apstākļi. Tiem jābūt izvēlīgākiem un nesteidzīgākiem „bēgļiem” vēsturē, it īpaši, ja tie bēg no terrora... Skaitļi liecina, ka Kanada ir vairāk norūpējusies par Čīles bēgļiem nekā pārējās valstis pasaulē, — piebilst The Toronto Sun, kas divos numuros no vietas bija peskāries Čīles bēgļu problēmai.

Latvijas apmeklētājiem . . .

(Pārnesums no 10. lp.)

Kā papildinājumu 1970. gadā pieņemtai rezolūcijai LNAK padome pieņēma sekošo: „LNAK padomes prezidija, valdes un revīzijas komisijas amatpersonu braukšana uz okupēto Latviju tiek saistīta ar sekojošiem noteikumiem: 1) Minētām amatpersonām pirms okupētās Latvijas apmeklēšanas jāatsakās no ieņemtā amata līdz nākošām vēlēšanām, un 2) šī noteikuma neievērošanas gadījumā minētā amatpersona automatiski jāuzskata par atteikušos no ieņemtā amata līdz nākošām vēlēšanām.”

Atzīstot PBLA valdes priekšsēža U. Gravas līdzšinējo darbu par ļoti sekmīgu, it sevišķi Eiropas drošības konferencē, LNAK padome izteica viņam pateicību.

Padomes sesijas nobeigumā Latviešu fonda pārstāvis Brunis Rubess vēl paziņoja, ka sakarā ar Kanadas pasta darbinieku streiku atbalsta pieprasītājiem fonds pagarinājis pieprasījumu terminu līdz šī gada 15. maijam. R. N.